BIBLIA
SACRA

Ariæ Montani
Huncupata.

Tom. 8

IMP
3
D29

g.26.col.1. ver.23. in illa prima persona sing.num. debet locari punctũ suprà, sic ܐܦܝܠ.

Pag.29.col.1.ver.25. scribe, reperi.

Pag.42.col 1.ver.27.post illud, Et defeci. adde hæc : Nisi scribenda sit, vt puto, vocalis 2. sub prima litera Tau, hoc modo ܬܘܠ, vt sit, Dubitaui, hæsitaui, in Cal, à verbo perfecto ܬܠ.

Pag.43.col.1. ver.7. post illa verba, bilem mouit, omissa est Præpositio, ab. Itaque scribendum, bilem mouit: ab ܩܛܦ Contendit.

Pag.ead col.2.ỳ.5.scribatur ܡܕܒܚܝܢ &c. nam omissa est vocalis sub Mim.

Pag.45.col.1.ver.9. post illud verbũ, assumitur, debet expungi punctũ interpunctationis.

Pag.48. col.1.ver.35. deleantur illa verba, quiescente in vocali tertia.

Pag.49. col. 2. ver. 26. deleatur illud nomen ܡܕܥܒܕ.

Pagina 52. col.2. versu 37. post illa verba ܚܨܐ ܒܨܚܐ, adde hæc, Sed potest nomen ܒܨܚ hîc accipi vt casu sexto positum, hoc sensu : Saturauit eos melle ex petra.

Pag.53.col.2.ver.15. cùm hîc bis scriptum est ܡܠܟ Reges mei, debet vtrobique addi, com. aut saltem litera, c. vt intelligat lector, eũ casum esse com.gen.

Pag.56.col.2.ỳ.10. Et rursus ver.12 ducatur lineola sub litera Olaph pronominis primæ personæ, sic ܐܢ̲ܐ.

Pag.58. col.1. ver.14. ducatur similiter linea sub Olaph, in verbo ܐܡܪ̲ܐ.

Pag.59. col.1. ver.6. scribe, reperi.

FINIS.

IN GRAMMATICA SYRICA EMENDANDA.

Pagina 4. versu 5. scribendum est vnica dictione, insequentibus.

Pag.9. col.2. vers. 23. scribe, habet litera Tau in vert-

Pag.10. col.2. ver.8. apponatur punctum sub litera Vau, in verbo ܒܘܩ.

Et rursus versu 10. supra literam Vau in verbo ܒܘܫ.

Eadem pag. & col.ver.33. scribendum est ܒܢܝܬ, per literam Nun, penultimo loco.

Pag.11.col.1.ver.25.& 26. in illis exemplis num.pluralis punctum literæ Risch, debebat alterius puncti locũ supplere. nõ autẽ tria pũcta scribi, sicut rectè factũ est in vocabulo ܬܠ.

Pag.12.col.2.ver. 1. in verbo ܒܥܐ desideratur punctũ posterioris Dolath.

Pag.13. col.1. ver.4. scribe ܒܗܕ per literá Risch penult.loco.

Pag.18. col.1.ver.36.scribe ܐܕܥܝ posita scilicet vocali quarta supra Kuph, non autem supra Iud.

Similiter versu 37. scribe ܐܕܥܝ & vers. 38. ܐܕܥܝ. & versu extremo ܐܕܥܝ. in his enim omnibus vocalis illa quarta pertinet ad literá Kuph.

Pag. 19. col.1. vers. 34. post illud verbum ܐܦܩܕ, addatur : vel cũ Nun ܐܢܦܩܕ.

Pag.21.col.1.ver.28.scribe, prima syllaba.

Pag. eadem, col.2 .ver. 37. post illa verba Matth. x x v 1. addantur ista : Et interdum vtuntur loco Aduerbij. vt Ps. 123. ܐܠܠ ܚܝ ܒܠܥܘ ܠܢ. hoc est, Viuè, vt sic dicam, deuorassent nos.

tui, Aria doctiſſime: non ſanè vt volui: ſed vt anguſti temporis fines, quos tu, & librarius Plantinus, huic meæ commentationi circumdediſtis, me coëgerunt; cùm eſſem interim multis aliis rebus neceſſariis occupatiſſimus. At enim eſto; nõ queam afferre plura, etiam ſi cupiam maximè; & tempore, ocioq. abundem. Hoc enim ridentes dicent fortaſſis hîc aliqui, ingrati in me homines. At certè hæc ipſa, quantulacumq. ſunt, & tractaſſem accuratius, & diſpoſuiſſem aptius, & dixiſſem explicatius, meliuſq., niſi fallor; certè limaſſem politius, ſi temporis plus habuiſſem. Nunc verò, quando hoſce labores meos; ſanè mihi moleſtiſſimos; quos in huius puerilis doctrinæ tractatione ſuſtinui; nulla gloria compenſabit; atque vtinam etiam non inuidiæ obtrectatione lacerentur, vel ab iis quibus erũt fructuoſi; ſi abs te, mi Aria, cuius flagitatione eos ſuſcepi, non quidem magna laude; quam non ambio; ſed grato animo dignabuntur; ſatis magnum præmium fructumq. illorum cepiſſe me exiſtimabo. Vale. Zeuenera Nonis Martiis, Anno Domini cIↃ. IↃ. LXX.

De Interiectione.

Interiectionvm porrò apud omnes nationes incerta ratio eſt. vt quæ ipſis exprimuntur affectionibus; non autem cõſultò inſtituuntur. Ceterùm apud Syros huiuſmodi ferè repperi commoti animi voces, ܐܘܝ ܐܘܝ. Geminatur enim, vt apud Hebræos הֶאָח הֶאָח, cuius loco à Syris vſurpatur, Pſalm. XXXV. & Pſal. XL. Et ܘܝ, væ. quæ comminantis vox eſt. ܐܝ Euge, quæ congratulantis, vt Græcorum ἰώ; cuius imitatione facta eſt. Præterea, ܐܘ obſecro, ô, deprecantis, ſicut apud Hebræos אָנָּה, pro quo poſitum eſt Pſal. CXV. & alibi. Et Vah, Marc. XV. & ὦ exclamantis, Matth. XVII. Ad hæc, ܐܘ deprecantis, Pſal. XV. & CXVI. Eſt enim Græcorum ὤ. Et ܐܘܠܝ væ mihi: dolentis, Pſal. CXIX. Deniq. ܘܝ, væ, Luc. XI. Matth. XI. Exiſtimo autem multas inſuper alias legendo colligi poſſe. Sed hæ, quas modò propoſui, ſatis opinor declarant, qualis hæc poſtrema orationis pars ſit. Igitur de Interiectione quoq. hactenus: de qua cùm vltimo loco dicere propoſuerimus, finem hîc iſtorum rudimentorum faciemus. Edidi autem quæ po-

Finis.

Sacrarvm *literarum ſtudioſis non mediocrem adferet vtilitatem iſtius Syricæ Grammatices editio atque lectio. ita cenſemus. poſtridie Calendas Auguſti, 1570.*

Auguſtinus Hunnæus.
Cornelius Reyneri Goudanus.

quod est Græcorum ἐάν. Rursus partim ab Hebræis mutuati sunt, partim à Græcis, ܐܶܦ quamuis, etiamsi, גַּם בִּי. Est enim compositum ex Hebræorum אַף, & Græcorum ἤν. Totum autem ab Hebræis acceptũ est, ܐܶܠܳܐ neque. Hæ verò, ܗܳܟܺܝ, hoc est, ἄρα, ὥστε, igitur, itaq. ܗܽܘ, ܦܽ, si fortè. ܐ aut: ܐܶܠ si: ܐܶܠܳܐ nisi, & huiusmodi plures aliæ, aut ipsorũ Syrorum propriæ sunt coniunctiones, aut eis cum Chaldæis communes: quas lectione sibi congerere quiuis facilè poterit.

Quare de his quoq. iam satis.

De Præpositione.

Præpositionibvs Syri sæpè pronomina, cum quibus alioqui construendæ essent, affigunt, & multis quidẽ more nominũ numeri singularis: vt ܥܡ cum, ܥܡܝ mecum, ܥܡܟ tecum, ܥܡܗܘܢ cum illis, &c. ܠ ad, ܠܝ ad me. ܠܗܝ ad eũ, ܠܗ post, ܠܗܘ post eã, ܠܟ post te, ܠܗܘܢ post illos, &c. ܡ a, ab, ex, cũ apiculo sub litera Mim scripto. Dicimus enim ܡܟܘܢ à vobis, ܡܗܘܢ ab illis, ܡܢܝ abs te, &c. Sic ܩܕܡ. ܩܕܡܝ coram te, coram me, coram vobis, &c. Sed ܒ assumit cum affixis literã Tau. Dicũt enim Syri ܒܟܘܢ propter vos, ܒܝ ppter me, ܒܢ propter nos, &c. Nonnullis etiam ea forma annectuntur pronomina, qua nominibus masculinis solent in numero plurali. vt ܬܚܘܬ sub, ܬܚܘܬܝ sub me, ܬܚܘܬܟ sub te, ܬܚܘܬܗܘܢ sub ipsis. & ita cum aliis pronominibus, mutato Iud, quod alioqui habet, in Vau. Et rursus ܩܕ ante, coram, ܩܕܡܗ coram eo, ܩܕܡܟ coram te, ܩܕܡܗܘܢ corã ipsis. Et ܥܠ pro, ܥܠܝ pro nobis, ܥܠܗܘܢ pro eo, &c. ܒܠܝ absq. ܒܠܝܬ absq. te, ܒܠܝܗ absque ea, ܒܠܝܢ absque nobis. ܥ super, ܥܠܝ super me, ܥܠܝܗ super ipsam, &c. & huiusce modi aliæ præpositiones. Fiunt etiam quædam compositione aliarum dictionũ. vt ܡܢ ܬܚܘܬ abs, ܠܚܘܪ retro, ܡܥܠ supra, ܩܕܡ coram. quasi dicas, ad oculum, siue in conspectu. ܒܬܪ præter. Sed iam satis multas recensuimus. Non enim scribimus Lexicon.

De

à ܪܒ magnus, ܠܐ ܪܒ magnificè: à ܙܟܝ purus, ܠܐ ܙܟܝ & ܠܐ ܙܟܝܐ purè. Et huiusmodi sexcenta. Quin à nominibus substantiuis quoq. similiter illa formant. quale est ܒܣܪ ܠܐ Ioan. VIII. ac si dicã, corporaliter, hoc est κατὰ τὴν σάρκα, vt est in Græco. Sunt etiam quædam nomina adiectiua, quæ ipsa pro Aduerbiis vsurpantur. vt ܣܓ multũ. ܫܦܝܪ bene, aptè, ܝܬܝܪ amplius. in quo vocabulo litera Tau semper habet Kusoi, in emendatis libris, vt geminetur. planè vt apud Hebræos, in eodem habet dagges. Repperi etiam τὸ, ܠܡܚܪ, tamquam aduerbium vsurpatũ, pro ὕστερον, tandem: quod est Benoni numeri singularis, genere feminino posito pro neutro; quo carent Syri; vt Hebræi. Nam, vt alibi dixi, litera Olaph in ea positione velanda est; atq. ideo nulla vocali animanda. Multis quoq. aduerbiis pronomina affiguntur. vt ܗܘ ܠܗ nõ ipse. ܐܦ ܠܟ sicut tu. ܐܦ ܠܗ sicut ille, &c. Multa etiam fiunt aliarum dictionũ compositione. vt ܗܕܐ ܠܗܝ idcirco. ܟܠ ܙܒܢ semper. ܙܒܢ ܙܒܢ interdum. ܡܢ ܩܕ ܡܢ subitò. ܡܢ ܩܕܡ olim. ܠܡܚܐ vnde. ܗܠܝܢ deinceps, post hac, mox, iam nunc, dehinc, &c. Et tantum de Aduerbiis.

De Conivnctionibvs.

Conivnctiones Syri partim ab Hebræis, alias à Græcis sumpserunt. Recensebo autẽ vsitatiores aliquot; de quibus æstimare ceteras, facile cuiuis erit. In primis litera Vau nusquam non occurrit pro copula, vt apud Hebræos. Sed Syri per eam non mutant verborum tempora: quod Hebræi sæpè faciunt. Legitur autem, vt antè me dicere memini, ea voce qua Germani pronunciant geminatũ, v. Deinde ܓܝ, quod planè est Græcorum γὰρ: quamquam Syris interdum nõ causalis particula est; vt sic loquar; sed aduersatiua, aliquando etiam continuans narrationis seriem. Præterea ܐ, quod est Græcorum δέ. Et ܒ, posito apiculo supra Mim; ne præpositio videatur esse; quod est eorundem μὲν. Deniq. ܕ quod Græci dicunt ἤν. Componitur autem hoc cum pronomine ܗ, hoc modo, ܗܕ

Plurali.

ܐܢܘܢ . ܐܝܟܝ	Nominatiuus.
ܝܗܘܢ . ܟܝ	Genitiuus,
ܠܗܘܢ . ܠܟܝ	Dati. & acc.
ܡܢܗܘܢ . ܡܢܟܝ	Ablatiuus.

Casus Pronom. tertiæ personæ.

Illa. Ille.

ܗܝ . ܗܘ	Nominatiuus.
ܗܝܟ . ܗܘܟ	Genitiuus.
ܠܗ . ܠܐ	Dat. & acc.
ܡܢܗ . ܡܢܐ	Ablatiuus.

Plurali.

ܗܢܘܢ . ܗܝܢ	Nominatiuus.
ܗܝܟܘܢ . ܗܝܟܝ	Genitiuus.
ܠܗܘܢ . ܠܗܝܢ	Dati. & accus.
ܐܢܘܢ . ܐܝܬ	Accusatiuus.
ܡܢܗܘܢ . ܡܢܗܝܢ	Ablatiuus.

In Pronomine tertiæ personæ pluralis numeri proposui duplicem accusandi casum. Quamuis enim Syri litera Lomad vtantur iuxta,pro dandi,& accusandi casus nota; vt in eius officiis dixi; tamen in hoc pronomine non rarò pro ܠܗܘܢ, & ܠܗܝܢ, in illo casu, dicunt ܐܢܘܢ, & ܐܝܬ vt Rom. VIII. ܡܢ ܩܕܡ ܐܢܘܢ ܝܕܥ ܐܢܘܢ .Præsciuit eos,& præfiniuit eos. Paullo pòst verò rursus vtitur altera accusatiui forma; inquiens, ܡܢ ܠܗܘܢ vocauit eos. Sed alia quæ ad tertiam personam pertinent Pronomina,multa sanè, & varia,vt dixi; ea quisq. per se facilè obseruarit. Et eorum notionem ex Dictionariis petiuerit. Quare de Pronomine quoq. hactenus.

De Adverbio.

Sed neque Aduerbia enumerare conabimur. Habent enim Syri, vt aliæ gentes; plurima. Vix enim vllum est nomen adiectiuum, de quo non facilè deducãt Aduerbium,hac forma; quam obseruare est operæprecium. Adiiciunt enim ad ipsum nomen syllabam ܐܝ . & postremæ nominis literæ plerumque attribuunt vocalem quartam; nisi è quiescentium numero sit. Sic à ܒܛܝܠ inanis, formant ܒܛܝܠܐܝ inaniter. à ܙܕܝܩ

& in ipso gaudebit cor nostrum. & Psal. LVI. ܒܟ ܒܛܚ ܐܢܐ In te confido ego. & Ps. LVII. ܒܟ ܢܦܫܝ ܚܣܝܐ In te spem habet anima mea. Et Psal. LXI. ܒܟ ܐܢܐ ܩܪܝܢ Te ego inuoco. Sed exẽplorum satis est. Posset quidem fortassis hoc Pronomen explicãdæ affectionis gratia in illiusmodi orationibus positũ videri, sicut Dauus ad Pamphilum dicebat, quem toto animo cupiebat alloqui, Te ipsum quæro. Sed quid illo facias, quod apud Matthæum sexto capite scriptũ est? ܐܠ ܬܗܘܘ ܕܡܝܟ ܟܠ ܐܠܝܢ ܥܡܡܐ ܗܠܟ ܓܝ ܠܗ ܐܒܘܟܘܢ ܕܒܫܡܝܐ Omnia enim ista gentes mũdi quærũt. & illo, quod apud Ioan. est cap. VIII. ܐܢܐ ܡܠܠ ܒܥܠܡܐ ܗܠܝܢ Ea loquor ego in mundo. Et sunt huiusmodi multa. Deniq. hoc pronomen ܗܘ, nõ rarò cũ aliis componitur dictionibus. vt ܗܘ is ipse: ex ܐܝܬ & ܗܘ. Item ܡܢܘ quis ille: ex ܡܝ & ܗܘ. Similiter ܗܢܘ, ex ܗܢ & ܗܘ. Et, vt finiam; ܗܘ ipse est, ex geminato ܗܗ; quod posteriore loco est tamquam ῥῆμα ὑπαρκτικόν. Nam hoc vniuersè de istis pronominibus; siue primæ personæ, siue secundæ, aut tertiæ sint propria, dici potest; ipsa sæpè vsurpari loco verbi substantiui. vt Mat. XI. ܐܢܬ ܗܘ ܐܝܟ Tu es ille? Sed nihil opus est plura adiũgere exempla, cùm satis multa vbiq. occurrant. Nota.

De pronominvm casibvs.

Ceterum quãdo ad alios casus sunt accõmodanda Pronomina; tũ affixa pronomina fiunt,literisq. seruilibus hærent. Subiiciam igitur ipsorũ casus in tabula.

Casus Pronominis primæ personæ.

Plurale.		Ego com.	
ܚܢܢ	Nominatiuus.	ܐܢܐ	Nominatiuus.
ܕܝܠܢ	Genitiuus.	ܕܝܠܝ	Genitiuus.
ܠܢ	Dati. & accus.	ܠܝ	Datiuus & ac.
ܡܢܢ	Ablatiuus.	ܡܢܝ	Ablatiuus.

Casus Pronom. secundæ personæ.

fem.		T v mas.	
ܐܢܬ . ܐܢܬ		ܐܢܬ . ܐܢܬ	Nominatiuus.
ܕܝܟ . ܕܝܟܝ		ܕܝܟ . ܕܝܟ	Genitiuus.
ܠܟ . ܠܟܝ		ܠܟ . ܠܟ	Datiuus & ac.
ܡܢܟ . ܡܢܟܝ		ܡܢܟ . ܡܢܟ	Ablatiuus.

ferè præsentis temporis verbum repræsentat; dimidiatum legitur: solaque posterior auditur syllaba. Quod propter eius primum Olaph, in optimis atq. accuratissimè scriptis libris solet subducta virgula notari; quam ܐܲܠܳܦ ܩܘܿܫܝܵܐ vocari; atque pronunciationis gratia adhiberi à Syris dicebamus; cùm puncta tractaremus. Igitur quòd Syri scribuut ܐܢܵ legens ego, hoc est, lego: sic pronunciant, vt planè, Koreno, audias. Et ܐܢܵ fisus ego, sonat Syris, Techilno. & vt virgula illa apposita non sit; vt sanè à pauciss imis librariis apponitur; tamen in illiusmodi orationibus numquam prius Olaph vllam habet adscriptam vocalem: quippe quia eius tum nulla vox est.

De pronomine ܐܢܵ.

Porrò secundæ personæ Pronomen ܐܢܵ ܐܢܹ: in vtrouis genere, numeroq., dicitur sic, vt litera Nun prorsus nihil sonet: sed Tau geminata audiatur. Atque ideo in emendatis libris, perpetuò est Kusoi, hoc est apiculus duritatis, in vertice Tau. Cùm enim Syri ܐܢܵ dicũt, audis אַתְּ; cùm ܐܢܵ, audis אַתּוּן. Denique in Pronominibus illis tertiæ personæ, ܗܘ & ܗܝ, hoc animaduertendum est, ipsa, cùm in aliqua verborum complexione vltimo loco, præsertim, tamquam pro verbo substantiuo; vt vocant; posita sunt; sic pronunciari à Syris, vt ipsorum vocalis videatur extremitati dictionis præcedentis; quasi litera He nulla sit; hærere. Quin à multis librariis, ipsa etiam scriptura illuc transferri vocalis ipsorum solet. vnde Psalmo xxv. scriptum est, ܛܒ ܗܘ bonus est. Nimirum, quia Tobu, non Tob hu legunt Syri. Et Psalmo CIII. ܡܢ ܥܠܡܐ ܗܝ, à sæculo ipsa, pro, est. Dicunt enim Syri, Men olami, non Olam hi. Vnde id quoque efficitur, vt præcedens nomen, quod alioqui quinta vocali terminaretur, sumat sibi vltimo loco insequentis pronominis vocalem. vt verbi gratia, ܡܪܢ ܗܘ dominus est. ܥܡܐ ܗܘ, populus est, Psalmo xcv. & ܥܘܠܠܐ ܗܘ, infans, siue puerulus est, Hebræorum v. Pro ܡܪܢ ܗܘ. ܥܡܐ ܗܘ. Leguntur autẽ illa, Moriau, Amau, Saurau. Insuper hoc pronomẽ ܗܘ nõ rarò superuacaneũ esse in orationibus videtur, vt Ps. xxxiii. ܛܒ ܗܘ ܕܒܥܘ ܒܗ & in

De pronominibus ܗܘ & ܗܝ

partibus. vnde affixa vocari à Grammaticis solent: quæ qualia sint, & quomodo hæreant Verbis Nominibusque, iam ostendimus. Alia per se in orationibus collocantur, sicut Græcorũ, Latinorumq. pronomina. & horum quædam ad primam personam, quædam ad secundam, alia ad tertiam pertinent. Primæ personæ Pronomen est ܐܢܵ ego, in vtroque genere, numero autem singulari. cuius plurale est ܚܢܢ nos. Secundam verò personam in masculino quidem genere repræsentat ܐܢܵ tu vir. In feminino verò ܐܢܵ tu femina. Quorum illud habet pluralem numerum, ܐܢܵ vos viri. hoc ܐܢܵ vos feminæ. Porrò tertiæ personæ pronomina multa sunt, & varia, in vtroq. genere, & numero. Sed ego ea non adnumerabo, ne Dictionarium scribere videar. Sunt autem simplicissima, vsitatissimaq. ܗܘ, in masculino genere. & ܗܝ, in feminino. quorum quodque bifariam pronunciatur. Illud enim si apiculum suprà appositum habet, legitur per primam vocalem ܗܘ: significatque quod Latinis, Ille; & habet ferè post se literam Dolath, quæ sit relationis nota. At si punctum subtèr positum est: dicitur per quintam vocalem ܗܘ. Estque idem quod Latinorum, Ipse. Sed extat vtriusque luculentum exemplum Ioannis quarto capite: vbi mulier Samaritana cum Christo disceptans ait: Num tu maior es patre nostro Iacobo, ܗܘ ܕܝܢ ܡܢ ܐܢܬ ܪܒ ܠܐܒܝܢ ܝܥܩܘܒ ܗܘ illo qui ipse dedit nobis puteum istum? Rursus femininum ܗܝ, si supra He est apex, legitur per quartam vocalem, ܗܝ. estque ac si dicas Latinè, Illa. & plerumque sequitur relatio; vt de masculino dicebam. at si sub He appositum est punctum, effertur per vocalem tertiam ܗܝ, & significat quod Latinis Ipsa. Illorum pluralia sunt ܗܢܘܢ illi, ܗܢܝܢ illæ. Horũ verò ܗܢܘܢ & ܗܢܝܢ, ipsi, & ipsæ; puncto subtèr posito. Pro quibus sæpè vsurpãtur ܐܢܘܢ & ܐܢܝܢ, ipsi, ipsæ, præsertim casu accusatiuo. Sed vt quædam adiungam, quæ in istis pronominibus singulariter obseruanda esse videntur; illud primæ personæ proprium, ܐܢܵ, quoties proximè sequitur post participium; cum quo

De pronomine ܐܢܵ.

Nomen, أَخ cum affixis, numero ſingulari, maſculinis.

أَخ Pater.

أَخِي Pater meus, com.

أَخُوكَ tuus, viri. m.

أَخُوهُ illius, viri. m.

أَخُونَا noſter, commun.

أَخُوكُمْ veſter, virorum. m.

أَخُوهُمْ illorum, maſc.

Nomen, أَخ cum affixis, numero ſingulari, femininis.

أَخِي Pater meus, com.

أَخُوكِ tuus, feminæ.

أَخُوهَا illius, fem.

أَخُونَا noſter. com.

أَخُوكُنَّ veſter. fem.

أَخُوهُنَّ illarum, fem.

PORRÒ numero plurali aſſumit loco tertio, literã He: variaturq. prorſus more nominum maſculinorum cum pronominibus affixis. Dicimus enim numero plurium, أَخَوَة Patres, 1. Corinth. 1 v. vnde fit, أَخَوَيْكَ patres mei, أَخَوَيْكُمْ patres tui. atque ita deinceps, vt ſuprà in nomine مُلُوك Reges, vidimus. Sed cùm ἐμφατικῶς Patres ſignificare volunt Syri, etiam interdum affixis pronominibus, tum ferè vtuntur numero plurali forma femininorum nominũ. Dicuntq. أَخَوَاتْ Patres, Rom. 1 x. & alibi ſæpè. & cum affixo, أَخَوَاتِنَا patres noſtri, Act. x v. Ceterùm nomen, أَب, frater; numero certè ſingulari; prorſus eodem modo cum affixis pronominib⁹ variatur, quo أَخ; dicimus enim أَخِي frater meus. أَخُوكَ frater tuus, أَخُوهُ frater illius, &c. Verũ numero plurali hoc literã He non aſciſcit ſibi; ſed ſimpliciter more maſculinorum nominum inflectitur, أَخَوَيْكَ fratres mei, أَخَوَيْكُمْ, tui, أَخَوَيْهُ, illius, أَخَوَيْنَا noſtri. Et de Nomine hactenus, vt in rudimentis, breuiter dictum ſit.

DE PRONOMINE.

PRONOMINA à Syris vocãtur hac verborũ cõplexione, ضمير وسكف هضاتا Ea autem partim affigũtur aliis orationis partimina, tamquam eius numeri proprium inſigne, vbique retinent: præterquam cùm ipſis affigitur pronomen maſculinũ tertiæ perſonę. Hoc enim, vt diximus, cõuertit Iud in Vau. Feminina verò nuſquam, in eo numero, illiuſmodi Iud habent, niſi id quod eſt pronomen primæ perſonæ. Ceteroqui enim in his non aliter plurali numero, quàm ſingulari affiguntur pronomina. Vnde hoc quoque efficitur: ea nomina quorum pluralis numerus ſolis apicibus duobus à ſingulari diuerſus eſt; ne affixis quidem pronominibus aliter diſcerni poſſe; ſi pronomen primæ perſonæ ſingularis numeri excipias. hoc enim cùm hæret nomini ſingularis numeri, effertur per tertiam vocalem. At quando pluralis numeri nomini apponitur, per primam: quamquam Syri rarò ſoleant vocalem huius perſonæ exprimere. Igitur nomen لِعْصَة carmen; prorſus nihil mutatur aſcitis pronominibus, ſiue in ſingulari poſitum ſit numero, ſiue in plurali; niſi quòd carmẽ meum dicatur لِعْصَتِي. at carmina mea, لِعْصَاتِي. Neque verò aliter etiam atq. propoſitum exemplum oſtendit, recipiunt affixa pronomina illæ femininorum nominum terminationes, quæ per literam Nun, & vocalem quartam fiunt. Vt enim in conſtructione mutatur Nun, in Tau, ita & aſcitis pronominibus quoque. Similiter enim à مَدِينَة, atq. à مَدِينَتَا dicis, مَدِينَتِي ciuitates tuæ. Sed iſta cognitionem habent facillimam; præſertim ſi quis in Hebraicis literis eſt verſatus. At enim ſunt duo in primis vſitata nomina, Patris, & Fratris videlicet, hoc eſt, أَخ & أَب, quæ ſuo quodam peculiari modo ſibi pronomina aſciſcunt, mutata litera Olaph, in Vau quieſcentem, cum pleriſque omnibus; præter illud quod eſt primæ perſonæ, numeri verò ſingularis. Annectuntur enim à Syris Pronomina Patris vocabulo ad hunc modum, vt in tabula exhibeam.

Nota.

Nota.

Affixa masculina cum nomine feminino sing. numeri.

ciuitas.

ciuitas mea,com.

tua, viri.

illius, viri.

nostra, commun.

vestra, mas.

illorum, mas.

Affixa masculina, cum nomine feminino, pluralis numeri.

ciuitates.

ciuitates meæ, c.

tuæ, maris.

illius, m.

nostræ, commun.

vestræ, mas.

illorum. m.

Affixa feminina cum nomine feminino numero singulari.

ciuitas.

ciuitas mea,com.

tua, feminæ.

illius, fem.

nostra, com.

vestra, fem.

illarum, fem.

Affixa feminina cum nomine feminino pluralis numeri.

ciuitates.

meæ, commun.

tuæ, fem.

illius, fem.

nostræ, comm.

vestræ, fem.

illarum, fem.

VIDES eandem propè tenerī rationē annectendorum Pronominum in femininis nominum formis, atq. in masculinis. Neque enim ferè vlla est differentia, nisi numero plurali ea, quæ ex Iud nascitur: quam literam masculina illic nomina, nomina numeri pluralis, formæ huius masculinæ, hoc est, quæ in constructione terminātur litera Iud cum vocali prima, tum in vtroque genere eam vocalem primam ante se retinet: & est perpetuò durum, propterea quòd præcedens Iud cōsonans sit.

QVARTÒ, literam He, cùm nullum in vertice punctum habet, esse pronomen tertiæ personæ masculinum, in vtrouis Nominum numero. Cùm verò apiculū sustinet, esse femininum: & illo quidem modo habere ante se vocalem secundam: hoc quartam, si affixum est nomini singularis numeri. At si hæret nomini plurali, tum habere post se adscriptum Iud in genere masculino, sed absque vlla vocali. (neque enim hoc casu vel He, vel Iud pronunciatur: vt satis multis exposuimus, cùm de seruili syllaba, ... differeremus.) 4.

QVINTÒ, literam Nun, esse primæ personæ pluralis numeri Pronomen; generis verò communis; quod siue nominibus numeri singularis, siue pluralis affixum est, habet ante se vocalem primam. 5.

SEXTÒ, ... & ... esse pronomina personæ secundæ pluralis numeri, illud masculini, hoc feminini generis, atque vtriusuis numeri nominibus affigi. & similiter ... & ..., tertiæ personæ: illisque apud Hebræos, ... & ..., similia esse. his ... & .... 6.

DENIQVE in numero nominū plurali, literam Iud, quæ huius formæ masculinæ nomina, in constructionis casu, vt diximus, terminat; retineri cum quibusuis pronominibus: atque perpetuò habere ante se vocalem suam primam, exceptis iis quæ sunt tertiæ personæ, vtriusque generis. In his enim, masculino quidem, mutatur Iud in Vau; feminino verò, manet quidem Iud, sed habet ante se vocalem secundam, non primam. 7.

Et hactenus de modo quo pronomina affiguntur nominibus iis, quæ masculina forma variantur. Nunc subiiciemus alterum exemplum, in nomine, quod inflectitur forma feminina, ... ciuitas.

Affixa feminina, ad nomen masc. numero sing.	Affixa masculina, ad nomen masc. num. sing.
Rex.	
rex me°.c.	rex meus. com.
tuus.fem.	tuus.m.
illius. fe.	illius.m.
noster.có.	noster.c.
vester.fe.	vester. m.
illarũ.fe.	illorũ.m.
Affixa feminin. ad nomen masc. numeri pluralis.	**Affixa masc. ad nomen masculi. numeri pluralis.**
Reges.	
reges mei	reges mei
tui, fem.	tui.masc.
illius, fe.	illius.masc.
nostri.c.	nostri.cõ.
vestri. fe.	vestri.m.
illarũ. fe.	illorũ.m.

In proposito exemplo hæc ferè sunt obseruanda.

1. Primò, literam Olaph à fine amitti, cùm Pronomina affiguntur: non tamen continuò sic mutari nominum vocales, vt in constructione mutabantur.

2. Secvndò, literam Iud, cum tertia vocali, esse pronomen primæ personæ, generis communis, in numero singulari nominum: quamquam hîc vocalem istam tertiam Syri rarò soleant apponere dum scribunt: at in plurali cum vocali prima; planè vt apud Hebræos. Nam etiam illi dicũt, מַלְכִּי Rex meus. &, מַלְכַּי Reges mei.

3. Tertiò, literam Coph, esse pronomen secundæ personæ, quod tum singulari, tum plurali numero adhæret: masculini quidem generis, si solum est. feminini verò, cùm assumpsit literam Iud à tergo. Hoc tamen ascitum Iud à Syris nulla solet vocali animari, vt diximus, cùm officia seruilis literæ Iud exponeremus. Habet autem Coph, nominibus singularis numeri adhærens, cùm est masculinũ pronomẽ, quartam vocalem ante se; cùm verò femininum, secundam. estq. vtrouis modo lene. At quando apponitur ad

abiecto Olaph, aut Nun, terminãtur syllaba ai, hoc est vocali prima cum sequẽte Iud consonante. Exempla sunt; vt vnum atque alterum adiungam; هٰؤُلَاءِ هٰؤُلَاءِ extremitates cæli, in Psalmis. هٰكَهٰتَنِ هٰكَهٰتَنِ præcones pacis, Romanorum x. هٰكَهٰتَنِ هٰكَهٰتَنِ benefici, Luc. xxii. Sed huiusmodi constructio vsitatior est in Participiis, quàm Nominibus, quamquam illa sic in oratione posita, nomina veriùs, quàm participia, existimari possint. Quæ verò nomina femininorũ speciem tenent, quæ fit per syllabam ـَتْ, in plurali numero, ea illic plerumq. vocales suas omnes retinent: neque aliud, quàm abiiciunt Olaph. Sic à حَنَّةٌ fit حَنَّاتٌ filiæ Iudæ. Sin terminatio pluralis facta est per literã Nun cũ vocali quarta, mutatur Nun in literam Tau, manente eadem vocali. vt ab ضِيقٌ tribulationes, dicis in constructione, ضِيقَ tribulationes animæ meæ, &c. Et vt semel finiam, Syri in huiusce modi mutationibus numquam vocalem tertiam, quartã, aut quintam variant: præterquàm in illa, quam nuper dicebam, metathesi; qua quintam vocalem è priore loco in proximum traiiciunt. Sed prima, & secunda, sunt apud eos, vt exemplis ostendi, instabiles.

De affixis pronominibvs ad nomina.

Sed enim, vt constructionis gratia, sic propter pronomina quoque affixa ad nominum finem, mutantur ipsorum casus, tam singulari, quàm plurali numero. quod in verbis etiam euenire monebamus. Sed hanc mutationem exemplis in tabula propositis facilius explicabimus. Dabimus igitur duorum nominũ exempla, quorum alterum more masculinorũ, alterum femininorum variatur. Et simul quæ sit cuiusque affixi pronominis notio; & quas quodque amet vocales, breuiter indicabimus. Primum ergo exemplũ proponetur in nomine مَلِكٌ, quod masculinum est.

De constructione in numero plurali.

Olaph amittunt, ſolent raptim quidem etiam ipſa efferri prima ſyllaba; ſed per literarum metatheſim. Nam è صْوِغْا, fit, abiecto Olaph, صْوِعْ. atque ſimiliter in aliis traiicitur vocalis quinta, quæ in prima audiebatur ſyllaba, in ſyllabam ſecundam. Sed enim quæ per ſe, hoc eſt, abſque Olaph, ſunt monoſyllaba, ea cùm Olaph amittunt, vocalem ſuam ferè retinent. vt ڕِعْا caput, ڕِعْا صْنَعْا caput ſynagogæ. At ſi nullam habent in prima ſyllaba vocalem, tum ſi amittunt Olaph, aſſumunt vocalem primam; vt de polyſyllabis diximus. vt ڍْنَا filius, ڍْنَا filius Nun. Eſt tamen ſecunda cum affixo Pronomine (vt quæ facilioris & leuioris ſit pronunciationis) Pſalmo xxx. Quæ vtilitas eſt صْوِمَ in ſanguine meo? Nam quia Syri, vt alibi dixi, pronomen hoc primæ perſonæ non apertè pronunciant, neque ferè ei vocalem apponunt, ideo hîc صْوِمَ pro صْوِمَ ſcriptum eſt. ne ſi litera Dolath raptim legatur, nullam ea dictio vocalem habeat.

Verùm enimuerò quãdo apud Syros admodũ rara eſt huiuſcemodi conſtructio; nihil attinet in hiſce rudimentis iſta tractare ſubtilius curioſiusq. Eſt enim apud illos vſitatiſſimum interponere literam Dolath. Idq. cùm fit, nihil mutatur præcedens ſubſtantiuum, ſed poſterius quaſi gignendi caſu ſit poſitum, ita accipitur. Quin repperi, vbi quamuis adſcriptum non eſſet Dolath, tamen ſenſu ipſo orationis addendum erat. quale eſt illud, ڕِعْا ڕِعْا petra mellis, Pſalm. lxxxi. pro ڕِعْا ڕِعْا. Sed priùs quàm ex hoc loco progrediar, monendus mihi lector eſt, eſſe, vt fit, nonnulla anormala nomina: quæ hiſce noſtris legibus ſe minimè habent. Nam صْنَعْا domus, ſic conſtruitur planè, vt apud Hebræos. Dicunt enim Syri, صْنَعْا إِسْرَائِيلَ domus Iſrael. Et nomen مْرَا Dominus, non abiicit Olaph, ſed pro quarta vocali ſumit ſecundam. vt مْرَا صْنَعْا dominus debiti, hoc eſt, creditor. مْرَا صْنَعْا dominus domus, hoc eſt, pater familias, &c.

De conſtructione in numero plurali.

Porrò numero plurium, quæ ad maſculinam formam ſunt facta, plerumque abiecto ſyllabas, ferè non mutant vocalem eius literæ, quæ ante vltimam ſyllabam proxima erat, cùm Olaph reiiciunt. verbi gratia, Nomen ڕِعْا, conſtruitur cum alio nomine ad hunc modum, ڕِعْا productio animi, ſiue μακροθυμία. vbi abiectum Olaph & nihil præterea mutatum eſt. Et nomen ڕِعْا opus, ſic conſtruitur, ڕِعْا opus manuum eius; vbi rurſus nihil mutatũ eſt, niſi quod Olaph eſt omiſſum. Item nomẽ صْنَعْا effuſio, ſic: صْنَعْا effuſio ſanguinis. Sin autem ea litera vocalem nullam habebat; ſed tamquam ſcheua; vt Hebręi vocant; ſiue mobile, ſiue quieſcens; tum reiecto Olaph, ſolet vltima ſyllaba terminari prima vocali. vt in nomine صْنَعْا ciuitas, litera Nun, caret vocali. Datur ergo ei in conſtructione vocalis prima. Dicimus enim صْنَعْا صْنَعْا ciuitas ſanctitatis. Sic nomen ڕِعْا, ſæculum; in quo Lomad nullam habet vocalem; effertur in conſtructione ڕِعْا. Sed excipienda ſunt hîc nomina, qualia nos in decima quinta, & decima ſexta claſſe recenſuimus. Ea enim cùm Olaph amittunt, plerumque in priore ſyllaba nullam habent vocalem, ſed raptim, tamquam per ſcheua, leguntur: in ſecunda verò ſyllaba, ea ferè auditur vocalis, quam eiuſmodi nomina apud Hebræos habebant, ſiue illa fuerit prima, ſiue ſecunda. Niſi quòd in iis nominibus, quorum poſtrema litera eſt Riſch, Syri primam vocalem, quàm ſecundam lubentius vſurpant. Sic à ڕِعْا pecunia, dicunt Syri ڕِعْا pecunia capitis, hoc eſt, tributum, vectigal. ab ڕِعْا ſeruus, dicunt ڕِعْا ſeruus Regis. à ڕِعْا Rex, dicunt ڕِعْا Rex Salem. Denique à ڕِعْا panis, dicunt ڕِعْا panis facierum, hoc eſt, vt vocãt, propoſitionis. Ceterùm ڕِعْا liber, propter literam Riſch, ſumit vocalem primam, quamuis apud Hebræos ſecundam habeat. dicunt enim Syri in conſtructione, ڕِعْ. Sed exemplorum ſatis eſt. Porrò quę cognata ſunt iis nominibus, quæ apud Hebræos habẽt cholem, & ſegol, quale eſt صْنَعْا ſanctitas: ڕِعْا ira; & his ſimilia; ea cùm

Decimo quinto loco, & decimo ſexto exhibui nomina, quæ Syri aut mutuati ſunt ab Hebræis, cùm apud hos vel quinque, vel ſex punctorum eſſent; vt ab eorũ Grammaticis appellantur; vel geminum Kametz haberent: aut quæ ipſi talibus nominibus ſimilia effecerunt. Et priore quidem loco poſui ea, quæ ſecundam vocalem habent in priore ſyllaba: ſecundo verò loco, quæ primam. Sunt autem pleraq. generis maſculini, & pluralem numerum quoque, vt maſculina ferè, per vocalem ſecundam efficiunt, quamquam non nulla excipiantur. verbi gratia, ܩܪܢܐ cornu, dicitur numero plurali ܩܪܢܬܐ. Sed cur huiuſmodi nomina propoſitis duabus formis, ſingulariter exhibuerim, dicam mox, cùm de nominũ conſtructione agam. Sed iam piget plurium formarũ. Nam ſi vniuerſam Syricorum nominum turbã in certas ſpecies cogere inſtituam: fruſtrà id coner, in tanta & temporis mihi præſcripti breuitate, & ocij penuria. Sunt enim multa nomina, quæ ſpecie inter ſe ſimillima videntur, cùm ſint & genere & numeri pluralis terminatione admodum diuerſa. Et poteſt quiſq. facilè, tum ex adiunctis verbis, vt dixi; tum aliis modis, quos Munſterus in ſua Grammatica Chaldaica præſcripſit; nominum genera cognoſcere. Quare iam pauca de conſtructione, qua alterum nomen ſubſtantiuum alteri hæret, exponam. quia ea alterius ſpeciem nonnihil mutat. vt & pronomina, cùm nominibus affiguntur.

De constructione vnius nom. ſubſtantiui cum altero.

Quas iam oſtendi tum ſingularis, tũ pluralis numeri terminationes nominũ; eæ nonnihil mutantur, cùm nomẽ, quod quidem ſubſtantiuum eſt; alteri ſubſtantiuo inhæret ea conſtructione, qua apud Latinos, & Græcos poſterius gignendi caſu terminaretur. Tum enim illud nomen quod ſic alteri inhæret; pauciſſimis exceptis; abiicit perpetuò ſuum Olaph; ſi quod in fine habebat; & ſimul vocalem quartam, in qua illud Olaph quieſcebat. Et, vt vniuersè dicã; ea nomina quæ etiam omiſſo Olaph plures habent ſylla-

Diei tamen vocabulum, ܝܘܡܐ, ſæpè facit eum numerum more nominum feminini generis; nempe ܝܘܡܝܢ, vt ſuprà diximus. Suntque omnia, quæ propoſui, integra: neq. vlla ex parte mutila. Et in duodecimæ quidem formæ nominibus, præter vltimum Olaph, nulla eſt litera æmunatica (vt ſic appellem eas, quæ dictione ܐܡܬܢ continentur). Neq. in XIII. quoque: niſi quis putet Iud nominis, ܫܡܥܘܢ aſcitum eſſe. vt ſanè videtur.

Forma XIV.		Forma XIV.	
ܟܣܦܐ	argentum.	ܦܪܝ	fructus.
ܟܐܒܐ	dolor.	ܒܐܪ	puteus.
ܪܓܙܐ	impetus.	ܟܐܦܐ	petra.
ܐܪܝܐ	lupus.		

Decimam quartam formam feci eorũ nominum, quæ cùm habeant literam Olaph medium ſuę poſitionis elementum; ſiue id pro Vau, ſiue pro Iud poſitum eſt; efferuntur per tertiam vocalem in prima ſyllaba: altera verò terminatur more nominum maſculinorum, vocali quarta, cum Olaph, abſq. litera Tau. Atq. hæc, quamquam partim feminina, partim maſculina ſint, omnia tamen maſculinorum modo faciunt pluralem numerum. verbi gratia. certum eſt, ܟܐܦܐ petra, eſſe generis feminini nomen. & tamen eius plurale eſt ܟܐܦܐ lapides. Matth. IV. Eſt etiam in nonnullis Iud, loco Olaph. vt ܪܥܐ caput. Interdum quoq. omittitur Olaph. vt ܒܐܪ puteus, Ioan. IV. &c.

Forma XVI.		Forma XV.	
ܙܒܢܐ	tempus.	ܕܒܫܐ	mel.
ܡܠܟܐ	Rex.	ܒܗܬܐ	opprobriũ.
ܟܦܢܐ	fames.	ܟܣܦܐ	teſta.
ܣܘܣܝܐ	equus.	ܒܣܪܐ	caro.
ܥܦܪܐ	puluis.	ܡܛܪܐ	pluuia.
ܟܠܒܐ	canis.	ܐܡܪܐ	agnus.
ܓܒܪܐ	vir.	ܣܦܪܐ	liber.
ܥܒܕܐ	ager.	ܡܠܚܐ	ſal.
ܠܚܡܐ	panis.	ܛܝܢܐ	turba.
ܝܪܚܐ	menſis.	ܥܣܒܐ	herba.

exempli cauſſa in tabula illis nominibus appoſui. Nã dicimus, ﬠﬢﬣ viuus, vel viua, & etiam ﬠﬢﬣﬤ viua. Nam de adiectiuis nominibus vniuersè dici poteſt; quæcũque genere maſculino interdum literam Olaph poſtremo loco habent, interdũ ea carent; illa, cùm Olaph habẽt, eſſe ambigui generis, & inſuper alterã etiam generis feminini formã habere per literã Tau. vt verbi gratia, ﬠﬢﬣﬤ femininũ eſt, ſi ſtatuas maſculinũ eſſe ﬠﬢﬣ. at ſi ipſum genere maſculino vſurpes, tum femininũ eius fuerit ﬠﬢﬣﬤ. Similiter ﬠﬢﬣ fortis, facit femininũ, ﬠﬢﬣﬤ. At hoc ipſum ﬠﬢﬣﬤ fortis, robuſtus (poteſt enim æquè maſculinè dici) facit femininũ ﬠﬢﬣﬤ. Porrò feminina, quæ per Tau fiunt, ea, vt ſubſtantiua, nihil mutãtur numero plurium. cetera verò plerumq. illic terminantur litera Nun cum quarta vocali, more participiorũ femininorũ. Et hæc de nominibus adiectiuis, vt in rudimẽtis, dicta ſatis ſunto. Ipſe enim orationis ſenſus ea facilè oſtendit, cùm inter legendum occurrunt. Et numerum, vt dixi, perpetuò produnt bini apiculi; ſingularẽ quidem, ſi abſunt; pluralem, ſi ſunt appoſiti. Statueram hîc finem formarum proponendarũ facere. Sed addam inſuper pauculas.

Forma XIII.

ﬠﬢﬣﬤ	clypeus.
ﬠﬢﬣﬤ	latibulum.
ﬠﬢﬣﬤ	nablium.
ﬠﬢﬣﬤ	fumus.
ﬠﬢﬣﬤ	nubes.
ﬠﬢﬣﬤ	vmbra.
ﬠﬢﬣﬤ	corruptio.
ﬠﬢﬣﬤ	ſplendor.
ﬠﬢﬣﬤ	figulus.
ﬠﬢﬣﬤ	cithara.
ﬠﬢﬣﬤ	adulter.
ﬠﬢﬣﬤ	iudex.

Forma XII.

ﬠﬢﬣﬤ	intellectus.
ﬠﬢﬣﬤ	dies.
ﬠﬢﬣﬤ	mors.
ﬠﬢﬣﬤ	columba.
ﬠﬢﬣﬤ	taurus.
ﬠﬢﬣﬤ	ceruix.
ﬠﬢﬣﬤ	funis.
ﬠﬢﬣﬤ	excubitor.
ﬠﬢﬣﬤ	ſitula.
ﬠﬢﬣﬤ	ζωμὸς, tus.
ﬠﬢﬣﬤ	tumultus.
ﬠﬢﬣﬤ	exſultatio.

QVÆ nomina duodecima tabula, & decima tertia oſtendunt, quæq. illis ſunt ſimilia, maſculini generis pleraq. omnia ſunt. mutantq. proinde vltimam vocalẽ quartam, in ſecundam numero plurium.

Diei

ﬠﬢﬣﬤ	fallax, mendax.
ﬠﬢﬣﬤ	ſuauis.
ﬠﬢﬣﬤ	grauis.
ﬠﬢﬣﬤ	iniquus, ſceleratus.
ﬠﬢﬣﬤ	electus.
ﬠﬢﬣﬤ	peruerſus.
ﬠﬢﬣﬤ	altus.
ﬠﬢﬣﬤ	magnus.
ﬠﬢﬣﬤ	fallax.
ﬠﬢﬣﬤ	bonus.

DECIMO loco poſui ante oculos varia nomina, à verbis formata, per literã Mim prępoſitã: planè vt quę proximè, per Tau. Inter ea duo ſunt, in quibus deeſt primũ poſitionis elementum. in ﬠﬢﬣﬤ quidem Nun, in ﬠﬢﬣﬤ verò Iud. In tribus autem, videlicet, quarto, quinto, & decimo, conuerſum eſt primũ elementũ Iud, in Vau. vt in ﬠﬢﬣﬤ vltimum Olaph. Sed nõ eſt difficile aliorũ poſitionem cognoſcere. Et hîc rurſus feminina ſunt, quæ ſyllaba ﬠﬢﬣ finiũtur. cetera ferè maſculina. & proinde in plurali numero formando, eadem quę in ſuperioribus obſeruanda ratio eſt.

De nominibus adiectiuis.

Vndecima claſſis cõtinet nomina, quę vocant Adiectiua, diuerſarũ formarum. Nulla autẽ vſitatior eſt, quàm ea, quæ ad modum Paul inflexionis Kal facta eſt. vt ﬠﬢﬣﬤ iuſtus, ﬠﬢﬣﬤ rectus, ﬠﬢﬣﬤ ſanus. Et hæc faciunt genus femininum per epentheſin literæ Tau ante poſtremum Olaph. vt ﬠﬢﬣﬤ iuſta, ﬠﬢﬣﬤ ſana. Quòd ſi ab illis verbis profecta ſunt, quorum poſtrema litera eſt Olaph, aut Iud quieſcẽs, tum ferè terminãtur ſyllaba io, hoc eſt, litera Iud conſonante cum vocali quarta ante Olaph: & ſunt iſtiuſmodi ſæpè ancipitis generis. vt ﬠﬢﬣﬤ purus vel pura. ﬠﬢﬣﬤ ſalutaris, aut viuus. ﬠﬢﬣﬤ plenus. ﬠﬢﬣﬤ excelſus. Cuius rei hæc, vt ego certè puto, eſt ratio: quòd cũ genere maſculino vſurpantur, ſunt verè nomina adiectiua. at cùm feminino, tum ſunt participia Paul. Nam ﬠﬢﬣﬤ purus; quod eſt maſculinũ Paul Kal, verbi ﬠﬢﬣﬤ, mundus fuit; facit genus femininum, ﬠﬢﬣﬤ pura, mundata. Fiunt tamen etiam ab ipſis interdum feminina tali forma, qualem ego

referri ea, quæ literam Olaph pro Tau aſciſcunt. quale eſt ﻟﻮﻣﺎ lex, quod formatum eſt à verbo ﻣﺮ, & ſi qua ſunt eiuſmodi alia. Sunt autem ea, quæ propoſui, feminina omnia, quæ quidem ſyllaba ﻝ finiuntur, & proinde pluralem numerũ habent ſingulari ſimilem, quod ad vltimam ſyllabam attinet. Ceteroqui ﻟﻌﺪﺕ facit pluralem numerum eliſa litera Vau, ﻟﻌﺪﺍﺕ cum vocali quarta ante ſyllabam ﻝ. quod ſimiliter etiam in nonnullis aliis accidere nominibus diximus, in quibus ea litera quæ ſyllabam hanc proximè præcedit, non habet vocalẽ in numero ſingulari. Reliqua verò duo ſunt maſculina, terminanturq. numero plurium vocali ſecunda. vt ﻟﻐﺮﺑﺎ aduenæ, Petri II. &c.

Forma decima.

ﻣﻠﻜﺎ verbum.
ﻣﻠﻜﺎ ſcientia.
ﻣﻠﻜﺎ habitatio.
ﻣﻠﻜﺎ ſeſſio.
ﻣﻠﻜﺎ onus.
ﻣﻠﻜﺎ lectus.
ﻣﻠﻜﺎ confirmatio.
ﻣﻠﻜﺎ cibus.
ﻣﻠﻜﺎ rete.
ﻣﻠﻜﺎ prouentus.
ﻣﻠﻜﺎ diſciplina.
ﻣﻠﻜﺎ redargutio.
ﻣﻠﻜﺎ cuſtodia.
ﻣﻠﻜﺎ faſcis.
ﻣﻠﻜﺎ ſermo.
ﻣﻠﻜﺎ ſpeculum.
ﻣﻠﻜﺎ aduentus.

Forma vndecima.

ﻏﺒﺮﺍ . ﻏﺒﺮﺍ fortis.
ﻳﺤﻴﺪﺍ . ﻳﺤﻴﺪﺍ vnicus.
ﺟﺒﺎﺭﺍ . ﺟﺒﺎﺭﺍ fortis.
ﺭﻣﺎﻧﺎ . ﺭﻣﺎﻧﺎ excelſus.
ﺭﻋﺎ . ﺭﻋﺎ malus.
ﺷﻮﻓﺎ . ﺷﻮﻓﺎ confuſus.
ﻫﺒﻼ . ﻫﺒﻼ vanus.

Forma nona.

ﺭﻭﻋﺎ ratio, voluntas.
ﻟﻌﺒﺪﺕ officium.
ﻟﻤﺸﺘﺎ gemitus.
ﻟﻐﺮﺑﺎ inquilinus.
ﻟﻤﻠﻔﻮﻧﻮ prædicatio.
ﻟﻤﺴﻜﻨﻮ cõmutatio.
& ﻟﻤﺴﺒﺤﺘﺎ laudatio, carmen.
In plurali. ﻟﻤﺴﺒﺤﺎﺕ
ﻟﻤﺤﻜﺎ narratio.
ﻟﻤﺮﻗﺪﺍ putrefactio.
ﻟﻤﻠﺒﻮﺷﺎ veſtis.
ﻟﻤﺴﻜﺎ velamen.
ﻟﻤﻨﺪﺍ lectus.

Forma octaua.

ﻋﻮﻟﺘﺎ iniquitas.
ﺩﺩﺨﺘﺎ timor.
ﺩﻳﻘﻠﺎ ærumna.
ﺩﺍﺭﺍ ignominia.
ﺭﻭﻋﺎ deſideriũ.
ﺣﻜﻤﺘﺎ ſapientia.
ﺍﻭﻣﻨﺎ cantus.
ﻧﻘﻤﺎ vindicta.
ﺑﻜﺎ fletus.
ﺻﻮﺣﺎ clamor, eiulatus.
ﺍﻭﺗﺎ motus.
ﻋﻜﺘﺎ tribulatio.

SVNT etiam ea quæ in octaua claſſe collocaui, quæq. eis ſimilia multa leguntur, omnia generis feminini: neq. pluralẽ numerũ habẽt à ſingulari diuerſum. Deriuantur autẽ pleraq. omnia à verbis: & quædam quidem à perfectis, alia ab imperfectis. huius generis ſunt duo poſtrema, & tertium. Sunt enim ea ducta à verbis, quorũ medium elementũ eſt Vau ſilens. Item nonum, & decimum. quorum verba habent poſtremo loco Olaph quieſcens. Deniq. quintum, quod ex ordine habentiũ poſteriores duas literas geminas ductũ eſt. ac proinde in eo litera Gomal debet inſigniri pũcto Kuſoi, ad repræſentandũ alterũ Gomal, quod abeſt. At enim rectè ad iſtã ſpeciem referãtur alia quoq. nomina; quæ ipſa ſimiliter ſyllaba ﻝ terminantur, atque à verbis profecta ſunt; quamuis non habeant quartam vocalem etiã in ea ſyllaba, quę vltimã proximè præcedit. Neq. enim nos ſingillatim formas omnes annumerare poſſumus. neque neceſſe eſt. ſed neq. vacat etiam. Nono loco propoſui nomina, quæ à verbis formata ſunt, aſcita litera Tau ad initium. Et ſex quidem illa, quæ Iud cum tertia vocali habent ante ſyllabã ﻝ, veniunt à verbis, quorũ poſtrema litera eſt Olaph, ſiue Iud. eorum autem vnius verbũ, à capite etiam imperfectum eſt, nempe ﻟﻮﻣﺎ. eſt enim à ﻳﻮﻡ, mutato Iud in Vau. Sicut illud ﻟﻐﺮﺑﺎ, à ﻏﺮﺏ. Poſſent autem huc quoq.

Septima forma.		Sexta forma.	
ܛܝܒܘܬܐ	gratia, beneficẽtia.	ܣܘܥܪܢܘܬܐ	ſuauitas.
ܣܟܠܘܬܐ	ſtultitia.	ܥܩܝܡܘܬܐ	triſtitia.
ܙܕܝܩܘܬܐ	iuſtitia.	ܩܕܝܫܘܬܐ	ſanctitas.
ܫܩܪܐ	falſitas.	ܙܕܝܩܘܬܐ	iuſtitia.
ܛܠܝܘܬܐ	iuuentus.	ܒܛܠܘܬܐ	vanitas.
ܣܗܕܘܬܐ	teſtimonium.	ܫܦܝܪܘܬܐ	probitas.
ܣܟܠܘܬܐ	ſtultitia.	ܙܘܬܐ	probitas.
ܗܝܡܢܘܬܐ	fides.	ܒܝܫܬܐ	malitia.
ܬܒܪܐ	pœnitẽtia.	ܚܘܠܝܐ	morbus.
ܡܠܟܘܬܐ	regnum.	ܡܟܝܟܘܬܐ	humilitas.

SEXTO loco propoſuimus nomina quędam ſubſtantiua, formata ab adiectiuis, quę ſpeciem Paul inflexionis Kal referunt, mutato Olaph vltimo in Vau, & addita ſyllaba ܐ. Sic enim à ܙܕܝܩ iuſtus, fit ſubſtãtiuum ܙܕܝܩܘܬܐ iuſtitia. & rarò errauerit, qui eam rationem ex quibuſuis huiuſmodi adiectiuis ſubſtãtiua formãdi ſequatur. Sunt autem omnia generis feminini; vt ſolent apud Syros ea nomina, quæ ſyllaba ܬ terminantur. Itaq. numerus pluralis non eſt à ſingulari, niſi ſolis duobus apiculis, diſtinctus: quamquam rarò vſurpãtur multitudinis numero, quę ad iſtam formã ſunt facta. In ſeptimũ ordinem alia ſubſtãtiua retulimus, ſuperioribus quàm ſimillima: quæ ipſa quoque omnia ſunt generis feminini. Sed hæc, & quæ ad ipſorum ſunt formã facta cetera, numero plurium mutant plerumq. Vau vocalem in cõſonantem, & quæ proximè eam antecedit litera, ſumit vocalẽ primã, vt nuper dicebã. vt ܣܗܕܘܬܐ teſtimonia. ܣܟܠܘܬܐ ſtultitiæ. ܛܒܘܬܐ beneficentiæ. ܡܠܟܘܬܐ regna. Amittunt autẽ vtriuſq. formę nomina interdũ totam ſyllabã, ܐ, κατ' ἀποκοπὴν. Quale eſt illud Matth. XII. & Marc. XIII. & alibi ܡܠܟܘܬܐ regnum. Et Hebr. VII. ܒܝܫܬܐ malitia. & Heb. IX. ܫܘܡܫ vſus. Atque in plurali numero ſimiliter. vt ܡܦܣܐ partes. ܕܡܘܬܐ ſimilitudines, Hebr. I. Sed iſta rara ſunt, & anormia dici poſſunt. quale eſt etiam quod pro ܒܝܬ domus, vſurpatur nonnumquam, ܒ. veluti Matth. XII. & alibi.

Forma tionis litera; propterea quòd, vt diximus, in Piel pleraque verba perfectè atque integrè inflectuntur. At ܐܬܩܛܠ, quod ex Hiphil ſumtum eſt, caret litera Nun. Eſt enim à poſitione ܢܩܛ. In ܐܬܟܢܫ verò etiam redundat litera vna Mim; eſt enim ea geminata, vt in tractandis verbis quadratis expoſuimus; è quorum ordine natum eſt hoc nomen. Sunt autem pleraque formata à Benoni; & proinde ſignificationem habent actionis. Poſſunt tamen æquè ad Paul referri; cùm ſint, vt diximus, ſimillima in Piel illa Participia. Vnde illud ܡܫܒܚܢܐ ferè ſolent interpretari, virum laudatum, & primarium. Similiter illud, ܡܬܪܓܙܢܐ. hominem qui facilè ira permouetur. Sunt autem omnia maſculina. Porrò quinto loco poſui pauca quædam nomina, quæ verbalium, vt ſic dicam, ſpeciem quidem habent; ſed tamen deducta potius ſunt à nominibus ſubſtantiuis; ſignificantque eas qualitates, quæ illis ſubſtantiuis nominibus notantur, eſſe excellenter in iis, quibus ipſa accommodantur. vt, verbi cauſſa, ܓܒܪܢܐ, non ſimpliciter militem quemuis repræſentat: ſed hominem in rebus bellicis egregiè verſantem. Sumpſerunt autem ea præter ſyllabam ܢ, etiam literam Tau, ex Æmunaticis. Sunt verò etiam ipſa maſculina; vt ſuperiora: & proinde addidi formam, qua ab eis feminina eiuſdem notionis duci ſemper queant, poſita litera Iud quieſcente in vocali tertia ante Tau. Sed enim maſculina vtriuſque formæ ſic faciunt pluralem numerum, vt de aliis adhuc diximus. Feminina verò, quæ appoſuimus, ea nullius aut literæ, aut vocalis mutatione, ſed ſolis binis appoſitis ſuprà punctis fiunt pluralia. Eſt autem vtriq. formæ (de maſculinis loquor) hoc commune cum proximè ſuperioribus, quod aliquando vſurpentur abſque Olaph. vt ܚܕܥ fraudator, ܡܚܢܢ & ܡܚܢܢ miſericors, & beneficus, Dei epitheta, quæ ſæpè in Pſalmis occurrunt.

QVÆ in tertia forma exhibui, ſunt ſimiliter omnia perfecta. neque in eis vlla poſitionis litera deſideratur; præter ܫܡܟܢ, cui deeſt vltima litera, ſiue ea Iud eſt, ſiue Olaph. Habẽt autẽ prẽter extremum Olaph, & literam Vau, inſuper literam Nun ex Æmunaticis. ſuntq. omnia generis maſ. & fiunt pluralia eadem mutatione vocalis poſtremę, qua ſuperiora. vt ܚܘܢܐ morbi. Matth. IV. &c. Eſt autem in hac forma notandum, quòd Olaph interdum abeſt, terminanturq. nomina litera Nun. Dicimus enim etiam; ܚܘܢ morbus, Mat. VI. Et ܫܘܠܛ poteſtas, Matth. XXI. atq. in aliis, &c.

Forma quarta.

ܡܫܡܥܢܐ adiutor.
ܡܕܒܪܢܐ adiutor.
ܡܫܡܫܬܢܐ ſuſtentator.
ܡܫܪܝܢܐ liberator.
ܡܦܩܢܐ eductor.
ܡܟܥܣܢܐ irritator.
ܡܕܟܝܢܐ expurgator.
ܡܫܒܚܢܐ laudabilis.
ܡܬܒܥܢܐ conſolator.
ܡܪܝܪܢܐ moroſus.

Forma quinta duplex.

ܓܒܪܐ bellator.
ܢܟܠܬܢܐ impoſtor.
ܓܒܪܐ militaris vir.
ܚܟܝܡܐ prudens vir.

Et ab eis feminina.

ܓܒܪܬܢܝܬܐ bellatrix.
ܢܟܠܬܢܝܬܐ fraudatrix.
ܓܒܪܬܐ fortis mulier.
ܚܟܝܡܬܐ prudens mulier.

IN quartam claſſem contuli nomina, quæ omnia per appoſitam ſyllabam, ܢ, formata ſunt à participiis Piel; prẽter duo, videlicet ܡܚܝܢ, & ܡܦܩܢ, quæ ex participiis Hiphil ducta addere volui; vt vtriuſq. modum videret lector formæ. Eſt enim par vtrobiq. ratio. Eorum quæ ad Piel pertinent nulli deeſt aliqua poſitionis facere in aliis lectores poſſint. Nemo autẽ me accuſet, ſi minimè exacto ordine illas propoſuero. nam profectò à tanta cura me excludit temporis breuitas. Librarius enim iamdudum me vrget, propter operas, ne ocioſæ ſint.

VARIÆ NOMINVM FORMÆ.

Forma ſecunda.	Forma prima.
ܚܫܝܢܐ contemtio.	ܥܒܕܐ effector.
ܡܟܫܝܠܐ irriſio.	ܥܕܪܐ adiutor.
ܫܩܝܪܐ falſitas.	ܥܡܪܐ habitator.
ܫܓܝܐ multitudo.	ܥܩܪܐ vexator.
ܡܗܝܢܐ mora.	ܚܫܐ incantator.
ܫܘܟܠܐ prudentia.	ܦܕܝܐ redemtor.
ܡܬܟܢܐ præparatio.	ܡܪܕܐ rebellator.
ܡܟܫܠܐ afflictio.	ܢܩܡ vindex.
ܫܚܠܦܐ commutatio.	ܡܕܒܪ gubernator.
ܪܫܥܐ impietas.	ܚܨܕ meſſor.
ܚܦܝܪܐ foſſio, fouea.	ܨܝܕ hoſtis.
ܚܕܘܬܐ oblectatio.	ܢܛܪ cuſtos.
ܕܟܝܐ purgatio.	ܣܓܕ adorator.

VTRIVSQ. harum formarum nomina perfecta ſunt; & præter conſuetam literam Olaph, quæ finem occupat, ſolam Vau ex Æmunaticis literis ad mediũ aſcitam habent; prioris quidem formæ in ſecunda ſyllaba; poſterioris verò in prima. Et prioris quidem formæ, omnia; quæq. eis ſimilia fiunt; ſunt generis maſculini. Sunt enim ſimilia illis nominibus, vt vocãtur, verbalibus; quæ apud Latinos ſyllaba, tor, finiuntur. Poſterioręe quoq. formã quæ imitantur, pleraq. omnia maſculina ſunt. fitq. in vtriſq. numerus pluralis, ſi loco vltimæ vocalis, quæ quarta eſt, ſcribatur ſecũda. vt ܣܓܕܘ adoratores, Ioã. IV. ܪܫܥܐ impietates, &c.

Forma tertia.	Forma tertia.
ܚܕܘܬܐ memoria.	ܚܘܢܐ ſalus.
ܚܟܝܟܐ ærumna.	ܚܡܘܪܐ mandatum.
ܚܘܢܐ morbus.	ܫܘܟܢܐ vituperiũ.
ܚܘܟܐ vindicta.	ܐܬܪܐ tribulatio.
ܚܘܠܐ auxilium.	ܬܘܠܐ vtilitas.

mæ. ܩܪܢܐ cornu, ܩܪܢܬܐ cornua. ܐܘܪܚܐ via. ܐܘܪܚܬܐ viæ. Porrò vt de altera masculinorum nominum terminatione dicebamus, quæ fieret per literam Nun, cum præcedente Iud, & vocali tertia; sic de femininis quoq. dicendū est; ea nonnumquam numero plurium finiri litera Nun, cum vocali quarta. Hanc tamen terminationem esse vsitatissimam in participiis femininis; & secundum ea, in nominibus adiectiuis: nonnumquam tamen in aliis nominibus quoque. vt ܟܘܢܐ tribulationes. ܫܪܟܐ catenæ. Sed quæ sic terminantur, nomina, plerumq. etiam altera forma vsurpantur. Nam & ܫܪܟܬܐ, propè eodem loco scriptum est, Act. xii. & ܫܪܟܐ, atq. ܫܛܟܬܐ fatuæ. & rursus ܚܟܝܡܐ atq. ܚܟܝܡܬܐ prudentes virgines, Matth. xxv. Item à nomine ܟܘܪܣܝܐ sedes, legitur in Psalmis ܟܘܪܣܘ, numero pluriū, per Vau consonantē; & ܟܘܪܣܘܬܐ Sic ܡܕܝܢܬܐ ciuitas, facit ܡܕܝܢܬܐ & ܡܕܝܢܐ ciuitates, Luc. viii. Non pauca etiā nomina generis feminini efficiūtur pluralia, modo masculinorum. Sicut viciſſim quędam masculina terminationem femininorum in numero plurium habēt. vt ܫܥܬܐ hora, quod nomen est femininū; dicitur in plurali numero ܫܥܝܢ horæ. ܪܓܠܐ pes, ܪܓܠܐ pedes. ܐܘܕܢܐ auris, ܐܘܕܢܐ aures. & ita de plerisque aliis corporis partibus, quas natura binas procreauit. vt ܥܝܢܐ oculus, ܥܝܢܐ oculi, &c. Et alia nomina. vt ܟܐܦܐ petra, ܟܐܦܐ petræ. Rursus masculina quæ imitantur feminina. vt ܠܝܠܝܐ nox, ܠܝܠܝ noctes. ܝܘܡܐ dies, ܝܘܡܐ plures dies. ܐܬܪܐ locus, ܐܬܪܘܬܐ loca. ܢܗܪܐ flumen, ܢܗܪܐ flumina. ܐܪܝܐ leo, ܐܪܝܐ leones. Sed potest facilè sibi quisq. priuatim ista, legendo auctores, obseruare, atq. annotare. Nimis enim longum esset omnia persequi. Satis ergo de Numeris dictum esto: præsertim cùm errori in illis locus non sit; vt expositi. Sed ponam ante oculos quasdā nominum formas; quales frequentissimæ apud Syros occurrunt, & in singulis cùm genus, tum numeri pluralis terminationem, qualis sit, commonstrabo; & simul quas literas ex Æmunaticis ascitas habeant, admonebo. vt de iis coniecturam facere qua in plurali numero terminantur, ferè est eiusmodi, vt in locum vocalis quartæ, quæ numero singulari ante postremum Olaph audiebatur, succedat vocalis secunda. Nam à singulari ܡܠܟܐ Rex, fit plurale ܡܠܟܐ Reges. à singulari ܙܕܝܩ iustus, est plurale ܙܕܝܩܐ iusti. Illa tamen nomina, quorū positio habet vltimo loco literam Olaph, aut Iud, plerumq. faciunt pluralem numerū syllaba aio; & proinde sæpè à singulari solis duobus apiculis ille discernitur. vt ܫܡܝܐ cæli (vt sic dicam) ܒܢܝܐ filij. ܒܚܝܪܐ electi. ܣܟܠܐ stulti. Est & alia apud Syros nominum masculinorum numeri pluralis terminatio, quæ fit per literam Nun, cum Iud ante ipsam, & vocali plerumq. tertia; interdum tamē secunda. Sed ea terminatio est participiorū propria: & in verborū formulis à nobis satis expositа. ceteroqui paucis apud Syros nominibus accommodatur. Nomina autem generis feminini; præsertim quæ terminatione ܬ finiuntur, quorum maxima pars est, plerumq. habent pluralem numerū prorsus eundem quem singularem; sed binis apicibus, vt dixi, distinctum. vt ܫܒܟܬܐ rete. ܫܒܟܬܐ retia. ܥܘܠܬܐ iniquitas. ܥܘܠܬܐ iniquitates. Quæ tamen eiusmodi sunt, vt litera quæ syllabam, ܬ, proximè anteit, nullam habeat vocalem in numero singulari, ea solent in numero plurali assumere illic loci vocalē quartam. vt ܡܕܝܢܬܐ ciuitas. ܡܕܝܢܬܐ ciuitates. ܙܡܪܐ, carmen, laudatio. ܙܡܪܬܐ carmina, laudationes. vbi eius variationis gratia etiam Vau sublatū est. quod in aliis quibusdam similiter fit. Multa quoq. quæ in singulari habent literam Vau quiescentem in quinta vocali ante syllabam ܬ, mutant illam in consonantem numero plurium. Sic à ܡܠܟܘܬܐ regnum, fit numerus plurium ܡܠܟܘܬܐ regna. & à ܣܟܠܘܬܐ stultitia, error, ܣܟܠܘܬܐ errores, delicta, stultitiæ, Psal. xxii. & plerumq. hoc casu attribuitur vocalis prima ei literæ quæ literam Vau proximè antecedit. vt ܟܬܘܒ in singulari. ܟܬܘܒ in plurali, &c. Sunt etiam, quæ etsi numero singulari plerumq. vsurpentur sine litera Tau, tamen numero pluriū ascisciūt Tau. vt ܢܦܫ anima. ܢܦܫܬܐ ani-

Nomina feminina.

Nota.

vox, vt mihi videtur, & quæ vix vmquã, niſi properandæ narrationis, aut affectionis cuiuſpiam gratia, omitti ſolet, veluti Matth. 1v. Sanabat Ieſus in populo ܟܠ ܚܠܝ ܘܟܐܒ̈ܐ, omnem dolorem & morbum: celeritate orationis, facilitas ſanandi repræſentatur. Nam profectò ſi Emphaſeos cauſſa additur ea litera, equidem non video cur à nomine ܪܘܚܐ ſpiritus, & ܢܘܪܐ ignis, abſit in verſiculo quarto Pſ. CIV. cùm ſcribitur ܥܒܕ ܡܠܐܟܘܗܝ ܪܘܚ̈ܐ ܘܫܡܫܝ ܠܗܒܬ ܢܘܪ̈ܐ. Hoc eſt, Fecit angelos ſuos ſpiritum, & miniſtros ſuos ignem ardentem. Quis enim nõ exiſtimet angelos haudquaquam vulgarem vel ſpiritum, vel ignem eſſe, ſed excellentiſſimi generis? Sed hoc hactenus.

Pſal. 104. verſ. 4.

De genere nominvm.

Vt apud Hebræos, ſic Syros, duplex nominũ genus eſt. alia enim ſunt maſculina, alia feminina. vtrius autem quodq. nomen generis ſit, non poteſt facilè certis regulis definiri. Hoc tamẽ propè vniuersè ſtatui poteſt; Nomina quæ ſyllaba ܐ terminantur, præſertim numero ſingulari, ea eſſe feminina. Similiter vocabula quæ corporis partes ſignificant, quas ipſa natura binas fecit. Hæc enim, quamuis plerumq. more maſculinorũ nominum varientur, tamen generis ſunt feminini. Sed fruſtra pergam res diſſimillimas & propè infinitas paucis regulis includere. Neque operæprecium fuerit ſi faciam. quãdo ad intelligenda Syrorum ſcripta ſatis eſt, ipſa aſpecta nomina, atque in oratione poſita, genere, numero, caſu diſcernere. Neque verò, quod ad genus attinet, hoc difficile fuerit; cùm nomina abſque verbis haud ferè vſurpentur; verborũ autem genera certiſſima ſint: & ipſis inflexionũ formulis, quas in tabulis dedimus, explicatiſſima, in quauis perſona atq. numero.

De nvmero nominvm.

Porrò Numerus quoq. apud Syros, nullo errore, cognoſci perpetuò poteſt. Nam quamtumuis deproperata ſit libri cuiuſpiam ſcriptura; hoc tamẽ obſeruatum vbiq. eſt, vt pluralis numerus ſit notatus binis punctis ſuprà appoſitis; ſicut dicebamus cùm puncta tractaremus. Ceterùm forma nominũ maſculinorum, qua à capite, aut litera Iud, quæ ingenium & naturam literæ Nun imitatur, (vt in verborum tractatione diximus) plerumque apponunt Syri ad initium literam Mim; neq. ferè aliam ex earum literarum, quas diximus aſciſci ſolere, numero. At quãdo abeſt Iud; quod quieſcere ſolet in verbis; tum ſæpè nulla ex numero literarum ܐܡܘܢܝܬ aſſumitur. in initio, vt ܐܝܓܐ cura, ſollicitudo, à poſitione ܝܓ. Et ܐܒܬܐ ſomnus, à themate ܒܥ. Verùm ſi hoc tale Iud mutatũ ſit in Vau, tum opus eſt præpoſita litera, vt ſic dicam, Æmunatica: eaq. ferè eſt aut Mim, aut Tau cum vocali prima. vt ܡܬܒܐ, ſeſſio, ſedes. à verbo ܝܬܒ. ܫܪܝܐ, quod reliquum eſt, reliquiæ. à verbo ܫܪܐ. Rurſus in medio mutilũ eſt; ܡܥܢܐ, paſſio. deeſt enim medium Schin; cùm poſitio ſit, ܥܥ, geminata ſecunda litera. & ܒܝܬ domus; quod aliquando pro ܒܥܐ vſurpatur. & ܛܒ bonus: quod eſt ex numero habẽtiũ medio loco Vau ſilens, ſiue quieſcens. In fine curtum eſt ܡܪ, pro ܡܪܝ dominus. ܟܪܡ vinea, pro ܟܪܡܐ. Sed huiuſmodi pauca ſunt. Ex his ergo exemplis imperfectorũ nominũ, cõiecturam quiuis facere poteſt de aliis, in quibus elementum aliquod deeſſe intelligit. Neq. enim opus eſſe iſta explicari à me prolixius puto: cùm ſimiliter apud Hebræos, atq. apud Syros fiant. Ego autem iis qui Hebraicè eruditi ſunt, vt ſæpè dixi, iſta ſcribam. Similiter quod ad vſum literarum ܐܡܘܢܝܬ, quas modò dixi, ad formanda nomina aſciſci ſolere, attinet; iubeo lectorẽ ea reuocare in memoriam, quæ in Hebræorũ ludo didicit. Hoc ſolum addam, literam Olaph rarò ab vllius Syrici nominis fine abeſſe; niſi ſi pronomina fuerint affixa; aut conſtructio cũ alio nomine hoc poſtulet; de qua pòſt ſumus dicturi, aut ſingularis alia ſubſit cauſſa. Scribit quidem Elias Grammaticus acutiſſimus, & mihi olim familiaris, Chaldæos ea litera veluti ἐμφάσεος nota vti; planè vt Hebræi literam He nominibus ſæpè præponunt. At vt hoc illi cõcedam; mihi tamẽ nõ facilè vllus perſuaſerit, in Syrorũ vocabulis perpetuò ἔμφασιν eſſe, quoties appoſitum Olaph ad finem habent. Eſt enim ea veriùs linguę propria

Nomina maſc.

Nominum diuiſiones aliquot.

Litera Olaph nominum finis apposita.

quas orationis partes. quæ, quia nõ multis casibus variantur; perinde atq. apud Latinos & Græcos; aut vt verba; parum erit in earum tractatione consumendum operæ. Quapropter non est, quod Lectorem harum rerum minutarum tædeat. Perstringentur enim breuissimis verbis, & dilucidis ob oculos positis exemplis ostendentur, quoad eius certè à nobis fieri poterit.

DE SECVNDA ORATIONIS PARTE, QVAM SYRI VOCANT ܫܡܐ, HOC EST, NOMEN.

VT in aliis linguis, sic etiam in Syrica, pars ea orationis, quæ Nomen à nostris Grammaticis vocatur, & à Syris ܫܡܐ, multis modis diuidi potest. Sunt enim Nomina alia Substantiua, alia Adiectiua. Sunt quæ à Verbis ducta, possunt Verbalia vocari. Sunt etiam quæ non videntur nata è Verbis. Sed præter huiusmodi specierum, & aliarum multarum differẽtias, quæ cum prima puerili doctrina tradi solẽt; sunt apud Syros, sicut Hebræos, quædam nomina, quæ solis suæ positionis literis constant. vt ܡܠܟ Rex. ܣܦܪ liber. ܟܣܦ pecunia. ܥܒܕ seruus. Alia verò literas alienas ascitas habent, & modo vnã, modò plures; atq. quædã ad caput; quædam in medium; multa ad finem; multa etiam pluribus locis. Sunt autem eæ literę quæ apponi nominibus solẽt apud Syros, ęqdẽ ferè quę apud Hebręos, nisi quòd illi litera He nõ vtantur ad formãda nomina. Possunt itaq. memoriæ caussa notari hac dictione, quæ à Syris vsurpãtur in nominum formis alienæ literæ, ܐܡܗܢܠ. Sunt enim Olaph, Mim, Vau, Nun, Tau, & Iud. Denique, vt Verba, ita & Nomina; alia perfecta sunt, hoc est, positionis suæ literas omnes expressas habent. Alia verò imperfecta; vtpote manca, & aliqua suæ positionis litera carentia, quæ aut in principio, aut medio, aut fine desideratur. Quale est ܡܚܦܢܐ eductor. deest enim ei litera Nun à capite; cùm positio integra sit, verbũ ܢܦܩ. & ܡܘܕܥܐ scientia. Nam desideratur in initio litera Iud; cùm perfecta radix sit, ܝܕܥ. Et in huiusmodi nominibus in quibus litera Nun abest à capite;

Nominum diuisiones aliquot.

Litera Olaph nominum fini apposita.

tum sæpe Iud, nonnumquam etiam Vau asciscunt: idq. faciunt, vt apparet, pro geminatione mediæ literę, quam forma Piel alioqui exigeret. exemplo est verbum ܗܝܡܢ credidit. in quo tamẽ etiam litera He pro Olaph posita esse videtur. Est enim hoc Piel verbi ܐܡܢ, quo vtũtur Hebræi in Niphal, & Hiphil. Item verbum ܗܘܕ, quod similiter est Piel verbi ܝܕܥ. Et per literã Vau, ܐܬܪܘܐ quod est Hithpael verbi ܐܪܗ: significatq. à flamma corripi, atq. ęstuare. In fine auctũ à Syris verbum nullũ, ego certè, repperi; nisi adiecto Olaph, aut Iud. quale est ܐܬܦܠ aluit, nutriuit. vbiq. enim sic inflectitur, vt ea quę habent vltimo loco Olaph quiescẽs. Ceterũ de omnibus istis verbis variandis per suos casus, hoc dixisse satis fuerit: ea perfectorum more, secundũ formã Piel, aut Hithpael inflecti. Vnde à ܐܬܫܒܚ, est futurum Hithpael ܢܬܫܒܚ gloriabuntur, superbient, magnificè se iactabunt, Ps. xxv. à ܫܒܩ est similiter futurum Hithpael ܢܬܫܒܩ si inciderit, securis videlicet, in proximum, Deut. xix. A ܐܬܬ, est præteritum Hithpael ܐܬܬܗ festinarunt, Psal. cvi. Et Paul inflexionis Piel, ܡܬܬ festinus, præproperus, Iacob. i. Ab ܐܡܢ est Benoni Piel, ܡܗܝܡܢ credens, fidem adiungens, Heb. iii. à ܪܥܐ est Benoni Piel, ܡܪܥܐ pascit verba sua in iudicio, Psal. cxii. à ܫܪܐ est præteritum Hithpael, ܐܬܬܫܪܝ succensa fuit pyra, Psal. xviii. & Iudicum vi. quod Græcè est, ἀνήφθη πῦρ, redditur à Syro, ܐܬܬܩܕ ܢܘܪܐ. Itẽ Benoni, ܡܬܬܩܕ Act. v. Denique à ܢܦܩ est Benoni Piel ܡܢܦܩ pascens, Mat. vi. Et ab eo participio formatũ nomen est ܡܢܬܢ, nutritius, alumnus, Ps. lxxxiv. & præteritũ ܢܦܩ pauimus, Matth. xxv. Tantum de istiusmodi verbis ex pluribus quàm tribus literis constantibus. Nam quæ alia passim occurrunt, ex Græca lingua, aut alia quapiam sumta, quia planè peregrina sunt, nihil attinet de iis verba hoc loco facere. Hactenus ergo de verbis dictum à nobis esto. in qua tractatione ea sola attigimus, quorũ lectores Hebraicis antè præceptis eruditos putauimus esse admonendos. Nunc porrò pergemus ad reli-

Verba peregrina plurim literarum.

brate. Psal. verò xxx. & xxxiv. aliisq. locis, est Futurũ, ܐܶܪܽܡܡ extollam. Rursus Petri ii. est Mandatiuum Hithpael, ܐܶܬܪܰܓܰܫ concupiscite. & Act. xix. Benoni Hithpael, ܐܶܬܪܰܡܡ extollebatur nomen Iesu. Deniq. ܐܶܬܪܳܘܡܡ iactãtes se, Psalm. xxxv. Sed non pergam plura conquirere. Ex his enim facilè quiuis cognoscat, quibus modis ista verba sint vbiuis inflectenda.

De verbis aliis quæ plvres *quàm tres literas habent.*

Est & aliud apud Syros verborum genus, quę plurib⁹ quàm tribus literis cõstant, neq. tamen vllam, sicut ea quæ proximè diximus, geminatam habent. Sunt autem etiam ea ex positionibus trium literarum, vt videntur, facta certorum elementorum accessione, quæ aliquando ad initia, interdum in media, nonnumquam ad fines ascisc untur, vt à verbo simplici, ܫܬܐ bibit, factum est ܐܶܫܬܰܐ. quo crebrò vtuntur Syri, pro illo. Sic à dictione קבל, quæ Hebræis & Chaldæis significat coram, fecerunt Syri verbũ ܩܒܠ, quod vsurpant pro παρεντυγχάνειν, obuiam alicui esse, & incidere in quempiam; præposita litera Somchat. Similiter ab Hebræorum רהב, quod incitationis, alacritatisque notionem habet, formarunt eadem præposita litera, verbum ܫܪܗܒ, quod ipsis significat, festinare, properare. Et à verbo בהר, quod apud Hebręos significat splendorem; fecerunt ܐܶܫܬܰܗܰܪ, apposita à principio litera Schin, quod vsurpant pro superbire; & splendorem, vitæ cultu, præ se ferre. Et ab חלף, quo Hebræi significant mutationem, fecerunt illi per eandem literã ascitam ܫܚܠܦ. quo verbo similiter vtuntur pro commutare. Deniq. ab עבד, quod apud Hebræos ad seruitutem pertinet, formarunt ܐܶܫܬܰܥܒܰܕ, quo significant, subiicere, & in seruitutem mancipare; aut adigere. à ܨܒܐ desiderare, ܐܶܨܛܰܝܕ inescare, et fallere cupiditate rei alicuius. à רתח, quod est ebullire, ܐܶܪܬܰܚ augere. à ידע noscere, ܐܶܬܝܰܕܰܥ signum dare, mutato etiam Iud in Vau, &c. Itaq. ad initia aliquando quidem Olaph, sępius autem adhibent illas literas, Somchat, aut Schin. Cùm verò verbum medio loco augent, aut vna, aut plures literæ geminantur. Fit autẽ hoc plurimum apud Syros, cùm in iis verbis, quæ duas posteriores literas habent geminas, prima repetita inter duas geminas media collocatur. veluti cùm à verbo ܡܪܪ, quod amarum esse significat, efficiunt ܡܰܪܡܶܪ irritauit, bilem mouit. ܬܓܓ contendit, iurgauit, ܬܓܓܳܐ molestus fuit, vexauit. à ܨܒܐ desiderauit, ܐܶܨܛܰܝܕ concupiuit magno desiderio. Interdum etiam, cùm in verbis, quę mediam literam quiescentẽ habent, omissa illa media, reliquæ duæ geminantur. Sic à verbo ܪܡ altus fuit; cuius media litera Vau est; fit ܐܶܪܰܡܡ exaltauit, extulit, verbum in Psalmis frequentissimũ. Prioris formæ vsurpandæ ratio hæc, nisi fallor, est: quòd illiusmodi verborũ, quorũ posteriores duæ literæ sunt geminæ, absurda esset pronũciatio, & dura, in Piel; cùm vna eademq. litera ter sonaret; præsertim quæ alioqui per se voce nõ admodũ facili potest efferri, quales sunt Risch, Gomal, & similes. Vtuntur enim Syri istis quadratis, vt sic appellem, verbis in solo Piel; & in eo Hithpael, quod à Piel ducitur. Posterioris verò caussa ea ipsa afferri potest; ob quam Hebræi quoq. in Piel, & Hithpael eorum verborum, quæ mediam literã Vau silentem habent; postremam geminant, cùm dicunt, בוּנֵן, & הִתְבּוּנֵן; pro בִּין & הִתְבִּין. Sed enim est & tertia quadratorũ verborum species, ex verbo, cuius primum elementũ est Iud; facta per metathesin, simul & geminationem secundæ literæ, & conuersionem Iud in Vau. Nam à ܫܝܕ, dicũt Syri in Piel, ܫܰܘܝܶܕ: & in Hithpael, ܐܶܫܬܰܘܝܶܕ, iactauit se, extulit se, atq. magnificauit: vt Plautino verbo vtar. Nimirum ista vox & suauior est, quàm si simplex Piel, vel Hithpael formetur, & grandius quiddam sonat. Sed adiungã exempla ex sacris literis, de iis verbis, quæ modò dixi. Nam tabulas integras proponere nihil est necesse; cùm planè more modoq. perfectorũ verborum in Piel, aut Hithpael varientur omnibus casibus. Igitur Psalmo lxxviii. & Psal. cv. & cvi. est ܡܪܪܘ exacerbauerunt. & alibi Infinitum, ܡܪܪܘܬܐ. Et Psalmo xcix. est Mandatiuum, ܪܘܡܡܘ extollite, efferte, cele-

De Hithpael verborvm, qvæ *duas posteriores habent geminas.*

Qvod de Piel dicebamus, id de Hithpael quoq. dictũ accipi potest. Nam ista verba, dum ad patiendi notionẽ accõmodantur, plerũq. aut perfectorũ modo, aut quadratorũ variantur. Ceteroqui possunt à Kal formari, sola syllaba cõsueta illi formæ præposita. veluti si dicas, ܐܬܬܒܥ. ܐܬܬܒܥ quæ deinde sic sunt suis terminationibus varianda, vt in Kal ostendimus. Quare non fuerit operæ precium hîc singulare exemplum adiungere.

De verbo ܐܬܒܥ.

Privs tamẽ quàm ad ea verba progrediar, quæ ex pluribus quàm tribus literis prima cõpositione cõstant; facere non debeo, quin lectorẽ moneam, verbum ܐܬܝܠܕ vixit, multis quidem casibus referre inflexionem verborũ, quæ habent vltimã literam quiescentẽ. At in non nullis anorme esse, & pro Iud Olaph sumere, aut etiam ipsum prorsus abiicere. Deniq. in aliquibus etiam simile esse eorũ, in quibus prima est Olaph. Nam facit quidem Benoni Kal, numero singulari, ܡܬܒܥ viuens, vt cetera sui ordinis. At numero plurali, mutato Iud in Olaph, plerumq. est ܐܢܫܐ viuentes. Rursus in futuro habet sub literis prępositis vocalẽ tertiam, similiter atq. ea, quorũ prima litera est Olaph. atque ideo sæpè etiam ascisit sibi illo loco Olaph. vt ܢܚܝ ܠܒܗܘܢ viuet cor eorum in sæcula, Psal. xxii. & numero plurali, absque Olaph, ܐܢܬܘܢ ܚܝܝܢ vos viuetis, Ioã. xiv. Sed exemplorum satis est vbiq. obuiam. Iam verò in infinito rursus amittit Iud. Est enim ܡܬܒܥ Luc. xviii. & alibi sępè. Similiter in plerisq. locis Hiphil. Dicunt enim Syri ܐܚܝܐ vitam dedit, ܡܚܝܐ vitam dans, 1. Timot. vi. Et in futuro ܢܚܝܐ. ܢܚܝ: atque etiam ascito à capite Olaph, ܐܚܝ. & ܐܚܝ. Et hactenus de verbis imperfectis, quorum positio tria habet elementa. Nunc paucis differam de iis, quæ ex pluribus literis sunt composita.

Benoni Cal.

Futurum.

Infinitum.

Hiphil.

De verbis qvadratis.

Sicvt apud Hebræos, ita apud Syros quoq., genus est quoddam verborum, ex quatuor compositũ elementis: quæ à simplicibus ducuntur positionibus, quarum aut

ܐܬܬܒܥ 2. plur. fem.

ܐܬܬܒܥ vel ܐܬܬܒܥ 1. pl. communis.

Benoni.

ܡܬܒܥ sing. masc.

&c. ܡܬܒܥܐ sing. fem.

Imperatiuus.

ܐܬܒܥ. ܐܬܒܥ. ܐܬܒܥ 2. s. m.

&c. ܐܬܒܥ 2. s. fe.

Futurum.

ܢܬܒܥ. ܢܬܒܥ. ܢܬܒܥ 1. s. com.

&c. ܬܬܒܥ. ܬܬܒܥ 2. s. masc.

Infinitum.

ܡܬܒܥ. ܡܬܒܥܘܬܐ

Cetervm hoc quoq. in istis verbis obseruandum est; eam literam quę ex geminis seruatur, veluti geminandam esse ipsa pronunciatione, & proinde notandã impositio Kusoi, si ex earum est numero, quæ eius sunt puncti capaces, & non sit dictionis extremum elementum: planè vt apud Hebræos notatur dagges. idq. ex eo exemplo est manifestũ, quod suprà ex Psalmo xliv. produximus. Dico ܡܟܟܐ humilis fuit anima. Habet enim illic litera Coph duritatis notam in vertice, quæ repræsentat alterã absentem Coph. Nam si integrè scriberetur, esset, vt dixi, ܡܟܟܐ Vnde cùm à literæ Risch geminatione omnes abhorreant, propter vocem insuauem; Syri aliquando literam Vau, vt deficientem literam eo modo repræsentent, tamquam pro dagges infarciunt. vt Psal. lxxxviii. in verbo ܬܠܘ factum est. Est enim sic scriptum, pro ܬܠ concidi, & defeci. Et hæc quidem in Kal. At in Hiphil hoc punctum hæcq. nota apponitur non vltimæ positionis literæ, hoc est, ei quæ mediã absentẽ proximè sequitur: sed primæ, quæ præcedit; contrà atq. Hebræorũ Grammatici præcipiũt. Quod apertè deprehendi in verbo ܝܟܚ; quo Syri pro arguere, & castigare sæpè vtũtur in Hiphil. Sic enim scriptum est Psalm. vi. ܝܗ ܡܟܚܢܝ ܒܪܘܓܙܟ ܬܝܟܚ Domine ne in ira tua arguas me. & Ps. cv. ܐܝܟܚ arguit Reges coram ipsis. Et alibi in Psalmis est Benoni ܡܟܚ arguens. neq. vsquam sine Kusoi supra Coph. Et hæc hactenus.

eius formæ inflexio, aut planè more verborum perfectorum fit, expreſſis omnibus literis; aut efficitur per verbum quadratum, vt vocant: de quo mox dicturi ſumus. Adiungam igitur huius ordinis exemplum in tabula, quàm potero pauciſſimis.

Præteritum Kal.

3.ſ.maſ.	
3.ſ.fem.	
2.ſ.maſ.	
2.ſ.fem.	
1.ſ.communis.	

Plurale.

3. plural. maſc.	
3. pl. fem.	
2.pl.maſ.	
2.pl.fem.	
1.plu.com.	

Benoni.

Et ſine Olaph.1.Pet.III.	ſing. maſ.
	ſing.fem.

Plurale.

	plur.maſ.
	plur.fem.

Paul fit more perfectorum.

Imperatiuus.

2.ſ.maſ.	

Et ita in ceteris vt in quieſcentibus in medio.

Futurum.

&c. 1.ſ.com.	

Infinitum.

&

Præteritum Hiphil.

3.ſ.maſ.	
3.ſ.fem.	
2.ſ.m.	
2.ſ.fem.	
1.ſ.com.	

Plurale.

3.pl.maſ.	
3.pl.fem.	
2.pl.maſ.	

De verbis quæ duas posteriores literas habent geminas.

Vt apud Hebræos, ea verba quorum ſecundum, & tertium poſitionis elementum eadem eſt litera, ſæpè alterum abiiciunt: ſic apud Syros quoque. Nam à humilis, aut afflictus fuit, eſt in tertia perſona feminina Kal, Pſal. XLIV. afflicta fuit anima mea. quod integrè diceretur : ſicut . Et à , quod ſignificat firmum, fixum, rectũ, verum eſſe, eſt Hiphil, cõfirmauit, Pſ. CXVIII. in litera He. Et in eodẽ Pſalmo in litera Nun, eſt vmbrã faciet, pro , & . Sic Lucæ x. eſt vexauit, irritauit, pro . Sunt autem ista talia verba ſic mutila ſæpè ſimilia iis, quę mediam habent literam quieſcentem. Sed in præterito Kal plerumque eò differũt, quòd habeant primam vocalem; cùm illa per quartam efferantur. dicimus enim intrauit, aſperſit, paſſus eſt. At in Benoni non poſſunt diſcerni. Nam ipſa quoq. illic plerũq. aſciſcũt in medium locũ literam Olaph; more eorum quorũ media litera eſt Vau. vt intrans. patiens &c. Quamquam & abſq. Olaph per ſolam quartam vocalem in Benoni interdum formẽtur. Similiter in mandatiuo, & in futuro ſæpè ſimilia videntur illis. vt intra. & intrabo. Sed in iſtis vocalis quinta eſt breuis; apponiturq. apiculus ſupra literam Vau, in bonis libris: at in illis eſt longa; & habet Vau ſubſcriptum apiculum; vt ſuo loco diximus. Habent etiam huius formæ verba pleraque aliam ſecũdo loco vocalem quàm quintam in Futuro. Nam ab , dicimus, patiar, patietur. Atq. etiã in Infinito. vt pati, Act. IX. intrare, Act. XIV. Et in Hiphil eſt ferè ſecundo loco vocalis ſecũda, abſq. Iud. vt introduc, Luc. XIV. permiſit, Act. XVI. Aut prima, cùm hanc potius poſtulat vltima poſitionis litera. vt irritauit. confirmauit. quæ duo exempla ſunt etiam ſuprà à nobis propoſita. At in iis verbis quæ habent literam mediam quieſcentem, eſt eo loco Iud cum vocali tertia, vt in illa claſſe expoſuimus. De Piel nihil dicimus. Nam

Futurum.

&c.

Plurale.

&c.

Infinitum.

Matth. XI.

CETERVM in Piel non memini me hoc verbum ſcriptũ legere. At in Hiphil ſatis frequens eſt. Verùm non mutat illic prius ſuum Olaph, in Vau; quod in fieri vidimus, ſed in Iud. Dicunt enim Syri adduxit, venire fecit, attulit. Et numero plurali adduxerũt, Matth. XXI. Et genere fem. attulerunt mulieres, Luc. XXIV. per vocalẽ tertiam vltimo loco. Finis enim prorſus eodem modo variatur ſuis vbiq. caſibus, vt de iis verbis expoſuimus, quorũ poſtremũ elementum eſt Iud, aut Olaph. Igitur Benoni eſt . & plurali numero . Mandatiuum adduc. & numero pluriũ adducite, Matth. XXI. Genere autẽ feminino adduc tu mulier. plurali nu. adducite feminæ. Denique Futurum, . adducam, adduces, adducet. Plurali adducent, &c. Poſtremò Infinitum adducere. Porrò in Hithpael neſcio an hoc verbũ vſurpetur. ego certè, quod memini, nuſquã inueni. Ceterũ iſtiuſmodi verba in Piel, & in Hithpael ſimiliter prorſus variari debent, atq. ea quæ ſolam poſtremam literam habent quieſcentem. Quapropter, quòd ad eas inflexiones attinet, ſunt ad normam verbi , aut , aut ſimilium exigenda. Iam verò quæ primo loco habent Nun, vltimo autem Iud, aut Olaph, partim ad , partim ad ſunt referenda. In quibus hoc ſingulariter notandum eſt; literam Nun in ipſis haud ferè abiici, niſi in Hiphil. Nam cùm à fine mutilantur, ſi ſimul caput amitterent, nimis curta fierent. quod malum compenſatur in Hiphil, per præpoſitam eius inflexionis notã Olaph. Sed iſta cognitionem habent facilem. quare nõ exponam pluribus; ſed pergam ad alia verba, quæ aliqua ratione à perfectis differunt.

Hiphil. Benoni. Mandatiuũ. Futurum. Infinitum. Hithpael.

Plurale.

plur. maſc.

plur. fem.

Paul.

ſing. maſc.

&c. ſing. fem.

Imperatiuum.

2. ſ. m.

2. ſ. fem.

Plurale.

2. pl. m.

2. pl. fem.

Futurum.

&c. 1. ſ. com. 2. 3. m.

Infinitum.

&c. &

Præteritum Kal.

3. ſ. m.

3. ſ. fem.

2. ſ. maſ.

2. ſ. fem.

1. ſ. communis.

Plurale.

3. pl. maſc.

3. pl. fem.

2. pl. maſc.

2. pl. fem.

1. plur. comm.

Benoni.

ſ. & pl. m. & f.

Imperatiuum.

cadente præter normam prima litera poſitionis.

2. ſ. maſc.

2. ſ. fem.

Plurale.

Hiphil. Piel.

DE

3.plur.masc.

3.pl.fem.

Infinitum.

ET hactenus, tamquam cursim, de verbis, quæ simpliciter sunt imperfecta, dictũ esto. Nihil enim attinet ea etiam explicare, quæ apud Hebræorũ Grammaticos sunt peruagata.

DE VERBIS MVLTIFARIAM IMPERFECTIS.

QVÆ porrò verba plures suæ positionis literas habent instabiles, ea quo sint modo varianda suis vbiq. casibus; aut saltem cùm mutila occurrunt, quæ sit ipsorũ integra positio, facilè potest de prædictis fieri coniectura. vt, exempli caussa. verbũ ܐܬܐ parum vsitatum, pertinet capite quidem ad eorum verborum ordinem, quæ habent Iud primum elementũ. fine verò ad eorum, quæ terminantur Olaph. Itaq. fit ex eo Hiphil; qua forma plurimum vsurpatur; ܐܘܕܐ confessus est, Ioan. 1. mutato, in omnibus tẽporibus, & modis, Iud in Vau: vt in verbo ܐܝܕ, & ܐܚܘ vidimus. Postrema verò syllaba prorsus variatur, vt verbi ܐܬܐ. Sed subiiciam typum integrum.

Præteritum Hiphil.

3.sing. masculi.

3.f.fem.

2.sing.maf.

2.sing.fem.

1.f.communis.

Plurale.

3.plur.masc.

3.plur.fem.

2.plur.masc.

2.plur.fem.

1.f.communis.

Benoni.

sing.masc.

sing.fem.

D 2 Plurale.

inflexionis sæpè curtum esse, amisso prorsus vltimo positionis elemento. Dicunt enim Syri ܐܬܐ conuertere, pro ܐܬܝܒ, vt Psal. xc. & alibi sæpè: quod ego propter frequentem eius verbi vsum, & singularẽ affectionem declarandam sic fieri existimo. Subiiciam autem tabulam huius etiam inflexionis, ne quid lector possit desiderare.

Præteritum Hithpael.

3.f.masc.

3.f.fem.

2.f.m.

2.f.fe.

1.f.com.

Plurale.

3.pl.maf.

3.plur.fem.

2.plur.masc.

2.plur.fem.

1.pl. communis.

Benoni.

sing.masc.

sing.fem.

Plurale.

plur.masc.

plur.fem.

Imperatiuus.

2 f.maf.

2.f.fem.

Plurale.

2.plur.masc.

2.plur.fem.

Futurum.

1.f.communis.

2.f.masc.

2.f.fem.

3.f.maf.

3.f.fem.

Plurale.

1.pl.com.

2.pl.maf.

2.pl.fem.

lerunt mulieres aromata, Luc. XXIV, &c. Benoni ܡܟܫܝ multiplicans, ܡܟܘܝ cõuertens. Paul ܡܟܟ reprobatus, Pſ. XV. ܡܟܫܫ lotus, Heb. X. Imperatiuus modus ܐܫܝ multiplica, Pſal. LI. ܐܘܟ proiice. Et interdum per vocalẽ tertiam ܐܫܝ multiplica. Futurum ܢܬܒ reſtituam, ܬܒ reſtitues: & ita in ceteris perſonis. Infinitum rurſus plerumq. habet Vau, καὶ ϖλεονασμὸν. vt ܠܡܟܫܝܡ multiplicare, &c. Cùm ergo hîc, præter primam ſyllabam; quæ vbiq. talis eſt, qualis in verbis perfectis; cetera omnia prorſus ſimilia ſint caſibus & terminationibus Piel; cuius modò formulam in tabula exhibuimus, nihil opus eſſe cenſeo ſingularem adſcribere formulam. Quare pergo ad Hithpael eorundem verborum.

Imperatiuus

Infinitum.

De Hithpael verbor. qvorvm *poſtrema litera quieſcit.*

Deniq. in Hithpael huius ordinis verborum nihil ſingulariter accidit, præter ea quæ ſunt à nobis in Kal, & Piel dicta. Nam ad harũ formarum alteram cetera pertinent, ſi ſyllabam, quæ paſſionis nota eſt, à capite detraxeris. Igitur à verbo ܚܙܐ vidit, eſt in Hithpael, ܐܬܚܙܝܘ cõſpecti ſunt. à ܪܓܙ reprobus fuit, eſt ܐܬܪܓܙܘ reprobati ſunt; manente litera Iud, vt in Kal, & Piel diximus: quæ alioqui interdum abiicitur. & in genere feminino ܐܬܓܠܝ reuelatæ ſunt, Pſ. XVIII. Benoni ܡܬܓܠܐ reuelatus. Imperatiuus modus ܐܬܓܠ appare tu vir, Pſal. LXXX. & altera forma quæ vocali quarta terminatur. ܐܬܦܢ reconciliare, Matth. V. ܐܬܕܟܐ mundare, Matth. VIII. & Luc. V. Et genere feminino ܐܬܦܢܝ conuertere tu ô anima, Pſalmo CXV. Numero plurali ܐܬܕܟܘ erudimini. quod eſt à Kal formatum, Pſal. II. & ܐܬܕܟܘ mundamini, à Piel. & genere feminino, ܐܬܦܢܝܢ conuertimini vos feminæ. Deniq. Futurum fit per vocalem ſecundam vltimo loco, vt in ceteris quoq. vidimus. vt ܐܬܕܟ mundabor. ܐܬܚܕ narrabo. ܢܬܚܕ narrabit, &c. Poſtremò Infinitum, plerumq. per proſchematiſmũ ܠܡܬܓܠܝ bene velle. ܠܡܬܓܠܐ reuelari, &c. Obſeruãdũ eſt aũt verbũ, ܐܬ, in modo Mãdatiuo huius inflexio-

Præteritum.

Infinitum modus.

Nota.

Præteritum Piel.

ܦܫܚ	3.ſ.maſ.
ܦܫܚܬ	3.ſ.fem.
ܦܫܚܬ	2.ſ.maſ.
ܦܫܚܬܝ	2.ſ.fem.
ܦܫܚܬ	1.ſ.communis.

Plurale.

ܦܫܚܘ	3. plural. maſc.
ܦܫܚܝ	3. pl. fem.
ܦܫܚܬܘ	2.pl.maſ.
ܦܫܚܬܝ	2.pl.fem.
ܦܫܚܢ vel ܦܫܚ	1.plu.com.

Benoni.

ܡܦܫܚ	ſing. maſ.
ܡܦܫܚܐ	ſing.fem.

Plurale.

ܡܦܫܚܝܢ	plur.maſ.
ܡܦܫܚܝܬ	plur.fem.

Paul.

ܡܦܫܚ	ſing.maſc.
ܡܦܫܚܐ	ſing.fem.

Plurale.

ܡܦܫܚܝܢ	plur.maſc.
ܡܦܫܚܝܬ	plur.fem.

Imperatiuus.

ܦܫܚ	2.ſ.maſ.
ܦܫܚܝ	2.ſ.fem.

Plurale.

ܦܫܚܘ	2.pl.maſ.
ܦܫܚܝܢ	2.pl.fem.

Futurum.

ܐܦܫܚ . ܢܦܫܚ . ܢܦܫܚ &c.	1.2.3.ſ.

Infinitum.

ܦܫܚܘܬ . ܠܡܦܫܚܘܬ

De Hiphil verb. qvæ habent *poſtremam literam quieſcentem.*

In Hiphil, ſi primam ſyllabam excipias; quæ fit prorſus vt in perfectis verbis diximus; quod reliquum eſt omnino variatur per caſus numerorum, perſonarumque, vt in Piel oſtẽdimus. vt ܐܫܝ multiplicauit, ܐܫܝܬ multiplicaſti, ܐܫܝ multiplicaũi, ܐܫܝܘ multiplicaũerunt. ܐܬܝ reſtituerunt. ܐܝܬ attu-

numeri, temporis præteriti plerumq. est tertia vocalis, non prima, in secunda syllaba, vt à ... exhilarauit, est ... exhilarasti omnes, qui eum odio habent, Psalm. LXXXIX. ... liberasti, Psal. LIV. ... soluisti, Ps. XXX. & in numero plurium ... & ... &c. Similiter tertia pluralis feminina sæpè per tertiam, nõ autem primam vocalẽ terminatur. vt ... reuelarũt feminæ. Benoni est huiusmodi, ... cõtemplans: ... ostendẽs. In plurali verò numero interdũ est vocalis secunda vltimo loco, vt in Kal: interdũ tertia. vt ... mundantes, Matt. XXIII. & ... tentantes, Mat. XXII. Et genus femininũ, ... contemplans mulier, ... contemplãtes, fem. Ceterùm in Paul ferè est Iud vltimo loco cum vocali prima, vt ... paralyticus, dissolutus, Act. IX. ... tentatus, Heb. IV. ... ἀκάκως, innocens, Mat. XXVII. Alioqui in ceteris casibus ipso orationis sensu magis, quàm voce dignosci Paul à Benoni potest: vt de perfectis quoq. diximus. Modus Imperatiuus habet secundo loco plerumq. vocalẽ quartã, seruato Olaph. vt ... ora. ... redime. ... muta. ... ostẽde, Ioan. VII. Et abiecto Olaph, propter ascita ad finẽ pronomina, ... ostende mihi. ... esto nobis propitius. ... redime nos. In reliquis porrò casibus planè imitatur formam Kal. vt ... ostende tu femina. ... ostẽdite viri. ... redimite viri. ... redimite feminæ &c. Est etiã vbi, modo verborũ perfectorũ, habetur vocalis secunda loco secũdo. vt ... ostẽde, Psal. LXXX. & Luc. V. In Futuris autem se habet vltima syllaba vt in Kal. veluti ... ostendam, ... redimam, &c. manẽte Olaph, quod in vocali secunda quieuit. Est tamen ad Titum capite II. positum Nun, pro Olaph; nisi mendum est. Scribitur enim illic ... vt purgaret sibi populum. Denique modus Infinitus plerumq. hîc fit per proschematismum, adiecta litera Vau ad finem, mutatoque Olaph in Iud. vt ... ad purgandum. & cum affixo ascito Tau ... mundare me, Matth. VIII. & Marci I. Sed ponam ante oculos formulam.

Benoni. Paul. Imperatiuus. Futurum. Infinitum.

Imperatiuus.	
...	2. sing. masc.
...	2. f. fem.
Plurale.	
...	2 pl. mas.
...	2. pl. fem.
Futurum.	
...	1. f. communis.
...	2. f. masc.
...	2. f. fem.
...	3. f. mas.
... vel, ...	3. f. fem.
Plurale.	
...	1. pl. com.
...	2. plur. masc.
...	2. plur. fem.
...	3. pl. mas.
...	3. plur. fem.
Infinitum.	
...	

SED enim monendus mihi iterum lector est: Omnia Participia, cuiusuis ordinis verborum, nõ solùm sic inflecti posse, vt ego in istis tabulis proposui; sed etiam similiter per diuersas personas variari, atq. in prima tabula, in Participio verbi ... ostendimus. Dicunt enim Syri ... illa legens. & ... Item ... tu legens, siue legis, & ... Et in genere feminino ... tu femina legis, & ... Rursus numero pluriũ dicunt, ... vos viri legitis; & ... Similiter genere feminino ... vos feminæ legitis, & ... Deniq. personam primã pluralem non solùm formant ad hunc modũ, ... nos legimus: sed etiam ...

DE PIEL VERBORVM, QVORVM *postrema litera quieuit.*

Præterium. PORRÒ in Piel habet istorum verborum prima litera; sicut & perfectorum; vbiq. vocalem primam. ceteroqui insequentes syllabæ sic ferè variantur per diuersas personas, & numeros, vt in Kal: nisi quòd hîc in secũdis personis vtriusq.

D Præte-

mum elementũ eſt Olaph. Nam hoc verbum etiam hîc aſciſcit interdũ Olaph, vt ﻳﺤﻴﻨﺎ viuemus. &, ﺗﺤﻴﻰ viuet filia mea, Matth. 1 x. In quo exemplo non acceſſit Iud, per paragogen ad finem, in tertia perſona ſingulari, generis fem. quod vt in aliis verbis interdum fieri ſuprà monuimus, ita in hoc ordine frequẽter fieri obſeruaſſe videor. Deniq. modus infinitus ſæpè habet formam verborum perfectorum. Eſtq. Olaph in fine, etiam in iis quę alioqui Iud terminãtur. vt ﻟﻤﻘﺮﺍ vocare. ﻟﻤﻜﻨﺎ caſtigare. ﻟﻤﺨﺰﺍ videre. ﻟﻤﺨﻄﺎ peccare. Sed cùm aſciſcitur Vau ad finem per paragogen; aut cùm annectuntur affixa pronomina, tum mutatur Olaph in Iud. vt ﻟﻤﺨﺰﻳﻪ quærere eum, Matth. 11. Sed ſubiiciam formulam vniuerſæ inflexionis Kal, verborum, quæ habent vltimam literam quieſcentem.

infinitum.

Præteritum Kal.

ﻛﺘﺐ. ﻛﺘﺒﺖ. ﻛﺘﺒﺎ	3.ſ.maſc.
ﻛﺘﺒﺖ. ﻛﺘﺒﺘﺎ vel, ﻛﺘﺒﻬ	3.ſ.fem.
ﻛﺘﺒﺘ. ﻛﺘﺒﺘﺎ. ﻛﺘﺒﺘﻮ	2.ſ.m.
ﻛﺘﺒﺘ	2.ſ.fem.
ﻛﺘﺒﺖ. ﻛﺘﺒﺘﺎ ﻛﺘﺒﻨ	1.ſ.communis.

Plurale.

ﻛﺘﺒﻮ. ﻛﺘﺒﻴﻢ	3.plur. maſc.
ﻛﺘﺒﻦ	3. pl.fem.
ﻛﺘﺒﺘﻮﻥ. ﻛﺘﺒﺘﻴﻢ	2. pl.m.
ﻛﺘﺒﺘﻦ. ﻛﺘﺒﺘﻴﻦ	2. pl.fem.
ﻛﺘﺒﻨﺎ &, ﻛﺘﺒﻨﻰ. ﻛﺘﺒﻴﻨﻰ	1. pl. communis.

Benoni.

ﻛﺎﺗﺐ. ﻛﺎﺗﺒﺎ	ſ. maſ.
ﻛﺎﺗﺒﺖ. ﻛﺎﺗﺒﺘﺎ	ſ. fem.

Plurale.

ﻛﺎﺗﺒﻴﻦ. ﻛﺎﺗﺒﻮﻥ	pl.m.
ﻛﺎﺗﺒﺎﺕ. ﻛﺎﺗﺒﻴﻦ	pl.fem.

Paul.

ﻛﺘﺒﺎ. ﻛﺘﺒﻮﺍ ﻛﺘﺒﻴﻢ	ſ. maſ.
ﻛﺘﺒﺖ. ﻛﺘﺒﺘﺎ	ſ. fem.

Plurale.

ﻛﺘﺒﻦ. ﻛﺘﺒﻮ. ﻛﺘﺒﻴﻢ	pl. maſ.
ﻛﺘﺒﺘﻦ. ﻛﺘﺒﺘﻦ. ﻛﺘﺒﻴﻦ	pl.fem.

Impera-

hîc ferè mutant illam in Olaph. Verùm numero plurali maſculino rurſus abiicitur hoc poſtremum elemẽtum: finiturq. iſte numerus per vocalem ſecundam ante Nun; cùm in aliis illic ſoleat eſſe vocalis tertia. Dicimus enim ﻗﺎﺋﻤﻴﻦ vocantes viri. ﻣﺨﺰﻳﻦ videntes viri. At in genere feminino eſt rurſus Iud pro tertia poſitionis litera. vt ﻗﺎﺋﻤﺎﺕ vocãs mulier. & numero pluriũ, ﻗﺎﺋﻤﺎﺕ vocãtes mulieres. Porrò Paul, hoc eſt, ſecundum participium, quod paſſionis facit ſignificationem, fit per vocalem ſecundam in ſecunda ſyllaba, in genere maſc. prior verò ſyllaba raptim abſq. vocali adſcripta pronũciatur. vt ﻣﺪﻳﻼ proiectus; Act. 1x. Et Marci 11. ﻣﺒﺮﻳﻼ electus. Pſal. x1x. ﻣﺪﻳﻜﺎ mundus. Matt. xxiii. In plurali autem numero; vt & in genere feminino; habet interdum prima ſyllaba vocalem primam, ſecunda verò ſecundã ſicut Benoni. vt ﻣﺒﺮﻳﻼ electi. ﻣﺪﻳﻜﺘﺎ pura, munda. ﻣﺒﺮﻳﻼ electa. Sępè tamen nulla eſt vocalis ſub prima litera, præſertim in numero plurali generis maſculini. Fit autem hoc participium quãdoq. more perfectorum verborum. vt ﺳﻴﻨﺎ odio habiti. Luc. xxi. In modo autem Mandatiuo genus maſculinum ſingulare fit plerumq. per Iud in fine cum vocali tertia. vt ﻗﻤﻰ voca. ﺑﻨﻰ crea: plurale verò ſimile eſt tertiæ perſonæ pluralis numeri in præterito. vt ﻗﻤﻮ vocate. ﺑﻨﻮ ſoluite. Et hîc rurſus cum aſcitis pronominibus apparet Olaph: vt ﺣﺰﻭﻩ videte eũ. Heb. 111. At femininum genus fit per vocalem quartam. vt ﻗﻤﻰ voca tu femina. ﺣﺰﻯ vide tu mulier. In plurali verò, per eandem, addita inſuper conſueta ſyllaba, ﻳ vt ﻣﺪﻳﻜﻰ gaude tu mulier, ﻣﺪﻳﻜﻴﻦ gaudete vos mulieres, Luc. xv. ﻣﺨﺰﻳﻦ videte vos mulieres, Mat. xxviii. Iam verò à Mandatiuo fit futurum, aſcitis literis ﺍ, quę ſuo more hîc habent vocalem ſecundam. vt ﺍﻗﺘﻞ vocabo, ﺍﺣﺰﻯ videbis. Secundo quoq. loco ſimiliter eſt vocalis ſecunda. Nam quorum alioqui tertia poſitionis litera eſt Iud, hîc pro ea ſolent Olaph habere. At verbum, ﻣﺤﻰ vixit, anorme eſt, vt pòſt exponemus. Eius enim futuri ſeruiles literæ efferuntur per tertiam vocalẽ, ſimiliter atq. fit in iis verbis, quorũ pri-

Imperatiuus

Paul.

oth; non rarò tamen ſeruato Iud, ſyllaba ath, vt in perfectis verbis fieri ſolet. Dicunt enim Syri ܩܛܠ voluit femina.à verbo ܩܛܠ. Et ܚܙܝ vidit femina.à verbo ܚܙܐ. & ܫܢܐ, diſplicuit, frequens verbum, à ܫܢܐ. & ſimiliter in aliis multis. Amittunt etiam in tertia perſona numeri pluralis, tam maſculina,quàm feminina: habentq. in maſculina quidem ante Vau; in feminina verò,ante Iud; quæ illius numeri notæ ſunt; vocalem primam in Kal. vt ܩܛܠ voluerunt viri, ܩܛܠ voluerũt feminæ. Si tamen aſciſcũtur pronomina, recipiunt Olaph; & interdum aſciſcunt etiam inſuper literam Vau: vt ܒܥܘܗ quæſiuerunt eam. Pſalm. LIII. ܒܥܘܢܝ viderunt me. Pſal. XXII. ܚܙܘܗ viderunt eum. Hebr. XI. Quamquam ſunt etiam multa, quæ hanc perſonam maſculinam faciant per Iud cum vocali tertia ante Vau. vt à verbo ܪܒܐ multus fuit, eſt ܪܒܘ multiplicati fuerũt. Pſal. III. & XXV. Similiter à verbo ܢܣܐ tentauit, eſt ܢܣܘ tentauerũt, & ita in aliis multis. In ceteris aũt omnibus caſibus habẽt Iud loco tertij elementi.quod in prima perſona ſingulari ſemper habet ante ſe vocalẽ tertiam, vt ܩܛܠ volui. ܫܢܐ legi. ܚܙܐ vidi,&c.In ſecundis verò perſonis vtriuſque numeri,plurimum habet ante ſe vocalem primam. vt ܩܛܠ voluiſti. ܩܛܠ voluiſtis. ܫܢܐ habitaſti. ܫܢܐ habitaſtis, &c. Eſt tamen etiam hîc aliquãdo vocalis tertia: ſed id ſæpius in Piel,& Hiphil fit; niſi fallor; quàm in Kal. vt ܐܬܪ liberaſti. ܐܬܪ ſoluiſti. Quo caſu diſtinguitur hæc perſona à prima,per punctum Kuſoi; quod in bonis libris occupat verticem literæ Tau: efficitq. eius in pronũciatione vocẽ, quaſi ſubſcriptũ ſit ſcheua Hebręorum. Nam in prima perſona Tau perpetuò lene eſt; habetque ruchoch; vt alibi diximus: niſi ſi affixa pronomina punctorum rationem mutent. Porrò in prima perſona numeri pluralis ſæpè habet primã vocalem ante Iud. vt ܢܒܘ nauigauimus, Act. XXVII. ܚܙܝܢ vidimus. Luc.v.Ioã.I.&c. Porrò Benoni fit more modoq. verborum perfectorum. vt ܩܛܠ vocans. & ܚܙܐ vidẽs, &c. Et quorũ alioqui extrema poſitionis litera eſt Iud, ea hîc

Benoni.

Imperatiuus.

ܩܛܠ 2. ſing. maſc.

ܩܛܠ 2. ſing.fem.

Plurale.

ܩܛܠ 2. plur. maſc.

ܩܛܠ vel, ܩܛܠ 2. pl.fem.

Futurum.

ܩܛܠ 1. ſ. communis.

ܩܛܠ vel, ܩܛܠ 2. ſ. maſ.

ܩܛܠ vel, ܩܛܠ 2.ſ.fem.

ܩܛܠ 3.ſ.maſ.

ܩܛܠ vel, ܩܛܠ 3.ſ.fem.

Plurale.

ܩܛܠ 1. pl. communis.

ܩܛܠ vel, ܩܛܠ 2. pl.m.

ܩܛܠ vel, ܩܛܠ 2. pl. fem.

ܩܛܠ 3. pl. m.

ܩܛܠ 3.pl.fem.

Infinitum.

ܩܛܠ

ܡܩܛܠ

ܡܩܛܠ

DE VERBIS, QVORVM POSTREMUM *elementum quieſcit.*

IAM venimus ordine ad ea verba, quorum finis varius eſt. hoc eſt, quæ literam Olaph, aut Iud vltimo loco habent. Nam quæ apud Syros litera He terminãtur, ea ad perfectorum ordinem pertinẽt. vt ex verbo ܚܛܐ, hoc eſt, æger fuit; conſtat, Pſal. XXXI. LXIV. LXVIII. & aliis locis. Sunt autem huius ordinis verba apud Syros maximo numero. quo diligentius eorum variatio eſt obſeruanda. Igitur hoc primum de ipſis vniuersè dicimus, ſæpè Olaph & Iud inter ſe commutari. Et cùm Olaph vltimo loco habent, tum in ſimplici poſitione audiri plerumq. vocalem quartam in ſecunda ſyllaba; at cum Iud, tertiam. vt ܫܪܐ habitauit. ܥܢܐ reſpondit. ܒܥܘ gauiſus eſt. ܚܙܐ vidit. Porrò vtraq. amittunt ſæpè tertium poſitionis ſuæ elementum, in tertia perſona feminina numeri ſingul. præteriti temporis formanda; terminaturq. ea ſyllaba

posítam. vt ܐܬܪܡܝܬ exaltatus sum. Psal. XLVI. ܢܬܕܝܢ iudicabuntur, Ps. VI. At enim vt in Piel, sic in hac quoq. forma interdum inflectuntur verba more Perfectorum; mutato Vau in Iud consonantē. Neq. cùm id fit, geminatur Tau. exemplū extat Matth. VII. in ܬܬܕܝܢ iudicabimini. Et Psalm. XXXIII. in ܡܬܚܣܝ intelligens, à verbo huius ordinis, ܚܣ. Sed & in futuro, eæ personæ quæ præpositā seruili litera Tau formātur, vnicum Tau ferè solent ascisc̄ere; quod impósito Kusoi pronunciationem geminam habeat: ne videlicet vna litera ter continuò scribēda sit; vt Rom. XI. ܬܬܪܡܐ ne te ipse efferas. & Matth. V. ܬܬܕܫ conculcabitur sal insipidū, scilicet. A verbo tamen ܨܒܥ malus fuit, inuenitur Hithpael, ܐܬܨܒܥ malo affectus est, Matth. XXI. vbi loco alterius Tau, mansit Olaph ex forma Hiphil, vnde hoc Hithpael formatur. Et rursus Mat. XXVI. ܐܬܓܒܥ, posito Olaph post Beth, vt in Hiphil dicebamus. verùm hoc posteriore loco existimo literam Tau esse pūcto Kusoi impósito geminādā. verū ista anormia sunt, & singulariter obseruāda. Sed adiūgā etiā huiꝰ inflexionis formulā.

FORMVLA HITHPAEL VERB.
quiescentium in medio.

Præteritum.

ܐܬܬܪܡ	3. singul. mas.
ܐܬܬܪܡܬ	3. s. fem.
ܐܬܬܪܡܬ	2. s. masc.
ܐܬܬܪܡܬ	2. s. fem.
ܐܬܬܪܡܬ	1. s. com.

Plurale.

ܐܬܬܪܡܘ	3. plur. masc.
ܐܬܬܪܡܬ	3. pl. fem.
ܐܬܬܪܡܬܘܢ	2. pl. masc.
ܐܬܬܪܡܬܝܢ	2. pl. fem.
ܐܬܬܪܡ vel, ܐܬܬܪܡܢ	1. plur. commun.

Benoni.

ܡܬܬܪܡ	sing. masc.
ܡܬܬܪܡܬ	sing. fem.

Plurale.

ܡܬܬܪܡܝܢ	pl. mas.
ܡܬܬܪܡܬ	pl. fem.

Impera-

Plurale.

ܡܬܬܪܡܝܢ	plur. masc.
ܡܬܬܪܡܬ	plur. fem.

Paul.

ܡܬܬܪܡ vel. ܡܬܬܪܡ	sing. mas.
ܡܬܬܪܡܬ vel. ܡܬܬܪܡܬ	sing. fem.

Plurale.

ܡܬܬܪܡܝܢ vel. ܡܬܬܪܡܝܢ	pl. m.
ܡܬܬܪܡܬ vel. ܡܬܬܪܡܬ	pl. fem.

Imperatiuus.

ܐܬܪܡ	2. s. mas.
ܐܬܪܡܝ	2. s. fem.

Plurale.

ܐܬܪܡܘ vel, ܐܬܪܡܬܘ	2. plur. mas.
ܐܬܪܡܝ vel, ܐܬܪܡܬܝ	2. plur. fem.

Futurum.

ܐܬܪܡ	1. s. communis.
ܢܬܪܡ	2. s. masc.
ܢܬܪܡܝ	2. s. fem.
ܢܬܪܡ	3. s. masc.
ܬܬܪܡ	3. s. fem.

Plurale.

ܢܬܪܡ	1. pl. com.
ܢܬܪܡܘ	2. pl. masc.
ܢܬܪܡܝ	2. pl. fem.
ܢܬܪܡܘ	3. plu. masc.
ܢܬܪܡܝ	3. plur. fem.

Infinitum.

ܐܬܪܡ	
ܐܬܬܪܡܬܐ	

DE HITHPAEL VERBORVM, QVÆ *habent mediam literam quiescentem.*

IN Hithpael autem hoc proprium est huius ordinis verborum, quòd litera seruilis Tau, quæ à capite ascita insigne est huius inflexionis, geminatur. ceterùm quòd ad positionis literas attinet, eæ similiter se habēt atq. in Hiphil. Est enim Iud in medio, cum tertia vocali longa. Nam vt in superiore ordine dixi, formāt etiam ista verba suum Hithpael; prēter aliorum morem; ab Hiphil. Debet autem posterius Tau ita legi, quasi scheua Hebræorū habeat. Et in bonis libris vbiq. habet duritatis notam, hoc est, Kusoi, in vertice ap-

quamquã id ſæpius faciunt in eo ordine verborũ, q̃ poſteriores duas literas habẽt geminas. Sed de quadratis pòſt dicemus.

De Hiphil verb. quorum *litera media quieſcit.*

Porrò in Hiphil fit ex media litera Vau, Iud. Et literæ quæ à principio aſciſcuntur, more eius formæ, habẽt primã vocalẽ. vt à verbo ܩܘܡ altus fuit, eſt Hiphil ܐܩܝܡ, Pſ. cxvii. Benoni ܡܩܝܡ exaltans. Paul aliquãdo eſt ſimile Benoni; aliquãdo verò habet ſecundo loco vocalem quartã, abſq. litera Iud. vt ܡܠܦ aſſuetus. à verbo inuſitato ܠܦ Luc. i. & ii. Imperatiuus & Futurũ, ܐܩܝܡ exalta, aut exaltabo. Sunt tamẽ pauca quędã, quæ hîc Vau mutãt non in Iud, ſed in Olaph quieſcens in vocali ſecunda. Nam à ܛܒ bonus fuit, eſt Benoni ܡܛܒ benefaciens, beans, Pſ. xviii. in literã Teth. et futurũ ܢܛܒ beabit, Pſ. xlii. Atq. ſimiliter à ܒܝܫ malum eſſe, eſt Benoni, ܡܒܝܫ malo afficiens, Pſ. xli. & præteritum ܐܒܝܫ malo affeciſti, Pſal. xliv. Interdũ etiam omiſſo Olaph manet vocalis ſecunda, vt ܐܬ benefac Dñe, Pſal. li. ſed ea terminatio eſt propria verborũ, quæ duas poſteriores literas habẽt geminas, cùm hîc alteram abiiciunt; vt ſuo loco dicemus. Infinitiuus quoque modus, ſuo more, amat vocalem quartam ſecundo loco. Sed proponam etiam huius inflexionis formulam.

Præteritum.

ܐܩܡ	3.ſ.m.
ܐܩܡܬ	3.ſ.fem.
ܐܩܡܬ	2.ſ.m.
ܐܩܡܬܝ	2.ſ.fem.
ܐܩܡܬ	1.ſ.communis.

Plurale.

ܐܩܡܘ	3.pl.maſc.
ܐܩܡܢ vel ܐܩܡ	3.pl.fem.
ܐܩܡܬܘܢ	2.pl.m.
ܐܩܡܬܝܢ	2.pl.fem.
ܐܩܡܢ vel, ܐܩܡ	1. pl. communis.

Benoni.

ܡܩܝܡ	ſing.maſc.
ܡܩܝܡܐ	ſing.fem.

Plurale.

ܡܩܝܡܝܢ & ܡܩܝܡ	2. pl. m.
ܡܩܝܡܬܝܢ &, ܡܩܝܡ	2.pl.fe.

Futurum.

ܐܩܝܡ . ܢܩܝܡ . ܐܩܡ	1.ſ.com.
ܬܩܝܡ . ܬܩܝܡ . ܬܩܡ	2.ſ.m.
ܬܩܡܝ . ܬܩܝܡܝ . ܬܩܡ	2.ſ.f.
ܢܩܡ . ܢܩܝܡ . ܢܩܡ	3.ſ.m.
ܬܩܡ . ܬܩܝܡ . ܬܩܡ	3. ſ. fem.

Plurale.

ܢܩܡ . ܢܩܝܡ . ܢܩܡ	1.pl.c.
ܬܩܡܘ . ܬܩܝܡܘ . ܬܩܡܘ	2.pl.m.
ܬܩܡܝ . ܬܩܝܡܝ . ܬܩܡܝ	2.pl.f.
ܢܩܡܘ . ܢܩܝܡܘ . ܢܩܡܘ	3.pl.m.
ܢܩܡܝ . ܢܩܝܡܝ . ܢܩܡܝ	3.pl.f.

Infinitum.

ܡܩܘܡ

ܡܩܘܡ

ܡܩܘܡܐ

De Piel verb. quorum media quieſcit.

Si quando autem huius claſſis verba accommodanda ſunt ad formam ſecundæ inflexionis; tum mutata media litera in Iud conſonantem, variantur ſuis caſibus planè ſicut perfecta. vt à ܦܨ riſit, eſt futurum Piel, ܢܦܨ deridebit, Pſal. ii. & Benoni, ܡܬܦܨܝܢ irridentes, Act. ii. Similiter à ܛܒ bonus fuit. Eſt in Piel Mandatiuum ܛܝܒܘ parate, Matt. iii. Et Benoni, ܡܛܝܒ præparans. & Paul ܡܛܝܒ præparatus. Deniq. à ܩܘܡ, altus fuit, fit Paul, ܡܬܩܢ, pro, ܡܬܩܡ exaltatus, Pſal. xlvii. Videtur quidem interdum in hoc ſecundo participio, ſiue Paul litera media quieſcere: idq. aliquãdo in quarta vocali, vt ܡܬܚܫܢ perſuaſi ſumus, Luc. i. à verbo ܚܫ & ܡܠܦ, aſſuetus, Marc. x. & xv. ac alibi ſæpè. aliquãdo verò in tertia vocali, vt ܡܬܥܠܝ loti. Petri iii. in extremo. Sed credibilius eſt iſta ad Hiphil pertinere, & ſeruilem literam Mim cum vocali prima eſſe ſcribendam. At enim fiunt apud Syros ex huiuſce generis verbis in Piel nonnumquã verba, quę vocãtur quadrata; repetitis literis primis, & vltimis, quale eſt ܩܘܩܡ, à ܩܘܡ.

dem mediam literam Vau: ſed ea neque occultatur,neq. ſilet.ac proinde non pertinent ad hanc claſſem. Sed habent ſe legibus perfectorum verb. vt ܫܦܝ cãdidus fuit. vnde eſt futurum, ܢܫܦܐ ero candidus,Pſal. LI. & ܥܠܙ gaudere,geſtire,exſultare, verbũ in Pſalmis vſitatiſſimũ. à quo eſt ܙܥܠܬ exſultauit gloria mea. Sic enim legunt Syri Act. II. vbi in Græcis & Latinis ſcriptum eſt, Exſultauit lingua mea. Et futurum, ܢܥܘܠ exſultabo, Pſal. IX. & ܥܠ ſaltauit. à quo eſt futurum ܢܥܠ trãſiliam, Pſal. XVIII. Sed non poſſum annumerare omnia; ſunt enim nimis multa. Adiungam ergo formulam huius ordinis, in coniugatione Kal.

FORMVLA KAL VERBORVM
quieſcentium in medio.

Præteritum.

ܩܡ . ܡܝܬ	3.ſ.m.
ܩܡܬ . ܡܝܬܐ	3.ſ.fem.
ܩܡܬ . ܡܝܬ	2.ſ.m.
ܩܡܬ . ܡܝܬ	2.ſ. fem.
ܩܡܬ . ܡܝܬ	1.ſ.com.

Plurale.

ܩܡܘ . ܡܝܬܘ	3.pl.m.
ܩܡܢ vel, ܡܝܬܝܢ . ܩܡܢ vel, ܡܝܬܝܢ	3.pl.fe.
ܩܡܬܘܢ . ܡܝܬܬܘܢ	2.pl.m.
ܩܡܬܝܢ . ܡܝܬܬܝܢ	2.pl.fe.
ܩܡ vel, ܡܝܬ . ܩܡ vel, ܡܝܬ	1.pl.c.

Benoni.

ܩܐܡ . ܡܝܬ	ſ.m.
ܩܡܐ . ܡܝܬܐ	ſ.fem.

Plurale.

ܩܡܝܢ . ܡܝܬܝܢ	pl. maſc.
ܩܡܝܬ . ܡܝܬܝܬ	pl.fem.

Paul.

ܒܩܡ . ܒܡܝܬ . ܠܩܡ . ܠܡܝܬ	ſ.maſ.
ܒܩܡܐ . ܒܡܝܬܐ . ܠܩܡܐ . ܠܡܝܬܐ	ſ.fem.

Plurale.

ܒܩܡܝܢ . ܒܡܝܬܝܢ	plur.m.
ܒܩܡܝܬ . ܒܡܝܬܝܬ	pl.fem.

Imperatiuus.

ܩܘܡ . ܩܘܡ . ܡܝܬ . ܡܝܬ	2.ſ.m.
ܩܘܡܝ . ܩܘܡܝ . ܡܝܬܝ . ܡܝܬܝ	2.ſ.fem.

Plurale.

poſteriores thematis ſui literas habent geminas, ſæpè altera omiſſa vſurpantur. In his enim non quarta, ſed prima plerumq. vocalis eſt, vt ܒܥܐ paſſus eſt. ܙܩܦ aſperſit. ܥܠ intrauit, &c. Sed de his pòſt dicemus. Ad illorum ordinem pertinent etiam ea, quæ habent medio loco literam Iud, ſilentẽ cũ tertia vocali, quale eſt verbum ܡܝܬ mortuus eſt; & ſi qua ſunt ei ſimilia. Hoc enim demum in futuro per Vau in medio effertur, in aliis autẽ modis & temporibus per Iud; excepto Benoni. Solet autem in iſtius ordinis verbis litera media Vau nõ apparere in toto præterito: atq. in Benoni ſingulari maſ.plerũq. mutari in Olaph, in ceteris verò caſibus in Iud: vt & in Paul quoq. Dicimus enim in Benoni ܩܐܡ ſtans; ܒܐܐ manens; ܫܐܡ ponens; ܕܐ iudicans; ܡܐ moriens, Ro. XIV. Et nonnumquã more perfectorum verborũ, ܩܐܡ ſtans. In numero verò plurali ܩܡܝܢ ſtantes. & genere feminino, ܩܡܝܬ ſtans mulier. ܩܡܝܬ ſtantes mulieres. Efficitur autem etiam alia forma Benoni iſtorũ verborũ, mutato Vau in Iud conſonantem, poſitaq. vocali prima, loco primo, & quarta ſecundo loco, vt ܩܡܐ ſtans; ܡܝܬ debens, à verbo ܝܬ Heb. I. & per vocalẽ tertiam ſecundo loco in iis verbis, quæ, vt dixi, per Iud vſurpantur. vt ܡܝܬ mortuus; Heb. XI. Sed iſta mihi nomina potius, quàm participia eſſe videtur. Porrò in modo Mandatiuo, Vau apparet quidẽ, ſed ſilet: habetq. vocalẽ quintã ſupra ſe, longam, vt ܩܘܡ ſurge; ܩܘܡܘ ſurgite, &c. Futurũ verò ab Imperatiuo formatur per præpoſitas literas, ܐ, quæ literæ hîc plerumq. habẽt vocalem ſecundam. vt ܐܙܘܥ mouebor, Pſal. X. Sed verbũ ܫܡ, ſolet ferè in Mandatiuo & Futuro, pro Vau habere Iud, cũ tertia vocali lõga. vt ܫܝܡܘ ponite corda veſtra, Pſ. XLVIII. ܐܫܝܡ ponam oculos meos ſuper te, Pſal. XXXII. & Pſal. LXXXIX. &c. In modo Infinito rurſus occultatur Vau: & litera ſeruilis Mim plerumq. habet vocalem ſecundam: quando tamen ei præponitur Lomad, tũ ferè caret vocali. vt ܠܡܩܘܡ ſtare, ܠܡܩܘܡ ad ſtandũ, Pſal. XVIII. ܠܡܕܝܢ ad iudicandũ, Pſal. LXVI. At enim multa ſunt apud Syros verba, quæ habẽt qui-

Plurale.

ܩܛܠ 2.ſ.m.
ܩܛܠܝ 2.ſ.fem.
ܢܩܛܠ.ܢܩܛܠܘ 3.ſ.maſ.
ܬܩܛܠ 3.ſ.fem.

Plurale.

ܢܩܛܠ 1.plur.comm.
ܬܩܛܠܬܘܢ 2.pl.maſ.
ܬܩܛܠܝܢ 2.pl.fem.
ܢܩܛܠܘ 3.pl.maſ.
ܢܩܛܠܝܢ 3.pl.fem.

Infinitum.

ܡܩܛܘܠ.ܡܩܛܘܠܬ.ܡܩܛܘܠܘܬܗ

&c. ܡܬܩܛܘܠܬ

De hithpael verb. qvæ olaph *aut Iud habent primam literam.*

Formvla Hithpael, in huiuſce ordinis verbis, cùm à Kal, aut Piel fit, planè perfectorum verborũ more variatur. at
Nota. quando ab Hiphil (nam inde & iſta, & quæ in proximo ordine ſequentur verba, ſuum Hithpael aliquando ducunt) Igitur quando ab Hiphil, hoc eſt, cùm prima poſitionis litera mutatur in Vau conſonantem, tum verò præter Tau ſyllabæ, ܐܬ, alterũ inſuper Tau aſſumit ante Vau. Neq. enim alioqui huius literæ vlla vox eſſet. vt à verbo ܫܡܥ, fit Hiphil ܐܫܡܥ. Et ab eo Hithpael, ܐܬܫܡܥ additus eſt, Galat. iii. Quod in Benoni dicitur ܡܫܬܡܥ, Marci iv. & numero plurium ܡܫܬܡܥܝܢ, Act. v. In futuro ܢܫܬܡܥ Heb. xii. Et hactenus de verbis, quorũ capita interdum mutilantur. Iam verò pergemus ad cetera imperfectorũ genera.

De verbis, qvorvm media litera qviescit.

Proxima ſunt ea verba, quæ in medio ſunt manca. Sunt autem ea, quorum media poſitionis litera eſt Vau, quę nunc latet prorſus; nunc ſilet, ſiue quieſcit; vt Grammatici loquuntur. Interdum etiam in aliam literam commutatur. Qualia ſunt ܩܡ ſtetit, ܕܝܢ iudicauit, ܒܬ pernoctauit, ܫܡ poſuit. Habentq. iſta vocalem quartam in ſimplici poſitione, qua diſcerni poſſunt ab iis, quæ cùm duas

aluit. Et Benoni ܡܟܝܠ. Modus infinitus ܠܡܟܘܠ perdere, Pſalm. x. Et cum affixo pronomine ܠܡܟܘܠܢ, perdere nos, Marc. i. Sic verbum ܢܦܩ ſedit; quod in Kal non aliter abiiciebat ſuum Iud, atque illa ſuum Nun, quæ hoc primo loco habent; facit Hiphil, ܐܡܬ collocauit, Pſal. xlii. Et Benoni, ܡܡܬ collocans, Pſal. cxiii. Futurum, ܢܡܬ collocabit. ibidem. Sed enim hac lege non tenetur verbum, ܝܕܥ didicit. abiicit enim prorſus ſuũ Iud in hac inflexione. Facit enim Hiphil ܐܝܕܥ docuit, à quo eſt Benoni, ܡܝܕܥ docens. Et futurum ܢܝܕܥ docebit. Imperatiuus, ܐܝܕܥ doce, Pſ. cxlii. Iam verò adiungam ipſam formulam, per verbum ܐܟܠ comedit.

Nota.

Præteritum.

ܐܬܟܠ.ܐܬܟܝܠ.ܐܬܡܬ.ܐܬܢܦܩ 3.ſ.maſ.
ܐܬܟܠܬ 3.ſ.fem.
ܐܬܟܠܬ 2.ſ.maſ.
ܐܬܟܠܬܝ 2.ſ.fem.
ܐܬܟܠܬ 1.ſ.communis.

Plurale.

ܐܬܟܠܘ.ܐܬܡܬܘ 3.plural.maſc.
ܐܬܟܠܢ vel, ܐܬܟܠܬ 3.pl.fem.
ܐܬܟܠܬܘܢ 2.pl.maſ.
ܐܬܟܠܬܝܢ 2.pl.fem.
ܐܬܟܠ vel, ܐܬܟܠܢ 1.plu.com.

Benoni.

ܡܬܟܠ.ܡܬܟܝܠ.ܡܬܡܬ.ܡܬܢܦܩ ſing.maſ.
ܡܬܟܠܬ ſing.fem.

Plurale.

ܡܬܟܠܝܢ plur.maſ.
ܡܬܟܠܢ plur.fem.

Paul.

in ceteris vt Benoni. ܡܬܟܠ ſing.maſ.

Imperatiuus.

ܐܬܟܠ.ܐܬܡܬ.ܐܬܢܦܩ 2.ſ.maſ.
ܐܬܟܠܝ 2.ſ.fem.

Plurale.

ܐܬܟܠܘ vel, ܐܬܟܠ 2.pl.maſc.
ܐܬܟܠ vel, ܐܬܟܠܢ 2.pl.fem.

Futurum.

ܐܬܟܠ.ܐܬܟܝܠ.ܐܬܡܬ 1.ſ.com.

EXEMPLVM INFLECTENDI VERbum ܕܚܠ *ſolicitus fuit, & ſimilia, quorũ prima litera eſt Olaph, aut Iud quieſcens; in futuro & in modo infinito.*

Futurum ſingulare.

ܐܶܕܚܶܠ . ܐܶܕܚܺܠ	1. ſ.com.
ܬܶܕܚܶܠ vel, ܬܶܕܚܺܠ & ita in aliis.	2.ſ. maſ.
ܬܶܕܚܶܠܺܝ . ܬܶܕܚܺܠܺܝ	2.ſ.fem.
ܢܶܕܚܶܠ . ܢܶܕܚܺܠ	3.ſ.maſc.
ܬܶܕܚܶܠ . ܬܶܕܚܺܠ	3.ſ.fem.

Futurum plurale.

ܢܶܕܚܶܠ . ܢܶܕܚܺܠ . ܢܶܕܚܳܠ . ܢܶܕܚܺܠ	1.pl.c.
ܬܶܕܚܶܠܽܘ . ܬܶܕܚܺܠܽܘ	2.p.m.
ܬܶܕܚܶܠܳܝ	2.p.fem.
ܢܶܕܚܶܠܽܘ . ܢܶܕܚܺܠܽܘ	3.plu.m.
ܢܶܕܚܶܠܳܝ	3.p. fem.

Modus infinitus.

ܡܶܕܚܶܠ . ܡܶܕܚܺܠ . ܡܶܕܚܳܠ . ܡܶܕܚܽܘܠ

&c. ܟܡܶܕܚܶܠ . ܟܡܶܕܚܺܠ

Ceterùm Pręteritũ, Participia, Mandatiuus deniq. modus, qualia ſint, aut quomodo formentur, nihil opus eſt adſcripta formula ob oculos ponere: cùm à perfectorum verborum inflexione nihil differant. Obſeruandum tamen eſt, in huius claſſis verbis plerumq. vocalem tertiam, aut ſecundam primo loco audiri. Dicimus enim, ܐܡܰܪ dixit, ܝܬܰܒ ſedit, ܐܬܳܐ venit. At ܝܰܗܒ dedit, habet primam vocalem. Et hactenus de huius ordinis prima inflexione.

DE PIEL VERB. QVORVM PRIMA *litera eſt Olaph, aut Iud.*

PORRÒ in Piel vix fit, vt in iſtis verbis, præter perfectorũ normam aliquis caſus accidat, vnde non facilè poſſint agnoſci. quare hanc inflexionem nullo ſpeciatim exemplo perſequi eſt neceſſe.

DE HIPHIL.

AT in Hiphil, ſiue primum elementum eſt Olaph, ſiue Iud; etiam in iis verbis, quæ nuper dicebamus in Kal imitari prorſus ea, quorum prima litera eſt Nun; mutatur in omnibus & modis, & temporibus, in Vau conſonantem. vt à verbo ܐܰܒܕ periit, fit Hiphil ܐܰܘܒܶܕ perdidit. Ab ܐܟܰܠ comedit, fit ܐܰܘܟܶܠ pauit, cibũ dedit, aluit.

ſuam Syri linguam acceperunt; in huiuſcemodi verbis literam Nun interdũ loco Iud vſurpant. Dicunt enim illi, ܐܶܕܥ cognoſcam: ܬܶܕܥ cognoſces, &c. pro ܐܰܕܰܥ, & ܬܰܕܰܥ, à verbo ܝܰܕܰܥ. Igitur Syri in hiſce talibus verbis, cùm Iud reiiciunt, ſi ſecunda poſitionis capax eſt puncti Kuſoi, hoc illi apponunt. Dicunt enim à verbo ܝܬܰܒ ſedit, in modo mandatiuo ܫܶܒ ſede. In futuro ܐܶܬܺܒ ſedebo, ܬܶܬܺܒ ſedebis, ܝܬܳܒܽܘ ſedebunt, Pſal. CXXXI. & in modo infinito, ܠܡܶܬܺܒ ad ſedendum, Pſ. LXVIII. & CXXVI. A ܝܕܥ ſciuit, eſt mandatiuum ܕܥ ſcitote, Pſal. IV. & futurum ܢܶܕܥ ſcient, Pſalmo IX. Denique infinitum ܠܡܶܕܥ ſcire, Marc. IV. Igitur in huiuſcemodi verbis ſecunda radicalis, etiam ſi Kuſoi non habeat, eſt tamen pronunciatione veluti geminanda, cùm abiecto Iud, vlla ante eam ſeruilis litera eſt poſita: planè vt de ſuperioris ordinis verbis expoſuimus, quorum prima poſitionis litera erat Nun. Multa verò etiam ſunt, quæ cũ verbis habentibus Olaph primo loco, propè gemina eſſe videntur. In his itaq. ſeruiles literæ temporis futuri, & modi Infiniti habent vocalem longam; quæ plerumq. tertia eſt; interdum autem ſecunda: planè vt de iis diximus, quorum primum elementum eſt Olaph. Quin ferè poſt eas literas loco abſentis Iud, litera Olaph adſcripta eſt. vt à verbo ܐܡܰܪ iurauit, Futurum eſt ܢܶܐܡܰܪ iurabit, Hebr. VI. à ܝܠܕ peperit, ܬܶܠܕ pariet Maria, Mat. I. à ܕܚܠ ſolicitus fuit, ܬܶܕܚܶܠ ſoliciti eritis, Matth. VI. & ܢܶܕܚܶܠ ſolicitus erit, Ibidem. Similiter à verbo ܝܬܰܒ poſſedit, fit modus Infinitus ܠܡܶܬܰܒ ad poſſidendum. à ܝܬܰܪ oriri, eſt futurum ܢܶܬܺܪ orietur: Pſalmo XXXV. Sed exemplorum ſatis eſt. Adiungam autem formulam ad oſtendendum futura, & infinita eorum, quæ vel Olaph, vel Iud in iſtis temporibus & modis habent in vocali longa, quieſcens. Nam quæ imitantur verba habentia Nun primo loco ſuæ poſitionis, ea ad illorum normam accommodari facilè poſſunt.

2.f.fem.	Paul.
3.f.m.	&c. vt Benoni.
3.f.f.	Imperatiuus.
Plural.	2.f.m.
1.pl.cõ.	2.f.fem.
2.pl.m.	Plurale.
2.pl.fe.	2.pl.m.
3.pl.m.	2.pl.f.
3.pl.fe.	Futurum.
Infinitum.	1.f.com.
	2.f.m.

De hithpael verborvm, in *quibus prima litera est Nun.*

In isto verborum ordine salua rursus manent omnia positionis elementa, in formula Hithpael; planè vt in Piel. Est enim prorsus eadem in vtrisque ratio. Quare nihil opus est exemplo.

De verbis qvorvm prima *litera est Olaph, aut Iud.*

Porrò verba quorum primum positionis elementum est Olaph, ea illud per vniuersam inflexionem lenem, quam Kal vocamus, retinent quidem plerumque; si primam futuri temporis personã, numero singulari excipias; in qua alteri Olaph, quod eius personę, et tẽporis insigne asciscitur, illud libenter cedit: verùm, vt in Futuro, ita & Infinito prorsus silet, siue quiescit in præcedente vocali; quæ sæpe quidem est tertia; nonnumquam tamen secunda. vt dicam; dices; dicere, Matth. 1v. comedes. apprehendes, &c. Sunt tamẽ verba quædam in hoc ordine, quę in modo Mandatiuo amittũt Olaph. Nam ab iuit, dicimus vade. ab venit,
Nota. dicimus veni, Matth. v111. Sed sunt istiusmodi pauca. At quorum positionis initium est litera Iud, eorum multa illud abiiciunt in Imperatiuo, Futuro, & Infinito; planeque se habent legibus eorum verborum, in quibus primo loco erat Nun. Quin Chaldæi, à quibus, vt dixi,

non est opus exemplo ante oculos posito eorum inflexionem ostendere, quasi nouam.

De hiphil verb. qvæ primam habent nvn.

At in Hiphil, quia nusquam nõ præponuntur themati literæ seruiles, quæ cũ ipso coalescant in syllabas; ideo vbiq. litera Nun reiicitur. Nam, vt me alibi dicere memini, vitant eius vocem Syri in mediis dictionibus; vt & Hebræi. Igitur à profluxit, fit eructauit, Psal. xlv. à custodiuit, fit cõmendaui, siue custodiæ commisi, Psal. xxxi. & Benoni commendans. Mandatiuũ commenda. Futurum commendabo, commendabis, &c. Denique infinitum ad educendum, Psal. civ. Atq. in his, vt in Kal dicebamus, si secunda positionis litera ex illarum est numero, quæ Kusoi admittunt, debet eo puncto impositio insigniri. Et alioqui perpetuò sic legenda est, quasi Hebraicum Dagges habeat; quo scilicet abiecta litera Nun quodam modo repręsentetur. Reperi etiam vnum verbum, quod in futuro habebat literam Olaph loco Nun; siue ea fuerit relicta huius inflexionis nota, qua Præteritum & Mandatiuus modus formãtur; siue ideo ascita, vt eius syllabæ vocem efficeret maiorem; cùm alioqui secunda litera positionis vix posset geminari. Est autem illud deduces, Act. xiii. est enim positio . Sed hoc insolens, & nouum est. Nunc subiiciam παράδειγμα.

Præteritum verbi in Hiphil.

2.pl.m.	3.s.masc.
2.pl.f.	3.s.fem.
vel, 1.pl.c.	2.s.mas.
	2.s.fem.
Benoni.	1.s.com.
	Plural.
Plurale,	3.pl.mas.
	vel, 3.pl.fe.

modo Infinito prorsus idem quod de futuro est existimandum; cùm in eius initio sit litera Mim ascita. Dicimus ergo à verbo ܢܬܠ dedit, ܠܡܬܠ, ad dandum, Psalm. LXXVIII. à ܢܦܩ exiuit, ܠܡܬܦܩ ad exeundum, Act. XVI. Sed adiungam exemplum de Imperatiuo, Futuro, & Infinito. Nam, vt dixi, Præteritum, & Participia prorsus more perfectorum verborum inflectuntur.

Igitur verbum ܢܛܪ sic variatur.

Imperatiuus verbi ܢܛܪ custodiuit.

Singular.

ܛܘܪ. 2. f.masc.

ܛܘܪܝ. 2. f.fem.

Plur.

ܛܘܪܘ. vel ܛܘܪ 2.pl.masc.

ܛܘܪܝ. vel ܛܘܪ 2.pl.fem.

Futurum sing.

ܐܛܘܪ. 1.f.communis.

ܢܛܘܪ. 2.f.mas.

ܬܛܘܪܝ. 2.f.fem.

ܢܛܘܪ. ܢܛܪ 3.f.mas.

ܬܛܘܪ. 3.f.fem.

Plurale.

ܢܛܘܪ. 1.pl.com.

ܬܛܘܪܘ. ܢܛܘܪ. 2.pl.mas.

ܬܛܘܪ. ܢܛܪ. 2.pl.fem.

ܢܛܘܪܘ. ܢܛܘܪ. 3.pl.mas.

ܢܛܘܪ. ܢܛܪ. 3.pl.fem.

Infinitum.

ܠܡܛܘܪ. ܠܡܬܛܘܪ.

De piel verb. à nvn inchoatorvm.

Porrò ista verba, cùm secũdum Piel variantur, nusquam amittũt suum Nun. nimirum, quia literæ seruiles à principio ascitæ hîc non coalescunt in vnam syllabam cum literis positionis, non potest secunda thematis aut Kusoi recipere, aut saltem quasi haberet Dagges, geminata voce pronnnciari; ad ostendendam literæ Nun absentiam. Cùm igitur in hac forma nihil à perfectis verbis differant; non istis plura per se ipsi intelligere. Superest autem, vt de verbis imperfectis similiter paucis differamus: eaque in singulis ordinibus exponamus, è quibus & positiones ipsas, & earum genera, numeros, personas, tempora, modos denique discernere facilè possint, qui in legendis auctoribus versantur. Meminisse autem volo lectores, quæ de personis modisque per puncta discernendis; quæ item de participiis per diuersas personas variandis, propè verborum modo; & de Hithpael forma, quæ nunc à Kal, nunc à Piel ducitur; hæc, inquam, & eis similia, quæ vniuersè de perfectis verbis exposuimus; ea pleraque omnia ad imperfecta quoque verba posse accommodari: etiam si à nobis nulla in horum tractatione facta fuerit mentio. Nota.

De verbis qvorvm prima litera est nvn.

Inter verba imperfecta primo loco enumerabam⁹ ea, quæ literã Nũ habẽt in suæ positionis initio. Hæc igitur verba in prima inflexionis formula, hoc est, in Kal, nihil à perfectis sunt diuersa in tempore Præterito, aut Participiis. At in modo Mandatiuo plerumque abiiciunt literam Nun. Nam à ܢܛܪ custodiuit, est ܛܘܪ custodi. Ps. XXV. Et à ܢܦܩ exiuit, est ܦܘܩ exi, Luc. v. A ܢܦܠ cecidit, est ܦܘܠ cade, Mat. XXI. à ܢܬܩ excutere, ܬܘܩ excutite, Lu. IX. Mat. x. & numero pluriũ, à ܢܩܦ pulsauit, est ܩܘܦ pulsate, Matt. VII. Porrò in futuro similiter ea litera abiicitur. & quidem eò facilius, quòd ei tempori aliæ literæ sunt præponendæ, nempe, ܐ. His enim fit, vt absens Nun, possit per punctum Kusoi supra proximam positum literam repræsentari; si ea eius sit capax. Igitur à ܢܬܠ dedit, fit ܐܬܠ dabo, Psal. II. geminata litera Tau per Kusoi impositũ. Similiter, à ܢܛܪ custodiuit, est ܐܛܘܪ custodies, Psalmo XII. à ܢܚܬ descendit, ܢܚܬܘ descendent, Psalm. XXXI. In quo verbo obseruandum est, literam Tau esse lenem, nisi mendum est. Nimirum cùm litera Nun exciderit, ipsa litera Heth sic est pronuncianda, quasi scheua mobile, vt vocant, sub se habeat. Denique de

Plurale.

3. plural. masc.

3. pl. fem. vel

2.pl.masc.

2.pl.fem.

1.plu.com. vel

Benoni sing.

sing. masc.

sing.fem.

Plurale.

plur.masc.

plur.fem.

Imperatiuus singul.

2.s.m.

2.s.fem.

Pluralis.

2.pl.masc. vel

2.pl.fem. vel

Futurum singul.

1.s.com.

2.s.masc.

2.singul.fem.

3 s.masc.

3.s.fem.

Plurale.

1. plur. comm.

2.pl.masc.

2.pl.fem.

3.pl.masc.

3.pl.fem.

Infinitus modus fit ad hanc formam, irritari. & à Kal scribi. & cum Vau, planè vt in superioribus formulis vidimus. Et hactenus de variandis verbis perfectis per quatuor inflexionum formas, atque per omnes modos, tempora, personas, numeros; vt in rudimentis, dictum satis esto. Hæc enim, quamuis leuiter monstrata, non solùm facilè videre poterunt, atque cognoscere, ij qui in Hebræorum Grammaticorum sunt præceptionibus versati; verùm etiam ex

interdum quidē quæ per Kal, sæpius verò quæ per Piel, aliquādo etiam quæ per Hiphil variantur: nam plerumq. prima positionis syllaba habet vocalē primam; secunda autē sæpè secundā; nō rarò tamen etiam ipsa primam. Porrò etsi paucæ sint literę apud Syros, quæ Kusoi, hoc est, dagges, vt dixi, recipiant; tamen cùm earum aliqua est in hac formula mediū positionis elementum, obseruaui in quibusdam verbis eam esse duram: in quibusdā verò manere lenem, prout hæc patiendi forma interdum à verbis inflexionis Kal, interdum à Piel ducitur. Et vt vnū, atq. alterū adiungam exemplum. verbum intellexi, plerumque habet Coph durum. at fisus sum, habet eandem literam lenem. Rursus inclinatus est, Coph durum habet. contrà verò, recordatus est, eandem habet literam mollē. Porrò sicut apud Hebræos vsitatum est, & Chaldæos quoq.; vt cùm prima positionis verbi litera est Schin, Samech, Zade, aut Zain, fiat non solùm metathesis literæ seruilis Tau, sed ea etiam in Teth mutetur propter Zade, aut in Dolath propter Zain, id similiter à Syris obseruatum est. Nam à fit traditus est. à , fit , recordatus est. à , fit cruci affixus est, &c. Cetèrùm Infinitum rursus à Benoni differt per vocalem quartam, quam habet vltimo loco; vt in præcedentibus formulis. & sæpissimè etiam per Vau paragogicum. Sed subiiciam huius formulæ exempla duo coniunctè. quorū alterius à Piel formati prima positionis litera vbiq. habet vocalem primam, & secunda Kusoi, cùm eius est capax: alterius verò à Kal ducti prima thematis litera plerumq. nullam habet vocalem.

FORMVLA INFLEXIONIS HITHPAEL.

Præteritum singulare.

3.s.masc.

3.s.fem.

2.s.masc.

2.s.fem.

1.s.communis.

Futurum ſingul.

1. ſ. com.
2. ſ. maſ.
2. ſ. fem.
3. ſ. maſc.
3. ſ. fem.

Plurale.

1. pl. com.
2. plur. maſ.
2. plur. fem.
3. plu. maſc.
3. pl. fem.

Infinitus modus.

&

Et cum affixis.

& ita in aliis. Variatur quoq. interdum Benoni per ſuas perſonas, vt in Kal, atque etiam Paul ſimiliter.

De Hithpael qvarta formvla variandorvm verborvm.

Postrema formula erat Hithpael, quam patiendi verbis peculiariter eſſe dicatam dicebamus. Sunt tamẽ in ea etiam quæ actionem ſignificãt; ſed ferè qualem apud ſe quis agat. vt recuſare, auerſari, ἀθετεῖσθαι. vt luſit, ἔπαιζε, & narrauit, cõmemorauit, & eis ſimilia alia. Ceterum in hac formula rurſus imitatiſunt omnino Hebræos Syri, niſi quòd more Chaldæorum, pro He, ſumpſerunt Olaph; vt in ea quoque, quam proximè expoſuimus, formula. Dant autem ei Olaph, vt & literæ Mim quoque, quæ in Participio; quod hîc vnicum eſt; atque in Infinito præponitur; & literis , in futuro præpoſitis, vocalem ſecundã: quamuis vt Hebræi, ita & Chaldæi, in ea ſyllaba vtantur tertia vocali. Porrò ſi primam ſyllabam auferas; quæ ex Tau, & aliis præpoſitis ſeruilibus literis componitur; reliqua poſitio planè erit ſimilis verbis, interdum formula ponuntur ante poſitionis primũ elementum, vocalem primam in omnibus modis, & temporibus. at in ſecunda ſyllaba eſt plerumq. vocalis ſecunda. Eſt etiam hîc participium Paul, hoc eſt, quod patiendi habet notionem, verùm admodũ ſimile Benoni, niſi quòd ſecundo loco eſt vocalis prima, planè vt in proxima formula dicebamus. Sed rarius vſurpatur, in verbis, certè, perfectis: exemplum eſt Lucæ IV. & decorẽ eius, qui mihi traditus eſt. Modus quoq. infinitus crebrò habet Vau paragogicum; & alioqui terminatur plerumq. vocali quarta: vt in vtraq. ſuperiore formula quoq.

Exemplvm inflexionis Hiphil in verbo irritauit.

Præteritum ſingulare.

3. ſ. maſc.
3. ſ. fem.
2. ſ. maſ.
2. ſ. fem.
1. ſ. communis.

Plural. numer.

3. plur. maſc.
3. plur. fem.
2. pl. maſc.
2. pl. fem.
1. plur. commun.

Benoni ſing.

ſing. maſc.
ſing. fem.

Plurale.

plur. maſc.
plur. fem.

Paul ſing.

ſing. maſ.
vt in Benoni. ſing. fem.

Imperatiuus ſingular.

2. ſ. maſc.
2. ſ. fem.

Pluralis.

2. pl. maſc.
2. pl. fem.

ﻣﻘﺒﻌﺎ vel ﻣﻘﺒﻐﺎ sing.fem.

Plural. numero.

ﻣﻘﺒﻌﻴﻢ vel ﻣﻘﺒﻴﻢ plur.maſ.

ﻣﻘﺒﻌﺎﺕ vel ﻣﻘﺒﻬﻦ plur. fem.

Imperatiuus ﻓﻌﻮﻝ

ﻗُﺒِﻊ 2. ſing. maſc.

ﻗُﺒِﻌﻲ 2. ſing. fem.

Plural. numero. ﻓﻌﻮﻟﻴﻢ

ﻗُﺒِﻌُﻮ vel ﻗُﺒِﻌﻮ 2. plur. maſc.

ﻗُﺒِﻌﻦ vel ﻗُﺒِﻘﻦ 2. pl.fem.

Futurum. ﻳﻘﺘﻞ

ﺃُﻗْﺒِﻊ 1. ſing.com.

ﻧُﻘْﺒِﻊ 2.ſ.maſc.

ﻧُﻘْﺒِﻌِﻲ 2. ſ.fem.

ﻳُﻘْﺒِﻊ 3. ſ. maſc.

ﺗُﻘْﺒِﻊ 3. ſ. fem.

Pluraſi numero.

ﻧُﻘْﺒِﻊ 1.plur.commun.

ﻧُﻘْﺒِﻌُﻮ 2. plur. maſ.

ﻧُﻘْﺒِﻌﻦ 2. plur. fem.

ﻳُﻘْﺒِﻌُﻮ 3. plur. maſ.

ﻳُﻘْﺒِﻌﻦ 3. pl. fem.

Infinitum.

ﻣﻘﺒﻊ & ﻣﻘﺒﻌﻪ
ﻛﻤﻘﺒﻌﻪ
ﻛﻤﻨﺴﻘﻪ
&c. ﻛﻤﻨﺼﻔﻪ
} abſque perſona aut tempore.

Participium vtrumq. ſic variatur interdum per diuerſas perſonas, vt in tabula Kal oſtẽdimus. verbi gratia, ﺍﻧﺎ ﻣﻘﺒﻌﻪ Tu cõſecras vir. ﺍﻧﺖ ﻣﻘﺒﻌﻪ Tu conſecras femina. & ita in aliis. Eſt autẽ ex hoc exemplo perſpicuum, Syros ſuum Piel, planè de Hebræorũ Piel expreſſiſſe.

De hiphil tertia formvla variandorvm verborvm.

Tertiam porrò inflectendorũ verborum formam, vocamus; Hebræorum more; Hiphil. quos Syri rurſus hîc, vt in præcedente inflexione, ſunt planè imitati; niſi quòd loco He, vtũtur litera Olaph, in initio præteriti, & modi mandatiui. Habent autem literæ ſeruiles; quæ in hac

C formu-

ﻣﻘﺒﻊ, & ﻣﻘﺒﺴﺎ, laudatus. ﻣﻘﺒﻐﺎ & ﻣﻘﺒﻬﺎ, ſaginatus. Et quod fit abſque Olaph, facit numerum pluralem ſicut Benoni, per ﻴ. vt ﻣﻘﺒﻌﻴﻢ ſaginati. quod autem cum Olaph; ſi eſt poſitum pro maſculino, efficit numerum plurium, mutato o, in e; vt ﻣﻘﺒﻌﻴﺎ, ſaginati. Sin pro feminino, facit per Nun, cum vocali quarta; hoc eſt, on. vt ﻣﻘﺒﻌﻦ ſaginatæ: altera autẽ forma feminina in vtroq. numero eſt ﻣﻘﺒﻌﺘﺎ. ﻣﻘﺒﻌﺘﻬﺎ ſaginatæ, diuiſæ. Porrò modus infinitus, quiâ etiam ipſe habet literam Mim aſcitam, interdum nihil differt voce ab ipſis participiis, verùm ſæpè terminatur quarta vocali, vt in Kal. & crebrò habet Vau paragogicum. Quo caſu, ſi aſciſcit pronomen affixum, vt vocant, ſumit inſuper Tau. vt ﻛﻤﻘﺒﻌﻮﺗﻴﻪ ad conſecrãdum eum. & ſimiliter in aliis. Sed ſubiiciam formulam totius huius inflexionis in tabula; vt ſimul omnia videre, atq. expendere lector poſſit. Infinitum.

Formvla Piel in verbo ﻗُﺒِﻊ conſecrauit.

Præteritum ſing. ﺍﻧﺎ ﻗُﺒِﻌْﺖُ ﻣﻘﺒﻨﺎ

ﻗُﺒِﻊ 3. ſingul. maſc.

ﻗُﺒِﻌَﺖْ 3. ſing. fem.

ﻗُﺒِﻌْﺖَ 2. ſing. maſcul.

ﻗُﺒِﻌْﺖِ 2. ſ. fem.

ﻗُﺒِﻌْﺖُ 1.ſing.commun.

Plurali num. ﻫﻴ ﻣﺎﺗﻴﻢ

ﻗُﺒِﻌُﻮ 3. pl. maſc.

ﻗُﺒِﻌﻦ 3. pl. fem.

ﻗُﺒِﻌْﺘُﻢ 2. pl. maſc.

ﻗُﺒِﻌْﺘُﻦ 2. plur. fem.

ﻗُﺒِﻌْﻨَﺎ vel ﻗُﺒِﻌْﻨُ 1.plur.commun.

Benoni ﺍﻧﺎ ﻗُﺒِﻊ ﻣﻘﺒﻨﺎ

ﻣﻘﺒﻊ ſingul. maſc.

ﻣﻘﺒﻌﺎ vel ﻣﻘﺒﻐﺎ ſing. fem.

Plur.num. ﻫﻴ ﻣﺎﺗﻴﻢ

ﻣﻘﺒﻌﻴﻢ plur. maſc.

ﻣﻘﺒﻌﺎﺕ plur. fem.

Et ſimiliter in Paul.

ﻣﻘﺒﻊ vel ﻣﻘﺒﻐﺎ ſing. maſc.

De secvnda inflectendorvm verborvm formvla, qvam Piel vocant.

Inter reliquas formas proxima à Kal est ea, quam Hebræorũ Grammatici, Piel, vocant. Hanc facilius est apud Hebręos, quàm apud Syros cognoscere. propterea quòd hi paucas habent literas, quę duritatis punctũ recipiant, vti diximus: quod est alioqui apud Hebræos huius formulæ certissimum insigne. Quas tamen habent, eis solent notam illam in vertice apponere, quando sunt medium positionis elementum, in hac formula: vnde cõiecturam capimus, alias quoq. literas hîc; & si eius apiculi capaces non sint; tamẽ eo loco veluti geminandas, aut certè durius, pressiusq. legendas esse. Dignoscitur tamen hęc formula à superiore. eò, quòd in illa, vt diximus, prima positionis litera haud ferè habeat vocalem adscriptã: sed tamquam per Scheua Hebræorũ, raptim legatur. In hac autem insignita sit vocali prima; vt apud Hebręos tertia; quã vbiq. firmè retinet, dum per suas personas, casusq. & modos variatur, etiam si Pronomina affixa habeat. In secunda autem syllaba est plerumq. in hac formula vocalis secunda; similiter atq. apud Hebręos. Tũ & eæ literę quoq. quæ asciscuntur ad initium, hîc, sicut apud Hebræos, raptim leguntur per vocalem secundam; aut per Scheua potius. quamquam ea nota Syri careant. Ad hoc; Participium vtrumq.; planè vt apud Hebręos; assumit literam Mim. Neq. possunt ipsa participia; Benoni dico, & Paul; inter se facilè dignosci, nisi ex orationis sensu. Paul tamen; hoc est. participium quod patiendi facit significationem; sæpè habet in postrema syllaba vocalem primam, cùm ibi Benoni habeat, more Hebraico, secundam. vt verbi gratia, مَدْخِنَر, est Benoni Piel, benedicẽs. at مَدْخِنَر, Paul, benedictus. Sed quia multa sunt, quę etiam in Benoni illic loci habent vocalem primam, propter literam Risch, aut gutturales; non est hoc certissimum signum. Prętera Paul in hac forma sępè ascisit in genere masc. Olaph, & in feminino, Tau. Dicunt enim Syri, مَعْصَد

Participia.

Nota.

De modo infinito.

Modvs infinitus vocari potest circuitione verborum à Syris, وِلَا اِحْنَا مَوِلَا جِنْوَخْنَا, absq. tempore, & persona. sicut à Græcis eadem notatione, dicitur, ἀπαρέμφατος. ceteroqui more Hebræorũ vocatur مَبْحَصْخَا, fons, siue scatebra. Hunc modum non ferè formant Syri, absq. litera Mim præposita; quæ etiam si alię literæ seruiles adhibendæ sunt ad formanda gerundi verba; tamẽ suo loco fixa manet: habetq. ea in hac prima formula Kal, vocalem secundam. porrò in secunda syllaba plerumque auditur vocalis quarta. Non rarò tamen etiam prima. vt à عْصَد fit infinitus modus, مِعْصُد, relinquere. & gerundi verba كِعْصُد ad relinquendum, مِكِعْصُد, à relinquendo. A هَوَّ ordinauit, fit مِهَوَّ ordinare. A هَبَّ adorauit, fit كِهَبَّ ad adorãdũ, &c. Sed enim vsitatus quoq. apud Syros est proschematismus; quo istiusmodi verbis additur in fine litera Vau, quod tamẽ in ceteris inflectendi formulis quàm in Kal, hoc est, prima & leni, sępius fieri videor obseruasse. Est autẽ ea forma huiusmodi كِعْصُدَّه ad relinquendũ. Sumit etiã iste modus pronomina affixa, vt, كِخَنَّه, lapidare eum. Ioan. x. كِقْتُلَه occidere eum. Matth. xiv. كِمْخَنَّنِى ad sepeliendum me. Matth. xxvi. &c. Quod si verò hoc fit, postquã Vau, per paragogen, ascitum est, tum additur insuper litera Tau; hoc modo, كِعْصُدَّتَاه ad relinquendum eum. كِعْصُدَّتَاكِ ad relinquendum te, &c. Porrò semel absq. litera Mim præposita me legere memini hunc modum, in illo Isaiæ vi. مِمَدْخَا لَا مِعْبَدْتُن audiẽdo audietis & non intelligetis. quòd à Diuo Matthæo citatur cap. xiii. quamquam propter Olaph ascitum, nomen, auditio, potius quàm verbum infinitum dici debet, nisi fallor. Atq. hæc quidẽ à nobis hactenus de prima inflectendorum verborum formula, quam Kal vocant; quamq. in tabula exhibuimus; monita sufficiant: vt in rudibus istis, leuiterq. inchoatis elementis. Nunc porrò æquè leuiter attingam ceteras quoq. tres formas.

tiuo modo; verùm in aliis quoq. modis, et temporibus, per quaſuis inflexionũ formulas; planè vt etiam apud Hebræos vſu venit. ad quorum Grammaticos; qui iſta prolixè expoſuerunt; cenſeo eſſe reuertendum.

De Futuro.

Futurum tempus vocant Syri ܢܶܐܬܰܠ, ſiue ܢܶܐܬܺܝ. Formantq. id ab Imperatiuo, præpoſitis ei literis quibuſdam, quæ perſonas diſtinguant. Eæ ſunt apud hos, ܐܠ; hoc eſt, Olaph, Nun, Tau. Nam pro Iud, quo Hebræi vtuntur, iſti ſupponunt literam Nun: vt antè diximus, cùm literarum ſeruiliũ munera exponeremus. Quo fit, vt tertia perſona maſcul. numeri ſing. non ſit diuerſa à prima plurali. De vocalibus autem, quæ in modo Mandatiuo diximus, ea de futuri temporis verbis ſimiliter intelligi debẽt. Dicũt enim Syri, ܐܶܫܡܰܥ audiam, non ܐܶܫܡܳܥ. & ܐܶܪܡܰܫ dormiam, non ܐܶܪܡܳܫ &c. Habent autẽ in hac leni inflexione, hoc eſt, in Kal, literæ, quæ, vt dixi, præponuntur; plurimùm vocalem ſecundam. Eſt porrò monendus hîc mihi lector; perſonam tertiam generis feminini, numero ſingulari, ſæpè nõ eſſe ſcriptura diuerſam à ſecunda maſculina eiuſdem numeri; quamuis pro Grãmatices legibus in tabulâ eam, litera Iud appoſita ad finem, diſtinxerim. Nam legimus ܢܶܬܰܫ eradicabitur planta. Matt. xiv. in Hithpael. & ܢܶܬܝܳܗܒ dabitur regnum cæli genti &c. Matt. xxi. Et ibidẽ ܢܶܦܠ cadet lapis. rurſus Matth. xxiv. ܢܶܬܟܪܰܙ prædicabitur hoc Euangeliũ, &c. Sed non eſt opus plura adiungere exempla, ſunt enim nimis multa. Sed enim hoc quoque Syrorum hîc proprium eſt; quòd tertiam perſonam femininam numeri pluralis, non forment per literã Tau præpoſitam, vt Hebræi, ſed per Nun. Vt tamen à maſculina eiuſdem numeri ſit diuerſa, finiunt illam quarta vocali abſque litera Vau, cùm maſculina terminetur quinta vocali, non ſine Vau. Cetera in omnibus futuri temporis perſonis Syri apponunt punctum ſubter; præterquam in prima perſona numeri ſingularis; in qua ſuprà locant. vt in tabulis noſtris videre eſt.

Nota.

Nota.

Nota.

De

Ceteroqui vt Benoni, ſic iſta participia formãt numerũ pluralem terminatione, ـين, genere maſculino. at feminino ſola litera Nun, cum vocali quarta, vt, ܒܳܪܺܝܟ benedictus: ܒܺܝܪܺܝܟܺܝ benedicti. & ܒܺܝܪܺܝܟܳܐ benedicta: ܒܺܝܪܺܝܟܺܝ benedictæ. Sæpè tamen maſculinum genus adiunctum Olaph habere cernitur; ſed tum formandum eſt femininum addita inſuper litera Tau. Verùm in hac ſpecie, Nomina potius adiectiua, quàm Participia ſunt exiſtimãda. vt ܟܰܒܺܝܕ ponderoſus: ܟܰܒܺܝܕܬܳܐ ponderoſa. fitq. in his numerus pluralis, in maſculinis quidẽ mutata vocali quarta vltimæ ſyllabæ, in ſecundam: in femininis verò, abſq. vlla vocaliũ literarũmue in extrema ſyllaba mutatione, ſolis duobus adiectis ſuprà apiculis. vt ܟܰܒܺܝܕ ponderoſi, ܟܰܒܺܝܕܳܐ ponderoſæ.

De modo Imperativo.

Mandandi quoque modum Syri; quem ܩܛܶܠ, aut per aduerbiũ, ܠܐ ܩܛܶܠ ac ſi, mandatiuè, dicas, nominant; proximè ad Hebræorum normam accommodarunt; vt vides. Vtuntur autem ſecundo loco quinta quidẽ vocali plurimùm, ſed tamen nõ rarò etiam prima, aut ſecunda, vel alia; pro literarũ ingenio, quæ in poſitione verbi ſunt. quod etiam Hebræi faciunt. Dicunt enim Syri ܐܶܫܰܐ pſallite, nõ ܐܶܫܳܐ: propter literam Riſch. & ܐܶܫܡܰܥ audi, non ܐܶܫܡܳܥ, propter literam Ae. & ܥܒܶܕ fac, non ܥܳܒܶܕ; quia ſic vſu eſt receptũ. Porrò vt Hebræi, ſic etiam Syri mutant hanc imperandi formã, propter quædam affixa pronomina, præſertim in numero pluriũ. Sicut enim illi à שָׁמַר, cuſtodi, dicunt, שָׁמְרֵנִי cuſtodi me: Pſal. xvii. Sic Syri à ܐܶܫܡܰܥ audite, dicunt, ܐܶܫܡܳܥܟܽܘܢ audite me; Pſal. xxxiii. Et pro ܐܶܬܘܼ, circundate, dicunt, ܐܶܬܘܼܘܢ, circundate eã, Pſalm. xlviii. Sed iſta ex tabula Verbi, quod cũ affixis pronominibus dedimus, oculis percipi, notariq. poſſunt. Interim ſemel monendus mihi lector eſt: non ſolum in verbis perfectis fieri, vt propter pronomina, quæ ad fines adiunguntur, aliter locentur vocales, quàm vel tabulæ ipſæ, vel noſtræ præceptiones docent: ſed ęquè in imperfectis. Neq. in vno manda-

Nota.

postpositio pnomine. Est aũt in isto primę personę pronomine obseruandũ; cùm sic postponitur, dimidiatũ legi: vt Sobecno, Iohebno, audias. ideóq. in bonis libris virgulam, velamenti notam, sub Olaph scribi. Sed hoc antè est à nobis explicatũ. & erit dicendum rursus cùm pronomina tractabimus. Similiter secunda personæ sic vtuntur. ܐܢܬ ܦܬܚ ܐܝܕܟ, Tu aperis manum tuam, Psal. CXLIV. Et ܐܢܬܘܢ ܐܝܟ ܕܐܢܬܘܢ ܡܓܕܦܝܢ ܠܐܠܗܐ, vos dicitis, tu blasphemas. Ioan. X. in qua verborũ complexione, primũ quidem & præponitur, & postponitur pronomẽ secundæ personæ: deinde postponitur solũ.

Nota. Insuper id quoq. notandũ est; Benoni Syrorum, in omnibus verborũ ordinibus, nõ solùm posse inflecti more Nominum; sed quodã modo etiã verba imitari sæpè; dum per alias atq. alias personas variatur; cuius variationis specimẽ in Kal exhibuimus. Et literam Tau, cùm format tertiam personam generis feminini; hîc nõ aliter, atq. in præterito, habere apiculũ in sinistro latere. vt ܩܛܠܐ, occidens femina, ܪܓܡܐ, lapidans femina: Matth. XXIII.

De altero participio, quod Paul vocatur.

Sed enim habent Syri, vt & Hebræi, & Chaldæi, etiam alterũ Participiũ, quod apud eos rectè Pail, pro Paul, appelletur. Est enim eius ea forma, vt prima syllaba habeat vocalem primã, more Hebraico: quamquam sæpè nulla vocalis adscripta sit; at secunda tertiam vocalem. vt ܐܝܕܥ dictus, ܫܕܝܪ dimissus. E quibus fiunt feminina, addito ad finem Olaph cum vocali quarta. vt ܫܕܪܐ dimissa. ܐܝܕܥܐ dicta. Est tamẽ vbi alia vocalis primo loco ponitur; vt qua positionis prima litera magis gaudeat. Nã dicimus ܝܕܝܥ cognitus: & genere fem. ܝܕܝܥܐ cognita. ܝܗܒ datus: ܝܗܒܐ data. Est etiam vbi secũdo loco ponitur vocalis secũda: nempe in iis quę habẽt vltimã positionis literã Olaph. vt in eo ordine sumus dicturi. Inflectuntur autem etiam ista participia interdum, sicut Benoni; more verborum. Nam à ܒܛܚ fisus, fretus, dicimus ܒܛܚܝܢ nos fidimus, nos freti. & ܒܛܚܝܢܘܢ vos fiditis. atque ita in aliis vt in tabula.

Cetero-

est, nihil ex eorũ ore auditur exire, quàm ܐܡܪ. Ceterùm præterita imperfecta & plusquamperfecta Syri formare solent plerumq. per verbũ ὑπαρκτικὸν. illa quidẽ cùm hoc collocant post participium. ista verò, cùm post simplex præteritum. vt ܐܡܪ ܐܢܐ dicebãt. ܐܡܪ ܐܢܐ ܒܥܝ, cogitauerant. ܐܡܪ ܐܢܐ ܩܕܡ præceperant. Ioã. XI. quamquã alioqui simplici etiam præterito aliorum loco non rarò vtantur.

De Benoni, sive tempore præsenti.

Tempvs præsens, qũod Hebræi בינוני vocant; siue quia medium tempus inter præteritum, & futurum significat; siue quia partim verborum, partim nominum naturam sequitur, vnde & participium à Latinis est appellatũ; Syri vocant ܩܐܡ ܙܒܢ, hoc est, Tempus stans. Est autem illud à Syris planè ad Hebræorũ בינוני, vt vides, expressum. Habet enim in prima syllaba vocalem quartam; in secũda plerumq. secundam: nisi ob literas positionis hoc loco alia, quàm illæ magis ament, ponatur. Quod eò dico, quia si postrema positionis est Risch, aut è gutturalibus vna aliqua, ferè fit, vt prima vocalis secũdo loco ponatur. vt ܢܛܪ custodiens; ܫܡܥ audiens. Quia verò istius tempo- Nota.
ris positio, si nullis vocalibus notata est, nulla re differt à tertia persona masculini singul. in præterito, solet perpetuò distingui apiculo suprà, proximè ad primã positionis literam, posito: quod signum est, eam syllabam per vocalem quartam proferri debere: vt diximus, cùm puncta tractaremus. Ceterùm Benoni vtuntur crebrò Syri, pro verbo temporis præsentis; quo alioqui carent; cùm ei modò præponunt, & postponunt pronomẽ; modò aut præponunt; aut, quod sæpius fit, postponunt solùm. idq. plurimum in prima & secunda persona. Nam in tertiis personis rarò est illiusmodi pronominibus opus. quippe illæ suis ferè nominibus hærent. Volentes enim Syri dicere, Pacem relinquo vobis; loquuntur ad hunc modum, ܫܠܡܐ ܫܒܩ ܐܢܐ ܡܗܝܒ ܠܟܘܢ Ioann. XIIII. vbi postpositum est pronomen. Rursus, Ego do vobis, sic circumloquuntur ܐܢܐ ܡܬܬ ܠܟܘܢ. Ibidẽ; & præposito &

Nota. ith. Libenter enim Syri, vt hoc semel dicam, pro Chaldæorum tertia vocali, vsurpant secundam. Tertia verò persona feminina finitur plerumque ath. In verbis autem, quorũ vltima litera est Olaph, vel Iud, oth. Denique secunda masculina talis ferè est, qualis apud Hebræos secunda feminina. hoc est, litera Tau nullam habet sibi adiunctam, neq. ante se positã vocalem. Eoque fit vt, in libris certè perfectè scriptis, in hac persona Tau perpetuò habeat Kusoi, hoc est, punctum duritatis, in vertice. qua nota secerni etiam potest ista persona, ab illis duabus, quas dixi: in quibus Tau semper est lene, habetque punctum subter scriptum; quamdiu certè nullum pronomẽ affixum istam punctorum & vocalium rationem mutat. Sed Syri, vt sunt punctis copiosi, his quoque depellere omnem eum errorem voluerunt, quem illarum trium personarum similitudo, ex scriptura nata, creare

Nota. possit. Nam in prima persona suprà: in secunda masc. & tertia feminina, subter scribunt apiculum à Kusoi; atque Ruchoch diuersum. Et quando ea re nondũ dignosci potest secunda à tertia, locant insuper vnum punctum in latere sinistro literæ Tau personæ tertiæ, quam dixi, quòd eius sit peculiare, & perpetuum insigne, in bonis certè libris; etiam tum, quando vocales non adscribuntur. Sed insuper hoc de ista persona tertia monendum est, vsitatum apud Syros esse, vt cùm absq. certa persona loquuntur, eam vsurpent. quale est illud, جَنْبُهُ حَصَفَ

Nota. dolebat illis, Matth. xxvi. Porrò in numero plurali, quia rursus tertia persona feminina aliam eius numeri notam nullam habere videtur, insignitur duobus apiculis, planè vt nomina pluralia solent. Atque hîc insuper illud obseruandum est, vix vmquam extremam huius personæ syllabam notari vlla vocali; quæ alioqui plerumque esset tertia, in quibusdam tamen verbis prima. Vt neque etiam personæ masculinę, quæ in plerisq. verbis notanda esset vocali quinta. Cuius rei ratio est, quòd Syri has personas non aliter efferunt, quàm tertiam singularem. Nam siue عصمه, siue عصمة scriptum est, pauca in singulis modis & temporibus monebimus: vt nos facturos dudum promisimus.

MONITA DE FORMVLA VARIANDI VERBA IN PRÆTERITO.

POST propositas tabulas pauca monebo vniuersè, quæ obseruãda sunt per singula tempora, & modos. Igitur tempus præteritum vocant Syri أَحْنَا وُحْضَا. In hoc tempore plerumque spectatur nuda per se verbi positio in tertia personæ numeri singularis, generis verò masculini. atque ea est caussa, cur Hebræi, & Syri ab ea persona inchoent tabulas inflexionum. Quia autem, vt antè dixi, non eædem sunt cuiusuis positionis vocales; fit vt in reliquis quoque casibus, qui omnes ab illa persona, tamquam radice, nascuntur; alia verba alias vocales habeant. Dicimus enim, عصَمَ per primam vocalem in medio. & حصِبَ per secundã. Sed ea dissimilitudo non est eiusmodi, vt lectorem non prorsus cæcum possit in errorem inducere. Ceterùm Syri pleraque verba, in præterito inflexionis Kal; cuius exemplum solius in tabula dedimus; ita efferunt primam syllabam, vt raptim, absq. vlla adscripta vocali exeat: si solam primam personam, & tertiam feminini generis, in numero singulari excipias: in quibus sæpe habet prima positionis litera vocalem secundam. atque etiam illa verba, quorum prima positionis litera est Olaph aut Iud. In his enim etiam ferè adscribi solet vocalis primo elemento. & ipsi Iud quidem sępe tertia, Olaph autẽ plerumq. secunda. vt إِمَرَ dixit, يَدَعَ sedit. Loquor autem de verbis cùm nulla habent affixa pronomina. Adiunctis enim pronominibus, mutantur etiam vocales in quibusdam locis; vt ex affixorum tabula cerni, & cognosci potest. Porrò quia iisdem prorsus elementis scribuntur prima persona generis communis, secunda masculina, & tertia feminina, numero singulari; obseruandæ sunt diligenter vocales, quibus quæque illarum pronuncianda est. Prima enim persona, terminatur syllaba, eth: vt apud Chaldæos,

Futurũ plurale cũ affixis pluralibus.

ܢܶܚܕܽܘܗܝ ✣ *Perſ. tertia maſc. plur. cum affixis pluralibus.*

ܢܶܚܕܽܘܗܝ ܐܶܠ݂ܝ. ܗ̇ܢܘܢ. ܟ݂ܠ݂ܘ Illi illos, illas, relinquent.

ܢܶܚܕܽܘܗܘܢ. ܟ݂ܪ. Illi vos viros.

ܢܶܚܕܽܘܗܘܢ. ܟ݂ܬ. Illi vos feminas

ܢܶܚܕܽܘܗܝ. ܟ݂ܢ. Illi nos.com.

ܢܶܚܕ̈ ✣ *Perſ. tertia fem. plural. cum affixis pluralibus.*

ܢܶܚܕ̈ ܗ̇ܢܝ ܟ݂ܠ݂ܘ, ܟ݂ܠ݂ܝ Illæ, illos, illas, relinquent.

ܢܶܚܕ̈ܢ. ܟ݂ܪ. Illæ vos viros.

ܢܶܚܕ̈ܢ. ܟ݂ܬ. Illę vos feminas

ܢܶܚܕ̈ܝ. ܟ݂ܢ. Illæ nos. com.

ܢܶܚܕ̈ ✣ *Perſ. ſecund. maſ. plur. cũ affixis pluralis num.*

ܢܶܚܕ̈ ܐܶܠ݂ܝ. ܟ݂ܠ݂ܘ Vos viri illos, illas, relinquetis.

ܢܶܚܕ̈ ܟ݂ܢ. Vos viri nos.

ܢܶܚܕ̈ ✣ *Perſona prima pluralis, cum affixis pluralibus.*

ܢܶܚܕ̈ ܐܶܠ݂ܝ ܘܐܬ. ܗ̇ܢ ܟ݂ܠ݂ܝ Nos illos, illas, relinquemus.

ܢܶܚܕ̈ ✣ *Nos vos viros.*

ܢܶܚܕ̈ ✣ *Nos vos feminas.*

a *Futura feminina haud ferè ſolent numero plurali adfixa pronomina habere. adiungam tamen exemplum formæ qualis eſſe deberet.*

b *Ad hunc modum formam etiam ſecunda perſona pluralis in genere feminino: quamuis ei nix ſoleant affigi Pronomina.*

De affigẽdis pronominibus ad modũ infinitũ, nõ eſt neceſſe ſingularẽ tabulã proponere. eſt enim omniũ propè eadẽ vna ratio, veluti ܢܶܚܕ̈ ✣ ܢܶܚܕ̈ ✣ ܢܶܚܕ̈ ✣ ܢܶܚܕ̈ ✣ &c. hoc eſt, relinquere me, illũ, te, illos, vos, &c. Et cum Vau, ܢܶܚܕ̈ ✣ addita inſuper litera Tau, vt in Monitis de Infinito explicabimus. Iã verò ea, quam in vno verbo inflexionis Kal oſtẽdimus, ratio affigendi quęuis pronomina quibuſuis modis, tẽporibus, numeris, perſonis, teneri ſimiliter debet in aliis inflexionibus. Sic tamen, vt cuiuſq. propriæ vocales obſeruẽtur. Nam, verbi gratia, in Piel, debet perpetuò prima poſitionis litera, in quibuſuis vel temporibus, vel perſonis ſuã vocalem retinere; quæcũq. aſciſcãtur pronomina. Similiter in verbis Hithpael, quæ ſunt à Piel formata. Sed iſta cognitionẽ habent facilem. Quin neq. in verbis Imperfectis diuerſus ab eo, quẽ propoſui, eſt affigendi pronomina modus; niſi quantũ paſſim in margine annotauim⁹: & ſi erit op⁹, dicturi ſum⁹ explicatius, cũ illa verba tractabim⁹. Hactẽ⁹ igit᷑ de Pronominib⁹ ad verba affigẽdis. Nũc q, ad ipſam inflexionẽ attinet, pauca

ܢܶܚܕ̈ ✣ *Illæ illũ relinquent* c

ܢܶܚܕ̈ ✣ Illæ illam.

ܢܶܚܕ̈ ✣ Illæ te virum.

ܢܶܚܕ̈ ✣ Illæ te feminam.

ܢܶܚܕ̈ ✣ Illæ me.

ܢܶܚܕ̈ ✣ *Perſona ſecunda maſc. plural. cum affixis ſingularibus.*

ܢܶܚܕ̈ ✣ vos viri illũ relíq̃tis.

ܢܶܚܕ̈ ✣ Vos viri illam.

ܢܶܚܕ̈ ✣ Vos viri me.

ܢܶܚܕ̈ ✣ *Perſona prima pluralis, cum affixis ſingularibus.*

ܢܶܚܕ̈ ✣ Nos illum relinquemus.

ܢܶܚܕ̈ ✣ Nos illam.

ܢܶܚܕ̈ ✣ Nos te virum.

ܢܶܚܕ̈ ✣ Nos te feminam.

c *Vix eſt vbi verbo futuri temporis generis fem. numero plurali, ſiue ſecundæ, ſiue tertiæ perſonæ affixa pronomina inuenias. Volui tamen exẽpli cauſſa modum affigendi ob oculos ponere.*

Futurũ ſingulare cũ affixis pluralibus.

ܢܶܚܕ̈ ✣ *Perſona tertia, maſ. ſingularis cum affixis pluralis numeri.*

ܢܶܚܕ̈ ✣ Ille illos relinquet.

ܢܶܚܕ̈ ✣ Ille illas.

ܢܶܚܕ̈ ✣ Ille vos viros.

ܢܶܚܕ̈ ✣ Ille vos feminas.

ܢܶܚܕ̈ ✣ Ille nos. com.

ܢܶܚܕ̈ ✣ *Perſ. tertia fem. ſingul. cum affixis pluralibus.*

ܢܶܚܕ̈ ✣ Illa illos, vel illas, relinquet.

ܢܶܚܕ̈ ✣ Illa vos viros.

ܢܶܚܕ̈ ✣ Illa vos feminas.

ܢܶܚܕ̈ ✣ Illa nos. commun.

ܢܶܚܕ̈ ✣ *Perſona ſecunda. maſ. ſingul. cum affixis pluralibus.*

ܢܶܚܕ̈ ✣ Tu vir, illos, illas, relinques.

ܢܶܚܕ̈ ✣ Tu vir nos.

ܢܶܚܕ̈ ✣ *Perſ. ſecund. fem. ſingularis, cum affixis pluralibus.*

ܢܶܚܕ̈ ✣ Tu femina, illos, illas relinques.

ܢܶܚܕ̈ ✣ Tu femina nos.

ܢܶܚܕ̈ ✣ *Perſo. prima com. ſingul. cum affixis pluralibus.*

ܢܶܚܕ̈ ✣ Ego illos, illas relinquã.

ܢܶܚܕ̈ ✣ Ego vos viros

ܢܶܚܕ̈ ✣ Ego vos feminas.

Femininum genus numero plurium haud ferè inuenias, vbi affixa pronomina habeat.

Futurum singulare cum affixis singularis numeri.

[Syriac] [a] *Persona tertia singul. masc. cum affixis singularibus.*

[Syriac] & [Syriac] Ille illum relinquet.

[Syriac]

[Syriac] Ille illam.

[Syriac] Ille te virum.

[Syriac] Ille te feminam.

[Syriac] Ille me. commũ.

[Syriac] *Persona tertia fem. singul. cum affixis singularibus.*

[Syriac] Illa illum.

[Syriac] Illa illam.

[Syriac] Illa te virum.

[Syriac] Illa te feminam.

[Syriac] Illa me. com.

[Syriac] *Persona secund. masc. sing. cum affixis singularibus.*

[Syriac] Tu vir illum relinques.

[Syriac] Tu vir illam.

[Syriac] [b] Tu vir me. com.

[Syriac] *Persona secunda fem. sing. cum affixis singularibus.*

[Syriac] Tu femina illum relinques.

[Syriac] Tu femina illã.

[Syriac] Tu femina me.

[Syriac] *Persona prima singularis cum affixis singularibus.*

[Syriac] Ego illũ relinquã.

[Syriac] Ego illam.

[Syriac] Ego te virum.

[Syriac] Ego te feminã.

Futurum plurale cum affixis numeri singularis.

[Syriac] *Persona tertia masc. plural. cum affixis singularibus.*

[Syriac] & [Syriac] Illi illum relinquent.

[Syriac]

[Syriac] Illi illam.

[Syriac] Illi te virum.

[Syriac] Illi te feminam.

[Syriac] Illi me. comm.

[Syriac] *Persona tertia fem. plural. cum affixis singularibus.*

[Syriac]

a Verba quæ terminantur Olaph aut Iud, formant sua futura cum affixis ad hunc modum, [Syriac] *collocabit me. in Hiphil.* [Syriac] *proiicies me.* [Syriac] *pascet me, in Cal.* [Syriac] *pascet eum.* [Syriac] *abijcias eam.* [Syriac] *obliuiscar tui, feminæ. cum Coph duro: quia Iud non quiescit. Psalm. 136.* [Syriac] *respondebit vobis. Psalmo 20.* [Syriac] *seducet vos. Matth. 24. in Hiphil. atque ita in aliis. Est tamẽ interdum etiam tertia vocalis, vt in perfectis. vt* [Syriac] *vocabimus eum. Psalmo 20.* [Syriac] *castigabis eum.* [Syriac] *dimittet eã. Mat. 19* [Syriac] *comparabo eam. Matth. 11.*

b Psalmo 38. vbi in emendato psalterio scriptum est: [Syriac] *notatur in margine alia lectio* [Syriac] *per Vau in medio. at alterum, ni fallor, melius est.*

[Syriac] Nos illos.

[Syriac] Nos illas.

[Syriac] Nos vos viros.

[Syriac] Nos vos feminas

Participium, siue vt vocant Syri, [Syriac], hoc est, tempus consistens, siue præsens, similiter Paul, non admittunt affixa pronomina, sed ea post se habent, similiter atque nomina. vt [Syriac] atq. ita in reliquis.

Imperatiuus num. singulari, cum affixis singularibus.

[Syriac] *Pers. secunda masc. singul. cum affixis singularibus.*

[Syriac] Tu vir illum.

[Syriac] [b] Tu vir illam.

[Syriac] [c] Tu vir me.

[Syriac] *Persona secund. fem. sing. cum affixis singularibus.*

[Syriac] Tu femina, illũ, illam, me.

[Syriac]

[Syriac]

Imperatiuus singularis cum affixis pluralis num.

[Syriac] *Persona secund. masc. sing. cum affixis pluralibus.*

[Syriac] Tu vir illos relinque.

[Syriac] Tu vir illas.

[Syriac] & [Syriac] Tu vir nos.

[Syriac] *Persona secund. fem. sing. cum affixis pluralibus.*

[Syriac] Tu fem. illos.

[Syriac] Tu fem. illas.

[Syriac] Tu fem. nos.

Imperatiuus pluralis cum affixis singularibus.

[Syriac] *Persona secunda masc. plur. cum affixis singularibus.*

[Syriac] Vos viri illũ relinquite.

[Syriac] Vos viri illam.

[Syriac] Vos viri me. cõ.

Imperatiuus pluralis cum affixis pluralis numeri.

[Syriac] *Persona secunda masc. plur. cum affixis pluralibus.*

[Syriac] Vos viri, illos relinquite.

[Syriac] Vos viri illas.

[Syriac] Vos viri nos.

b In verbis quorum vltima est Olaph aut Iud efferri hoc affixum ad hunc modũ, [Syriac] *proiice eam: per vocalem tertiam. Matth. 18.*

c In verbis quiescẽtibus in vltima, efferri hoc pronomẽ sæpe ad hunc modum, [Syriac] *viuere fac me.* [Syriac] *munda me.* [Syriac] *tenta me, &c. Nimirum quia ea verba in Piel & Hiphil plerunque habẽt quartam vocalẽ secũdo loco. At in Cal, sic* [Syriac] *exaudi me. Psalm. 27. per vocalem tertiam. sed sæpius more perfectorum* [Syriac] *voca me, per vocalem primam.*

ܫܒܩܢܢܝ . ܠܝ . Illæ me. cōmun.

ܫܒܩܬܘܢ ✤ *Persona secunda mas. plur. cum affixis numeri singul.*

ܫܒܩܬܘܢܝܗܝ . ܐܢܬܘܢ ܠܗ . Vos viri illum.

ܫܒܩܬܘܢܗ . ܠܗ . Vos viri illam.

ܫܒܩܬܘܢܢܝ . ܠܝ . & Vos viri me. cō.

ܫܒܩܬܘܢܝ . ܠܝ .

ܫܒܩܬܝܢ ✤ *Persona secund. fem. plur. cum affixis numeri singul.*

ܫܒܩܬܝܢܝܗܝ . ܐܢܬܝܢ ܠܗ . Vos feminæ illū.

ܫܒܩܬܝܢܗ . ܠܗ . Vos feminæ illā.

ܫܒܩܬܝܢܢܝ . ܠܝ . Vos fem. me. cō.

ܫܒܩܢ . vel ܫܒܩܢܢ ✤ *Prima persona com. plural. cum affixis singularibus.*

ܫܒܩܢܝܗܝ . ܚܢܢ ܠܗ . Nos illum.

ܫܒܩܢܗ . ܠܗ . Nos illam.

ܫܒܩܢܟ . ܠܟ . Nos te virum.

ܫܒܩܢܟܝ . ܠܟܝ . Nos te feminā.

Pronomina pluralia affixa ad verbum pluralis numeri.

ܫܒܩܘ ✤ *Persona tertia masc. plur. cum affixis pluralis num.*

ܫܒܩܘ ܐܢܘܢ . ܗܢܘܢ ܠܗܘܢ . Illi illos reliquerunt.

ܫܒܩܘ ܐܢܝܢ . ܠܗܝܢ . Illi illas.

ܫܒܩܘܟܘܢ . ܠܟܘܢ . Illi vos viros.

ܫܒܩܘܟܝܢ . ܠܟܝܢ . Illi vos feminas.

ܫܒܩܘܢ . ܠܢ . Illi nos. comm.

i sic Act. 15. scriptum est: ܫܓܫܘܟܘܢ *turbauerunt vos, posito verbo in Piel.*

ܫܒܩܝ ✤ *Persona tertia fem. plural. cum affixis pluralibus.*

ܫܒܩܝ ܐܢܘܢ . ܗܢܝܢ ܠܗܘܢ . Illæ illos.

ܫܒܩܝ ܐܢܝܢ . ܠܗܝܢ . Illæ illas.

ܫܒܩܝܟܘܢ . ܠܟܘܢ . Illæ vos viros.

ܫܒܩܝܟܝܢ . ܠܟܝܢ . Illæ vos feminas.

ܫܒܩܝܢ . ܠܢ . Illæ nos. cōmun.

ܫܒܩܬܘܢ ✤ *Persona secunda mas. plur. cum affixis plural. num.*

ܫܒܩܬܘܢ ܐܢܘܢ . ܐܢܬܘܢ ܠܗܘܢ . Vos viri illos.

ܫܒܩܬܘܢ ܐܢܝܢ . ܠܗܝܢ . Vos viri illas.

ܫܒܩܬܘܢܢ . ܠܢ . Vos viri nos.

ܫܒܩܬܝܢ ✤ *Persona secund. fem. plur. cum affixis plural. num.*

ܫܒܩܬܝܢ ܐܢܘܢ . ܐܢܬܝܢ ܠܗܘܢ . Vos feminę illos

ܫܒܩܬܝܢ ܐܢܝܢ . ܠܗܝܢ . Vos fem. illas.

ܫܒܩܬܝܢܢ . ܠܢ . Vos fem. nos. cō.

ܫܒܩܢ ✤ *Persona prima plur. num. cum affixis eiusdem num.*

ܫܒܩܢ

ܫܒܩܗܝܢ . vel ܫܒܩ ܐܢܝܢ . Ille eas.

ܠܗܝܢ .

ܫܒܩܟܘܢ . ܠܟܘܢ . Ille vos viros.

ܫܒܩܟܝܢ . ܠܟܝܢ . Ille vos feminas.

ܫܒܩܢ . ܠܢ . Ille nos. cōmun.

ܫܒܩܬ ✤ *Pers. tertia fem sing. cum affixis pluralibus.*

ܫܒܩܬ ܐܢܘܢ . ܗܝ ܠܗܘܢ . Illa eos reliquit.

ܫܒܩܬ ܐܢܝܢ . ܠܗܝܢ . Illa eas.

ܫܒܩܬܟܘܢ . ܠܟܘܢ . Illa vos viros.

ܫܒܩܬܟܝܢ . ܠܟܝܢ . Illa vos feminas.

ܫܒܩܬܢ . ܠܢ . Illa nos. cōmun.

ܫܒܩܬ ✤ *Pers. secund. masc. singul. cum affixis pluralibus.*

ܫܒܩܬ ܐܢܘܢ . ܐܢܬ ܠܗܘܢ . Tu vir illos reliquisti.

ܫܒܩܬ ܐܢܝܢ . ܠܗܝܢ . Tu vir illas.

ܫܒܩܬܢ . ܠܢ . Tu vir nos. com.

ܫܒܩܬܝ ✤ *Persona secund. fem. sing. cum affixis pluralibus.*

ܫܒܩܬܝ ܐܢܘܢ . ܐܢܬܝ ܠܗܘܢ . Tu femina illos reliquisti.

ܫܒܩܬܝ ܐܢܝܢ . ܠܗܝܢ . Tu fem. illas.

ܫܒܩܬܝܢ . ܠܢ . Tu femina nos.

ܫܒܩܬ ✤ *Persona prima sing. com. cum affixis pluralibus.*

cum Tau leni. ܫܒܩܬ ܐܢܘܢ . ܠܗܘܢ . Ego illos reliqui.

ܫܒܩܬ ܐܢܝܢ . ܠܗܝܢ . Ego illas.

cum Tau duro. ܫܒܩܬܟܘܢ . ܠܟܘܢ . Ego vos viros.

ܫܒܩܬܟܝܢ . ܠܟܝܢ . Ego vos feminas

Sequitur numerus pluralis verbi.

Pronomina singularia affixa ad verbum pluralis numeri.

ܫܒܩܘ ✤ *Persona tertia plur. masc. cum affixis singularis nu.*

ܫܒܩܘܗܝ . ܗܢܘܢ ܠܗ . Illi eum reliquerunt.

ܫܒܩܘܗ . ܠܗ . Illi eam.

ܫܒܩܘܟ . ܠܟ . Illi te virum.

ܫܒܩܘܟܝ . ܠܟܝ . Illi te feminam.

ܫܒܩܘܢܝ . ܠܝ . Illi me. com.

ܫܒܩܝ vel ܫܒܩܝܢ . *Persona tertia fem. plural. cū affixis num. singularis.*

ܫܒܩܢܝܗܝ . ܗܢܝܢ ܠܗ . & Illæ eum.

ܫܒܩܝܗܝ .

ܫܒܩܢܗ . ܠܗ . & ܫܒܩܝܗ . Illæ eam.

ܫܒܩܢܟ . ܠܟ . & ܫܒܩܝܟ . Illæ te virum.

ܫܒܩܢܟܝ . ܠܟܝ . & Illæ te feminam.

ܫܒܩܝܟܝ .

Secundum hanc formam inflectuntur omnia verba perfecta per ſuos modos, tempora, & perſonas, ac numeros; in Kal.

EIVSDEM VERBI INFLEXIO PER omnes modos & tempora, cum affixis pronominibus.

Pronomina ſingularis num. cum verbis eiuſdem numeri.

✣	a Perſona tertia maſc. ſing. cum affixis ſingularis numeri.
Reliquit eum ille.	
Ille eam.	
Ille te virum.	
Ille te feminam.	
Ille me. com.	
✣	b Perſ. tertia fem. ſingul. cum affixis ſingularibus.
Illa eum reliquit.	cum Tau leni.
Illa eam.	
Illa te virum.	
Illa te feminam.	
Illa me. commun.	
✣	c Perſona ſecunda maſc. ſingul. cum affixis ſingularibus.
Tu illum reliquiſti.	cum Tau duro.
Tu illam.	
Tu me. commun.	
✣	Perſ. ſecunda fem. ſingul. cum affixis ſingularibus.
Tu fe. illũ reliquiſti	
Tu fem. illam.	
Tu fem. me. com.	
✣	d Perſ. prima ſingul. communis, cum affixis ſingularibus.
Ego illum reliqui.	cum Tau duro.
Ego illam.	
Ego te virum.	
Ego te feminam.	

Sequuntur affixa pronomina pluralia, ad verba numeri ſiugularis.

✣	c Perſona tertia maſc. ſingul. cũ affixis pluralibus.
Ille eos reliquit.	vel.

a Obſeruandæ ſunt vocales, quomodo aſſumptis aliis atq. aliis pronominibus, in diuerſa loca traijciantur. Efferur autem perſona tertia maſculina, in verbis, quorum vltima litera eſt Olaph, aut Iud, etiam hoc modo: pacauit me. Pſal. 18. à verbo in Piel. Et reſpondit ei. Pſal. 20. ab ſoluit eum. Matth. 18. & vocauit eũ ibid. vtrumq. in Cal. Sepe tamen etiam per vocalẽ ſecũdam, vt perfecta veluti & ſanauit eum. Luce 14.

b Hæc perſona tertia gen. fem. ſingul. numeri, habet cũ quibuſuis pronominib. affixis Tau lene, ſiue aſpiratum. eóq. ferè diſcernitur à ſecunda & prima perſona, quæ cum affixis pleriſq. habent Tau durũ. Eſt ergo vocalis prima, quæ præcedit, longa. debétq. Cuph legi tamquam per ſchema mobile Hebræorum.

c Notandum eſt, Pronomina primæ, aut ſecundæ perſonæ, non affigi verbis eiuſdem perſonæ, in vllo aut modo, aut tẽpore. Ceterùm hæc perſona ſecunda cum affixo pronomine tertiæ perſonæ formatur ferè ad hunc modum. viſitaſti eum. minuiſti eum: in Piel. præfeciſti eum. Pſalm. 8. in Hiphil. prohibuiſti eum. in Cal. exhilaraſti eũ, in Piel &c. Nam alioqui nihil differret à prima perſona, habente idem affixum. Eſt enim in vtraq. Tau litera dura.

d Etſi in hac prima perſona Tau ſit ſemper lene, quando nulla ſunt aſcita pronomina, tamen cum affixis ſit durum. atq. ideo ſæpe ſolum ſententiæ apto tenore diſcerni à ſecunda perſona poteſt.

e Pronomina tertiæ perſonæ numeri plural. rarò affiguntur ad verbi perſonas, ſed ſeparatim cum eis conſtruuntur potius, tam in ſingulari numero quàm plurali, in omnibus modis & temporibus.

Plurale.

Tertia plur. maſ.	
Tertia plur. fem.	
2. p. m.	
2. p. fe.	
1. p. c.	

Participium Paul.

3. ſ. m.	
3. ſ. fe. vel,	
2. ſ. m. vel,	
2. ſ. f. vel,	
1. ſ. c.	

Plurale.

3. p. m.	
3. p. f.	
2. p. m. vel,	
2. p. f. vel,	
1. p. c.	

Imperatiuus modus

Singulariter.

2. ſ. m. &c.	
2. ſ. f.	

Pluraliter

2. p. m. &	
2. p. f. &	

Futurum tempus.

Singulariter.

3. ſ. m. &c.	
3. ſ. f.	
2. ſ. m.	
2. ſ. f.	
1. ſ. c.	

Pluraliter.

3. p. m.	
3. p. f.	
2. p. m.	
2. p. f.	
1. p. c.	

Modus infinitus.

porum differentia in ſolo modo finito habetur. Verùm quando hæc ſunt Syris cõmunia cum Hebræis, & Chaldæis; ſicut & cetera quoque, quæ verbis accidunt: veluti Numeri, Singularis, & Pluralis. Perſonæ tres. Genera, maſculinum & femininum. Deniq. pronomina affixa: non eſt quod in ipſis ſigillatim explicãdis operam aliquam conſumam; & cùm mihi, tũ lectori fruſtra moleſtus ſim. Quare hîc ſubiiciam exemplum declinationis verbi vnius perfecti; per omnes modos, tempora, perſonas. deinde alterum exemplum annexorum quibuſuis verbi caſibus Pronominum. Pòſt addam monita quædam, quibus opus eſſe putabo ad dirigendam lectoris obſeruationem. Deniq. oſtẽdam breuiter ceterarũ qũoq. inflexionũ, Piel, Hiphil, Hithpael rationem. Poſtremò de verbis, quæ Imperfecta vocantur, ordine diſſeram. ac tum demum à Verbo progrediar ad ceteras orationis partes; ſi volet Deus.

EXEMPLVM VARIANDI VERBI PERFECTI عُصَف INFLEXIONE KAL, PER OMNES SVOS CASVS.

اِكَ وُحْدَ شِنْيَالا

Præteritum numero ſingulari.

عُصَف Tertia ſing. maſc.

عُصَفَتْ Tertia ſing. fem.

عُصَفْتَ Secunda ſing. maſc.

عُصَفْتِ Secunda ſing. fem.

عُصَفْتُ Prima ſing. cõmun.

Plurale præteriti اِكَ وُحْدَ شِنْيَالا.

عُصَفُوا Tertia plural. maſ.

عُصَفْنَ & عُصَفَّقْنَ Tertia plur. fem.

عُصَفْتُمْ Secunda plur. maſ.

عُصَفْتُنَّ Secunda plur. fem.

عُصَفْنَا & عُصَفَّقْنَا Prima plur. com.

Præſens اِكَ وُفْلِاَ, ſiue Benoni.

&c. عُصِفَ &c. Tertia ſing. maſ.

عُصَفَا vel عُصِفَا Tertia ſing. fem.

عُصَفْتَ & عُصَفَّقْتَ Secunda ſing. maſ.

عُصَفْتِ & عُصَفَّقْتِ Secunda ſing. fe.

عُصَفْنَا & عُصَفَّقْنَا Prima ſing. com.

Plurale

quarta quieſcens. vt عُمَد ſtetit; عُمِد poſuit. Inſuper alia habent vel Olaph, vel Iud vltimo loco. Eæ enim literę tum mutantur interdum in alias literas; interdum excidunt. vt عُنَا vocauit; عُبَا vidit, &c. Deniq. ſunt nonnulla, quæ iſtarũ talium literarum plures cùm habeant, pluribus etiam modis imperfecta ſunt. vt عُصَا oppreſſit. Habet enim initio Nun, in fine Olaph. عُنَا profeſſus eſt; cuius prima litera eſt Iud, poſtrema Olaph. اِتَا venit. quod verbum vtrimq. Olaph habet. Poſtremò, ſunt, quæ cùm duas poſteriores literas habent geminas, interdum altera multãtur. vt مَحَر humilis fuit; عَزَّ certum, fixumq., & verũ fuit. His omnibus addi poſſunt ea verba, quæ plura quàm tria habent poſitionis elemẽta. vt هَنْصَ feſtinauit. Et quæ quadrata à Iudæis vocantur, vt هَكْمَ exaltauit; هَكْمَ exacerbauit, &c. Summa eſt; apud Syros ſimiliter atq. apud Hebræos diuerſorum eſſe ordinum verba; pro literarum, ex quibus compoſita ſunt, natura.

DE VERBORVM INFLEXIONIBVS.

PORRÒ vt apud Chaldæos, ita & Syros, quadruplex eſt verborum per caſus mutandorum obſeruata forma. Nos nomina ab Hebræorum Grammaticis mutuabimur. quæ ſunt Kal, Piel, Hiphil, & Hithpael. Harum prima eſt propria abſolutæ, vt vocant, ſignificationis: proximæ duæ ſunt actionibus dicatæ: quarta ſola habet patiendi verba. Ceterùm nos hanc quartã vnam facimus; quamuis pro punctorum ratione ſępè quidem à Kal; interdum autem à Piel, nonnumquam etiam ab Hiphil ducatur: ne nõ neceſſariis ſubtilitatibus rem inuoluamus.

DE MODIS, ET TEMPORIBVS, ET ALIIS ACCIDENTIBVS.

MODOS quoque, & tempora, tot habent Syri, quot Hebræi Chaldæiq.: Modum finitum videlicet, ſiue Indicatiuum; Mandatiuum, & Infinitũ, ſiue Gerundi, vt vocant. Tempora verò, Præteritũ, Pręſens, & Futurum. Quamquam præſens tempus Participium verius eſt, vt etiam apud Hebræos, & Chaldæos. Sed iſta tem

ctiones,& Interiectiones. Nos in ſingulis ea dumtaxat attingemus, & quaſi curſim arripiemus,quorum ſingulariter monendum eſſe lectorem putabimus,Hebraicis Chaldaiciſque præceptionibus antè ſatis eruditum, & inſtructum. Et primò quidem de Verbis dicemus : quorum, vt eſt, propter maximè varias declinationes, difficilior,quàm reliquarum partium cognitio;ita eſt ad intelligendos ſcriptores maximè neceſſaria.

De Verbo, sive ܦܥܠܐ.

Igitvr Verborũ non pauciores ſunt varietates apud Syros, cùm ex ipſis vocalibus,tum ex poſitionum elementis natę, quàm apud Hebræos . Quædã enim primam vocalem, quædam ſecundam,nonnulla tertiam , plurima nullam habent in prima ſyllaba . Loquor de ipſa ſimplici verborum poſitione; quæ ferè in Kal cernitur. Tum ſecunda quoq. ipſorum ſyllaba in aliis alia effertur vocali. Exempla ſunt; vt pauca adiungam ; ܝܗܒ dedit; ܥܒܕ fecit ; ܫܦܪ pulcher fuit, placuit; ܫܬܩ tacuit; ܪܟܒ equitauit; ܝܠܕ peperit; ܝܬܒ ſedit; ܢܫܚ oblitus eſt; ܚܕܐ lætatus eſt; ܫܒܩ reliquit; ܛܥܡ guſtauit, &c. Sed iſta varietas; cuius ratio partim, vt eſt veroſimile, poſita in eo eſt, quòd quædam literæ vocales quaſdam præ aliis ament; partim ſolo vſu loquendi conſtat; iſta, inquam , varietas lectione obſeruari debet, certis enim præceptionum legibus conſtringi vniuersè non poteſt . Rurſus Verborum alia ſunt perfecta: in quibus poſitionis elementa nulla variatione excidunt; quæ elementa , vt apud Hebræos, terna ſunt. Alia imperfecta. Atq. hæc rurſus multifariam diuiduntur. Quædam enim imperfecta primum poſitionis elementum habent literam Nun: quam interdũ amittunt. vt ܢܬܠ dedit; ܢܣܒ accepit; ܢܛܪ cuſtodiuit. Alia ſunt,quorũ prima litera eſt Olaph, aut Iud. Nam iſtæ literæ quoq. non rarò aut abiiciuntur, aut in alias mutantur; dum per alia atq. alia tempora , modoſque verba inflectuntur. Exempla ſunt ܝܬܒ ſedit ; ܐܡܪ dixit. Ad hæc , alia ſunt quorum poſitionis elementum medium eſt litera Vau in vocali

Diuiſio verborum imperfectorũ.

quarta

querunt eum. Sed hîc Vau eſt numeri nota. Et in numero ſingulari aſcita litera Iud per vocalẽ tertiam. vt ܢܫܠܡܝܗܝ perficiet eum, Heb. 11. ܐܩܝܡܝܗܝ confirmabo eum. In verbis autem quorũ poſtrema poſitionis litera eſt Olaph , aut Iud;ſæpè auditur vocalis ſecũda loco tertiæ ; vt ܐܚܝܒܝܗܝ reſpõdebo ei; ܐܦܨܝܗܝ liberabo eum. Eſt tamen etiam in his interdum vocalis tertia, vt ܐܨܒܝܗܝ vocabo eum. ܢܫܟܚܝܗܝ reprobabit eum. Leguntur autem iſta tanquam per diphthõgum, iu; planè vt politiores Iudæi, non admodũ diſſimile pronomen proferunt, cùm dicunt, ܐܒܝܗ, pater eius.

Porrò ei pronomini quod modò expoſui, pænè geminum eſt, ܗܝ. Nam & ܗܝ hoc plane eandem perſonam repręſentat; ſed in verbis modò; & ferè cum vocali quarta. vt ܡܥܛܬܝܗܝ , minuiſti eum: ܫܒܩܬܝܗܝ reliquiſtis eũ, ܢܫܒܩܝܗܝ reliquimus eum, ܫܒܩܝܗܝ relinque eum, &c. Interdũ etiam tertia , vt in verbis feminini generis. veluti ܫܒܩܝܗܝ relinque eum, tu mulier.

De, ܕ, quod eſt pronomen ſecundæ ܕ perſonæ, generis feminini, diximus,cùm de litera Iud ageremus.

At ܗ, hoc eſt, Iud cum Nun , ſæpius ܗ Verborum, & Participiorum terminatio eſt apud Syros,quàm Nominũ. Et in Verbis quidẽ ferè eſt gen. fem. inſigne; ſicut ܐ, maſculini. In Participiis autẽ,& pluralis numeri perpetuò,& generis maſculini plerumq. nota eſt. Terminat tamen nõ numquam etiam Nomina numero plurali , vt apud Chaldæos . Non adiungo exẽpla; quæ ſatis multa in variandi Verbi tabula, & cùm deinde agemus de Nominibus, occurrent. Et hactenus de ſyllabis ſeruilibus. Nam ſi quæ ſunt à nobis præteritæ , eæ aut à Chaldæorum ſyllabis nõ ſunt diuerſæ ; aut ſunt in numero Pronominum , quæ verbis nominibuſq. annectuntur. Hæc autem ſuo loco ponentur in tabulis ante oculos.

De partibvs orationis.

Partes orationis habent Syri eaſdẽ, quas aliæ gentes: Nomina , Pronomina, Verba, Aduerbia,Præpoſitiones, Coniũ-

bræos ܐ, & recipit pronomina affixa, planè ea forma qua nominibus maſculinis apponi illa ſolent numero plurali. vt, ܐܲܢܲܚܢܲ eſt ille. ܐܲܢܲܚܢܲ ſumus nos, &c.

Portò ܒܶܝ . ܥܲܡܹ . ܡܶ . ܚܲܡ . ܠܲܟ quibus fungantur officiis, cùm ex Munſteri Chaldaicæ linguę Grammatica, tum ex ipſa inflectendi verbi formula, quæ dabitur cum affixis pronominibus, facilè quiuis animaduertat.

ܢ, Nan, autem finis eſt primæ perſonæ numeri pluralis in verbis præteriti tẽporis. vt ܫܒܩܢ reliquimus. Sæpè tamen vnicũ Nun idem efficit, vt ܫܒܩ. Et omnino tale ferè eſt Syrorum, ܢ, quale Chaldæorum ܢ. qua ſyllaba Syri non in verbis, ſed in nominum formis vtuntur.

ܢ Nan

ܢ, Ni, prorſus vt apud Hebræos, & Chaldæos; ita apud Syros, pronomen eſt primæ perſonæ numero ſingulari: ſed quòd verbis affigitur, non etiam nominibus. Id autem dum vſurpant Syri; quos ego certè audiui: audiui autem ſolos duos literis eruditos viros, Moſen Mardenum, ſiue, vt ipſe vocari volebat, Antiochenũ; cùm eſſet Patriarchæ Antiocheni legatus; & Sullacam Seleucenum, ſiue Mozallanum: dum, inquam, Syri vſurpant hoc pronomen, ſic ipſum efferunt, vt omnino nullam literæ Iud habeant rationẽ. Nam quamuis ſcribendo exprimant, ܥܒܕܝ, fecit me, legunt tamen ܥܒܕ. Atque ea eſt cauſa cur haud ferè vlla vocalis apposita ad hanc ſyllabam videatur.

ܢ Nun

ܛ, To, in Nominum finibus, apud Syros, creberrimè auditur. quæ pleraque ſunt feminini generis; vt maſculini, quæ ܢ, No, terminantur.

ܛ To

ܘܗܘ, & interdũ ܘܗ, nonnunquã etiã ܘܗܝ, prònomen eſt maſculinum, tertiæ perſonæ, numeri ſingul. quod annectitur non ſolùm nominibus, præſertim pluralis numeri; ſed etiam verbis. Et nominibus quidem hoc modo, ܥܝܢܘܗܝ oculi eius: ܒܪܬܘܗܝ, pupillæ eius. Atq. iſta nõ aliter leguntur à Syris, quàm à Iudæis eiuſdem notionis pronomina, quę ipſi per Iud Vau formant, cùm dicũt דְּבָרָיו. verba eius: שִׁנָּיו, dentes eius, &c. Neq. igitur He, neq. Iud in illo pronomine auditur. In verbis autem ad hunc modum, ܥܨܡܘܗܝ, reliquerunt

ܗ He

Sicut autem Hebræi literam Nun ſæpè è mediis dictionibus abiiciunt, & puncto Dagges, abſentem repræſentant; quòd ea gens literæ huius ſonum in mediis verbis, quodam naturæ inſtinctu fugiat; ita Syri quoq. non id ſolum faciunt, ſed adſcriptam expreſſamq. etiam ſæpe nõ pronunciant. Quamuis enim in hoc nomine ܐܢܬܬ, femina, Nun expreſsè ſcribitur, tamen à lectore prorſus omittitur; è cuius ore nihil niſi, Atto, audis. Similiter pronomen ܐܢܬ, &, ܐܢܬܝ, Tu, ſemper quaſi, Att, ſit ſcriptum, ita legitur à Syris: habetq. in iſtis Tau; in libris certè emendatis; perpetuò Kuſoi, quo veluti geminatur.

Nota.

Deniq. litera Tau è verbis nomina format, ſicut apud Chaldæos, vt multis exẽplis oſtendemus, cùm agemus de Nominibus. Eſt præterea perſonarum variandarum nota celeberrima in Verbis, cùm in principio, tum in fine poſita. Sed ne iſta mihi ſint longa oratione exponenda, prę-ſcribendaque; iubeo quemq. ſibi ex verborum formula hæc obſeruare, atque animaduertere. Neq. enim eiuſmodi prę-ceptiones, niſi poſito ob oculos exemplo, aut facilè percipiuntur, aut retinentur etiam. Neque cùm ipſum exemplum intueris, deſiderare pręcepta magnoperè potes. Et ſi quid erit, quod lector poſſit requirere, id mox poſt propoſitã variandi per caſus verbi formulã à me indicabitur vtilius. Quare hoc vnũ de literis Olaph, Vau, & Iud; vniuersè addam; eas ſæpe inter ſe cõmutari, ſimiliter atq. apud Hebræos, & etiam quieſcere in vocalibus.

TAV.

Literæ inter ſe commutantur.

DE SYLLABIS SERVILIBVS.

NVNC paucis quaſdam literarũ complexiones, & ſyllabas; quæ ipſæ quoque ſeruiles ſunt; exponam. Igitur ſyllaba ܐܬ ܐܬ præpoſita verbis, eſt nota inflexionis verborum eius, quam cum Iudæis, Hithpael, nominabimus. Quod munus apud Chaldæos quoque efficit, ſed cum vocali tertia; cùm apud Syros habeat ſecundam. Syllaba, ܐܲܬ, appoſita ad finem nominum adiectiuorum, facit aduerbia, vt dicturi ſumus fuſius ſuo loco. Ceteroquí vſurpatur pro verbo ſubſtantiuo: ſicut apud He-

næ masculini generis nota est, habeat plerumq. ante se vocalem quartam. vt ܫܡܟ nomen tuum, ܡܠܟܘܬܟ regnum tuum, ܐܨܒܥܟ digiti tui. verùm in iis nominibus numeri pluralis, quæ forma masculina variantur, solet habere vocalem primam ante se: vt ܡܠܟܝܟ reges tui, viri. ܥܒܕܬܟ opera tua &c. At cùm repræsentat secundam personam generis feminini, addita est ei litera Iud, vt nuper ostendebamus exemplo, in litera Iud.

Lomad. Lomad quoq. sic apud Syros seruit, vt apud Hebræos, & Chaldæos: habetque eas ferè vocales, quas seruile Dolath. Non efficit tamen apud Syros gerundi modũ, nisi cum litera Mim. nimirum quia hæc litera nunquam ab Infinito verbo abest. Neq. verò est solũ dandi casus, sed æquè accusandi nota Syris, quippe qui particula ,ת, Chaldæorum more, numquam vtantur.

Mim. Mim apud Syros plerumque cum suo Nun seorsim scribitur, cùm est præpositio. raroq. adhæret: quod apud Hebræos fit creberrimè. Et in verbis cuiusuis inflexionis format modum infinitum. atque etiam participia, si hîc primam inflectendi verbi formam, quam Kal vocamus, excipias. Multa etiam nomina à verbis ducta, hanc habent in initio literam; sicut etiam apud Hebræos.

Nun. Nun, vt nuper dicebamus, est Syris in earum literarum numero, quæ præpositæ, futurum tempus formant, in aliis, atq. aliis personis. Sæpè etiam terminat verborum pluralem numerum: in præterito quidem tempore, primas & secundas personas: in modo mandatiuo secundas; sed quæ sæpe etiam absq. Nun enunciantur. In futuris autem, secundas, & tertias vtriusque generis; sed hîc in masculinis ferè habet vocalem quintam ante se: in femininis verò, quartam. Sed ista ex formula verbi variandi, quam adscribam; & insuper multa lectione quiuis facilè in sua memoria inscripserit. Est etiam hæc litera in dictionum finibus sæpè nota pronominis primæ personæ numeri pluralis; sicut Iud numeri singularis. Sed hoc munus, & nonnulla alia, ex Hebræorum, & Chaldæorum præceptis satis nota sunt.

Grammatici. Sæpè etiam, κατὰ παραγωγὴν, additur verbis modi Infiniti. vt ܣܒܪ, sperando, Psal. XL. ܡܥܕ baptizare, ܡܟܪܙ prædicare, concionari, 1. Corinth. 1. Variæ etiam Nominũ species ascita sibi hac litera ducuntur à verbis: nec pauca etiam ex ea componuntur pronomina, quæ affixa vocamus. Sed ista omnia præceptis includere longum, & operosum esset. facilius autem exemplis, suo quoque loco, propositis, intelligentur.

Iud. Iud apud Syros numquam efficit tertias personas in futuris, vt apud Hebræos, & Chaldæos. sed in eius locum subit litera Nun. Ceterùm ad fines verborũ apposita, vnà cum litera Tau, in præteritis, ostendit secũdam personam singularem, generis feminini. at sine Tau est nota tertiæ personæ pluralis numeri, eiusdem generis. hîc tamen nonnumquam post Iud etiam Nun apponitur. Rursus cum Tau in participiis efficit interdum secundam personam femininam, numeri singularis. Insuper in modis imperandi, format, sine Tau, personam secundam generis feminini, in vtroq. numero. Deniq. in futuris est nota tertiæ personæ generis feminini, numeri singularis ad finem apposita, quamquam sæpè illic omittitur, vt alibi ostendemus. Non adiungo exempla; ne Typographo sine causa sim molestus. Possunt enim facillimè peti ex inflectendorum verborum formula, quæ ponetur ante oculos. Porrò creberrimè est pronomen primæ personæ, dictionum finibus adhærens: nisi habeat ante se literã Coph seruilem. Cum hac enim repræsentat secundam personam generis feminini; vix tamen eius vlla vox auditur. Nam Syri, cùm dicunt ܒܛܢܟ venter tuus, ô femina; nihil nisi Carsech dicere videntur. Sæpè etiam pro Olaph, aut Vau ponitur: vt in Verborum imperfectorum tractatione ostendetur. Postremò ascisciturad quasdam nominum species formandas; quæ ostendentur suo loco.

Coph. Rursus literam Coph iisdem ferè præficiunt muneribus Syri, quibus Hebræi, Chaldæiq. suum Caph. Estq. hoc apud illos vsitatum, vt cùm secundæ perso-

ardentes. hoc eſt, tales quæ arderent. Et Pſal. XVIII. deprimes eos, qui inſurgunt; aut qui ſtant, contra me. Habet autem Dolath ſeruile apud Syros libenter vocalem primam, ſi verbi, cui præponitur, litera prima nulla inſignita vocali erat: vt Pſal. VIII. quia viderunt. & mox , quia recordatus es eius. Sæpè etiam ad ſe rapit vocalem, quam alioqui habebat ea litera, cui præponitur; præſertim ſi hæc ſit aut Olaph, aut Iud. vt quæ ſum mulier Samaritana, Ioan. IV. cùm venerit Meſſias. ibidem. Similiter , vt quomodo; , vt etiã. &c. Ceteroqui exiliter pronunciatur, & raptim; perinde atq. ſi Hebręorum ei Scheua eſſet ſubſcriptũ: cuius tamẽ nota Syri nulla vtũtur. Nam cùm dicunt . Mons Cyri (eſt id in Perſide celebris loci nomen) ita pronunciant raptim illud Dolath Syri, vt præcedenti videatur hærere dictioni: dicereq. eos putes Turodh Chores. & hæc vocalium ratio ei communis eſt cum pleriſq. aliis literis ſeruilibus.

He. Litera He apud Syros numquam ſeruit in dictionum principiis, ſed in fine. repræſentatq. pronomina tertiæ perſonæ, numeri ſingularis; interdũ quidẽ maſculina; interdum verò feminina. Habet autem cùm feminarũ eſt, perpetuò apicem in vertice; & plerumq. vocalem quartam ante ſe, vt lingua eius, feminæ. Sæpe tamen etiam alias vocales, præſertim quando aut Verbis, aut Nominibus numeri pluralis adhæret, vt fines eius, nempe terræ. reliquerunt eam. At quando eſt pronominum maſculinorum nota, tum illiuſmodi apice caret; & loco quartæ vocalis ferè ſecunda ſcribitur. vt cor eius, viri. lex eius, Dei.

Vau. Litera Vau, Syris eſt Coniunctio, vt Hebræis, Chaldæiſque. vocalibus autem iis vtitur, quibus Dolath. vt & venit, & ſedit, Ioan. IV. & ſi, & etiam, & viderunt. &c. Ceteroqui ſeruit multifariam in verbis ad alias perſonas, alioſq. numeros formandos; tempus tamen non mutat; vt apud Hebræos illud Vau quod הפוך nominant iſtorum Gram-

In hac autẽ tractatione eò erimus breuiores, quòd plerarumq. eadem munera atq. officia ſint propria apud Syros, quibus apud Hebræos Chaldæosq. eædem literę fungũtur. Cùm enim de Hebraicis multi; de Chaldaicis Sebaſtianus Munſterus diligenter ſcripſerit; ſi nos eadem compilarem⁹, nihil aliud quàm ocio abuteremur; quo ſanè minimè abundamus. Habet autem in ſeruilium numero primum locum Olaph. De cuius officiis hoc vniuersè di- Olaph.
cam; eadem eſſe prorſus omnia, quę Chaldaico Olaph ſunt à Munſtero aſſignata. Eſt autem inſuper ſæpè loco Vau, aut Iud poſitum. Interdũ etiam in mediis dictionibus ſuperuacaneum eſſe videtur, & ad pronunciationem modò pertinere. Illorũ exempla ſe offerent ſatis multa, cùm de verbis imperfectis agemus. Huius adſcribam vnũ. Legimus Pſal. XXII. viderunt me. Hîc Olaph, quod cernitur, non eſt, opinor, poſitionis Olaph: id enim mutatum eſſe videtur in prius Vau. ſed eſt clarioris vocis gratia aſcitum. Si quis tamen poſitionis Olaph eſſe malit exiſtimare, non contendã contrà. Neq. verò de Syrorum Beth quoq. aliud, quod di- Beth.
cã, habeo, quàm quod Hebræi, Chaldęiq. de ſuo Beth prodiderunt: eſſe videlicet præpoſitionem, in, cum, aduerſus, contra, &c. neq. alibi quàm in dictionum principiis ſeruire. Syri tamen, quod equidem meminerim, eo nõ vtuntur ad formandũ gerundi verbum: quod Hebræi fæpe faciunt. Porrò Dolath multis in locis, & Dolath.
variis modis ſeruit: ſed planè vt Chaldęorum Daleth. Quare nihil neceſſe eſt ea repetere, quæ ſunt à Munſtero ſatis expoſita. Illud ergo monebo modò, hãc literam apud Syros ſæpè quaſi ſuperuacaneam pręponi verbis. vt Pſal. II. diſrũpamus. Et eodem Pſalmo narrabit. in quibus locis, & eiuſmodi aliis, eam ferè vim habet, quam Græcorum ὅτι. qua vocula hi quoq. ſæpè ſic vtũtur, vt ocioſa videri poſſit: quamquam non eſt prorſus ocioſa; ſed ferè quorundam hominũ certa verba, aut facta narrari oſtendit. Admittit autem hæc litera ſeruilis, vt etiam apud Chaldæos, alias ſæpè ante ſe ſeruiles literas. vt Pſalmo VII. fecit ſagittas ſuas

appositis, non satis possunt discerni, adhibuerunt Syri certa pũcta. Tertiis enim & secundis personis subiiciunt punctũ: In prima autem suprà locant. In tertiis verò feminini generis, siniſtrũ etiã latus literæ insigniunt puncto. vt, عجص, reliquit vir, عجصا reliquit femina. عجصت reliquisti, عجصت reliqui ego, Rursus quia participium, siue Benoni, scriptura nihil differt à tertia persona præteriti, collocant ad siniſtrũ latus primæ literæ eius positionis perpetuò punctũ: quod signũ sit eiusmodi. vt عجص, relinquens. امر: dicens, siue dicit Maria ad Angelũ. Luc. 1. Sed ista erunt explicanda rursus, cùm de verbis agetur. Porrò ad hunc modum in aliis etiam multis dictionibus ambiguitas punctis adscriptis tollitur; vt حدو, si supra Beth locetur apiculus, significat opus; si infrà, seruũ. ܐܒ, si suprà est apex; pronuncias ܐܒ Hau, estq. ac si dicas, ille: sin subter, dicis ܐܒ Hu, & significat ipse. ايد significat manum, efferturq. Idho. at ايدو pronomen est femininum; ea, vel quæ. sonatq. aido. Rursus ܐܦ, si habet subter punctum, legitur Hi, per i, longum: sin suprà, Hoi. estq. illud, ipsa; hoc verò, illa.

Nota. SVMMA est, in huiusce modi vocabulis puncta quæ suprà scribuntur, plerumque sunt indicia vocalis primæ aut quartæ; quæ verò subter, secũdæ aut tertiæ; & aliquando quintæ, si eo loco est litera Vau. Nam sine hac rarò vsurpatur quinta vocalis. aliquando verò significant eam literam sub qua ponũtur, esse finem syllabæ, vt Scheua quiescens Hebræorũ, & Gisme Arabum, quod tamen suprà scribitur. vt يجكر fraus, Psalm. xxxv. ملخا Rex, حدو seruus, &c. Sed ista non debent ad Verba accommodari. in iis enim alia ratione personas distinguunt, vt modò dicebam. Et de Syricis punctis hactenus.

DE LITERARVM SERVILIVM OFFICIIS.

NVNC restat vt de literis, quas Seruiles vocari dicebamus, sigillatim, quibus eæ fungantur officiis, explicemus, cùm sunt ascitæ ad alienas positiones. Sæpe enim non sunt seruiles, sed elementa suarum positionũ; similiter atq. ceteræ literæ. In hac centur explicatius. Deniq. est hoc sæpè apud Syros insigne secundæ personæ masculini generis, vtriusq. numeri, in modo mandatiuo, formæ Hithpael; cùm sub medio positionis elemento locatur. vt Psalmo xxxi. اتمنحكه, estote fortes. Psalm. xxxii. اتجهمكه oblectate vos. Psal. xxxv. اتحكه pugna. Ps. l. اتجمعه congregamini. Act. xiii. اتوتوه animaduertite. Sed in multis hæc exempla sufficiant. Ratio autem in illiusmodi mãdatiuis verbis vsurpandi eius signi est; quãtum coniicio; vt eo à verbis finitis secernantur, à quibus alioqui nihil differunt. Et hæc de virgula, quæ sub literis scripta reperitur.

DE PVNCTIS NVMERI PLVRALIS.

QVIA porrò apud Syros pluralis numerus nominum sæpè nulla casus, siue terminationis variatione, aut literarum certè mutatione à singulari diuersus est; vsus recepit, vt in illo bina puncta supra dictiones, pari altitudine scriberentur. vt ثورا bos: ثورا boues. قدوا figulus: قدوا figuli. قنصا auis: قنصا aues. Quòd si fortè in eo nomine litera Risch fuerit, quę perpetuò, vt diximus, suum in capite apicem habet; eius tũ apiculus plerumq. pro altero pluralis numeri apice vsurpatur; vt in omnibus, quæ ante oculos posui, exẽplis factum esse vides. Et in Nominibus quidem hoc numeri plurium insigne perpetuò cernitur. at in Verbis parcissimè: Nimirum quia in his ipsa inflexionis variatio numerorum diuersitatem satis per se prodit. Quapropter vix vsquã puncta ista gemina videas in Verbis, nisi in secũdis, & tertiis personis, generis feminini; & in participiis femininis: quia ista nominibus sunt similia. vt عجصن relinquerũt feminæ, عجصي reliquistis feminę, يعجصن relinquent feminæ, &c. Sed exẽplorum satis est. Habet enim ista res cognitionẽ facillimam, & in tabulis inflexionum proponetur.

DE PVNCTIS, QVÆ TEMPORVM PERSONARVMQ. SVNT SIGNA, ET DE ALIIS VNIVERSE.

QVIA autem in præteritis verborum numero singulari, personæ, nisi vocalibus

ximũ eſt, vt de eo puncto pauca dicamus, quod plerumq. in bonis certè libris, apud literam Vau, aut ſuprà, aut ſubter ſcriptũ habetur. Igitur cùm ſub ea litera poſitum eſt punctũ, vocalis quinta, quæ tum perpetuò illic loci auditur, longa eſt; appellaturq. حبوا افعضا, hoc eſt, u longum, vt صفمر ſurge. Sin aũt apicul⁹ verticẽ eius literæ inſedit, vocalis eſt breuis, diciturq. حبوا حنما, hoc eſt, v breue. vt حفلا, intra, introi. At cùm Vau non habet quintam vocalem, neq. ſilet, ſed cum aliis vocalibus conſonat, tum nullo eiuſmodi puncto inſignita eſt. Verùm quando iſte apex ad pronunciationis elegantiam tantummodò pertinet, non magna eſt in eo, aut ignorato, aut omiſſo, iactura.

De virgvla svb qvibvsdam literis scripta.

Vt neq. illarũ notarũ ignoratio admodũ damnoſa fuerit, quas صحاشفك Syri appellant; quia illarum literarum propria vox, ſub quibus eæ notæ ſcriptæ cernuntur, occultatur, obuelaturq.; dum dictio illa pronunciatur: non quidẽ certa, aut magna aliqua ratione, ſed tacita conſenſione gentis, & vſu. vt in verbo حصو, quod recordari ſignificat, in emendatiſſimis libris perpetuò virgula ſub litera, Ae, ducta videtur, vt intelligamus tam ſuauiter eam, aut exiliter potius, pronunciandã eſſe, vt vix audiẽdi ſenſu queat percipi. Idem fit in nomine حصوما, memoria, atq. aliis dictionibus ab illa poſitione formatis. Similiter in انبهما, in انبهنا, in حوزا, in انقا, homines: in اوزا myſterium: in aliis quibuſdã verbis, iiſq. ferè vſitatiſſimis. ſic enim illa dicuntur, vt audias, Rozo, Noſe, Datho, Harino, Haroio, &c. Sed ego neq. annumerare omnia poſſum, neq. admodum opus eſt, quãdo iſtam linguam nos diſcimus, vt bonos ſcriptores oculis, atq. intelligentia audiamus magis, quàm auribus. Vtuntur autẽ Syri hac etiam nota, qui emendatiſſimè ſcribunt, in quibuſdam pronominibus, quæ dimidiata proferunt, vt عجص انا ego relinquo. Sic enim hoc Syri dicunt, vt Souekno audias. Et عجص ٥٥٦, pulchrũ eſt, dicunt Scappiru. Sed iſta ſuo loco dicentur

deſtituuntur, vt etiam Latini. Et proinde difficile eſt apud iſtos lõgas vocales à breuibus diſcernere. Eſt tamen eius rei ratio poſita, quantum coniicio, ſicut apud Hebræos in נח נִרְאָה, & נח נִסְתָּר, vt horũ Grammatici loquuntur, hoc eſt, in literis aut apertè, aut tectè quieſcentibus. Vt illæ breues ſint vocales, quarum ſonus ilicò à conſonantis literæ ſono exſtinguitur, & cum eo confunditur. Longæ verò, quarũ voces aut apertè, aut tectè à literis, quæ matres vocantur, hoc eſt, ab Olaph, Vau, aut Iud, veluti ſuſtinentur, diuq. reſonãt. verbi gratia, Cùm dico إلف, illi, e eſt longũ, u eſt breue. Illius enim ſonus à nulla conſonante impeditus, longiore durat tempore. Huius ilico cum inſequentis literæ, Nun, voce confunditur. Sic cùm dico, إدوا manus, & i, & o, longæ ſunt. alterius enim vox à Iud, alterius ab Olaph ſuſtentatur, cùm illę literę prorſus ſileant; ſiue, vt Iudæi loquuntur, quieſcãt. At in إنكا, præſidium, ſiue fortitudo, i, eſt breuis, neq. litera Iud ſilet, ſed conſonat cum vocali o, quæ ei eſt adſcripta. Nõ poſſe tamẽ vſquequaq. vocalium longitudinem breuitatemq. apud Syros iis regulis, quæ ſunt ab Hebræis de נח נִרְאָה, & נח נִסְתָּר; præſcriptæ, iudicari, certum eſt. Verùm nõ potuit mihi meus doctor, quãuis ſæpe multumq. rogatus, vllam iſtarũ rerum explicare rationem certiorẽ, quàm vt diceret, in Grammatica definitas eſſe de iis leges. Sed Grammaticam neq. ipſe memoriter tenebat, neque librum quem ex Aſſyria aſportarat, apud ſe habebat; reliquerat enim Venetiis. Quare nos illiuſmodi ſubtilibus magis, quàm neceſſariis artis præceptis æquo animo careamus, tãtiſper, dum alicunde ea, quam ille dicebat, Grammatica peruulgetur, edaturq. in lucem. Sed de Kuſoi & Ruchoch hactenus ea breuiter à nobis dicta ſunt, quæ plurimum fieri ſolent. Neque enim priuilegia in his elementis perſequi poſſumus. Nunc ad alia progredimur puncta.

De pvnctis literæ Vav.

Qvando autem ſuperiorum punctorum tractatione in vocalium longarũ breuiumq. mentionem incidimus, pro-

gere. Quamuis igitur istæ cùm duritiei, tum mollitudinis notæ nõ perpetuò literis, quibus deberent, apponantur; vt sanè apponi rarò solent, nisi si qua est ambiguitas explicanda; tamen qui causas ipsas, quas modò exposui, intelliget, is nõ magnopere illas notas vbiq. desiderabit. Sed iis, quæ modò dixi, hoc quoq. addendum est; istam duritatis notã, siue Kusoi, interdum has ipsas literas non solùm duriore pronunciatione premere, sed geminare etiam; similiter atq. Hebræorũ Dagges. Fit autem hoc; vel ad ostendendam inflexionis formam; vt Psalmo CXXIII. מחֻבָּרִים Mergentes, litera Beth duro signata puncto est, & veluti geminata pronunciatur; quo intelligamus ad secũdam inflectendorũ verborũ formulã, quæ Piel vocatur, hoc verbum pertinere; & proinde actionem significare. Vel ad repręsentandam literã quæ omissa est. veluti cùm à positione, אבד facimus futurum, יאבד dabo. habet litera Vau in vertice punctũ duritatis, efferturque vt gemina; propter positionis literam Nun, quæ omissa est. Rursus cùm vineam vocamus כֶּרֶם Tau durum est, & vt geminum auditur. quia etiam hîc desideratur Nun. integra enim positio est כֶּרֶם deniq. in nomine, חָדָשׁ Noua, Tau geminatur per Kusoi. quia Tau positionis excidit. illud enim Tau quod apparet, est ascitũ, vt generis feminini insigne. Præterea fit ista etiã geminatio, vel quia ipsa per se positio anceps alioqui esset, καὶ πολύσημος. vel quia vsu quodam eius vna litera duplicatur, vt in שַׁבָּט, latibulum, litera Tau; in צִנָּה clypeus, litera Coph; in כֶּזָּב mẽdacium, litera Gomal; in פַּחַם fauus, litera Coph secũdo loco posita; in אָרֹם iustus, litera Dolath, semper sunt duræ & geminatæ. Sed satis est talium admonuisse lectores, vt intelligãt, ea cum superioribus nostris legibus non pugnare. Ipsa enim geminatio literam à præcedentis vocalis spiritu afflari non patitur: sed sonoram vocem abrumpit. Hebræi ista & facilius & planius explicãt per vocalium longarum breuiumq. differentiam; quas ipsa figura distinctas habent. Sed ea facultate Syri destivocalis afflãtur spiritu; tũ exiliter exeunt per Kusoi: & Beth vt b, Gomal vt g, Dolath vt d, Coph vt c, Pe vt p, Tau deniq. vt t pronunciatur. Id fit autem, quoties ipsæ in alicuius syllabæ initio positæ sunt, quam non antecessit proximè alia syllaba, quæ vocali terminabatur; sic vt quasi vno spiritu à præmissa vocali, ad insequentem harum literarũ vnam quampiam accedat lector. Sin autem ore, quod iam ante vocalis cuiuspiam spiritu plenũ est, proferendæ sunt; tum ipsę quoq. spiritu illo afflantur; atque, vt loquuntur Grammatici, aspirantur per mollitudinẽ, siue Ruchoch: & Beth, propè vt Græcorum β, Gomal vt gh, Dolath vt dh, Coph vt Græcorum χ, Pe vt φ, Tau vt θ, sonat. Sed adiungam vnũ atque alterum exemplum. Psalmo XXV. scriptũ est, לֹא תִזְכֹּר Non recordaberis. hîc prius Tau est aspiratum à præcedente vocali, qua terminabatur vocula לֹא, Lo. alterum verò Tau aspiratũ quoq. est à præcedente in eadem syllaba vocali, siue quia ipsum est syllabę vltima litera. Porrò Dolath habet Kusoi in vertice, duriterq. effertur; quia positũ est in suæ syllabę initio, quam alia pręcessit syllaba, quæ non vocali, sed consonãte terminabatur. Deniq. Coph rursus subiectum habet sibi ruchoch, quia afflatum est à vocali, quę literæ Dolath adscripta, proximè ante Coph audiebatur. Similiter si dicamus בדקדק, scribẽtur, prius Tau erit aspiratum à suæ syllabæ vocali præcedẽte, hoc est, quia ipsum est syllabę extremum elementum. Coph verò, cùm sit syllabæ principium, quam nulla pręcedens vocalis proximè afflauit, erit durum. at alterũ Tau ab ea vocali qua præcedens syllaba, ca, terminabatur, afflatum, molle erit: & item Beth, propter vocalem quæ in præcedente syllaba, the, audiebatur. Dicerem planius & plenius; aut certè pluribus propositis exemplis rem nõ prorsus euidentẽ, quasi digito, demõstrarem; nisi iis me scribere ista meminissem, qui Hebræorum Grammaticorũ præceptis, quæ illi de literis istis sex aut duriter, aut molliter pronunciandis prodiderũt, antè satis instituti, hæc omnia facilè possint intelli-

Vocales Syri aliis punctis graciliores formant.

confusionem pariat, vocalium notas gracilitate à ceteris punctis secernunt; quæ pinguiora formant.

De kvsoi, sive dagges, et rvchoch, sive raphe.

In primis igitur illud punctum nobis explicandum occurrit, quo literarum quarumdam sonum nũc molliorẽ, nunc duriorem effici dicebamus. Appellatur autem hoc à Syris, cùm literæ vocem veluti deprimit, atq. aspirationẽ prohibet, صْفُف; quasi grauitatem, aut duritiem potius, dicas. ponituŕq. perpetuò in eius literæ, quam premit, vertice. Cùm verò in pronuncianda litera aspirandum esse significat, tum ei subscribitur; nominaturq. وْصُر, hoc est, mollitudo. Hebræi illud Dagges vocant, sed in media locant litera; hoc verò Raphe, & virgula supra literam ducta repræsentant. Cùm enim litera Tau ad hũc modum apicem habet in vertice ﻟ, exiliter exit, similiter atque Latinorum t, aut Græcorum τ. at si eundem apiculum habeat subiectum, hoc modo, ﻟ, tum verò nihil differt à Græcorum θ. Atq. ita de ceteris sex illis literis, quas diximus bifariam sonare, est existimandum. Hæc enim Syrorum puncta, Kusoi & Ruchoch, ad nullas prorsus literas alias adhibentur. quamquam, ego certè, literam Pe, neutro, neq. molli, neq. duro adhuc insignitam vsquam inuenerim. verum, fatendum est enim, pauciores à me libri sunt lecti, in quibus accuratè emendateq. punctorum omnium notæ literis appositæ fuerunt, quàm vt meo iudicio audeam, Pe, ex illarum numero eximere, quas etiam Hebræi duplici voce enunciari tradunt: præsertim cùm meminisse videar, è Syrorum ore sic exire Pe, vt modò Pi Græcorum, modò Phi esse videatur. Solent autem Kusoi & Ruchoch, diuerso etiam à ceteris punctis colore distinguere Calligraphi, vt nullo errore agnoscantur. Verùm enimuerò vniuersa ipsorum, aut suprà, aut subter scribendi ratio easdem causas habet, quas apud Hebræos Dagges, & Raphe. Nam cùm literæ illæ, quarum hęc puncta esse propria iam diximus, à nullius præmisse vocalis calem dicam, in iis præceptionibus quæ sequentur, ipsum erit, a, intelligendum: cùm secundam, e; cùm tertiam, i; cùm quartam, o; postremò cùm quintam, v. Neque enim Syros probare possum, qui secundo loco, o, collocant, quasi affine ipsi, a. quamquam non nesciam eos, qui Chaldaicæ interpretationi sacrarum literarum, quam Thargum appellamus, vocales apposuerũt; mendosissimè sanè plerumque, nec satis bono cum iudicio; eos, inquam, pro ista quarta vocali vbiq. Iudæorum Kamez scripsisse: nimirum quia illud magnam cum quarta vocali habet affinitatem; &, vt est credibile, primi vocalium notarum inuentores eo nunc pro prima, nunc pro quarta vtebantur; nam etiam nunc quartam vocalem, quoties ea breuis est, repręsentat. Et de vocalibus hactenus. Nunc de aliis punctis.

De pvnctis syrorvm, sive apicibvs, qvos nvnc ﻟﻮﻠ nvnc نقّطا vocant.

Magna vtuntur Syri in libris accuratissimè scriptis, punctorum turba. adeò vt nihil in ea lingua cognitionem habere videatur difficiliorem, atque punctorum omnium ratio. Sunt enim quæ Superiora vocant; sunt quæ Inferiora; sunt Positiones, & Positionum mutationes; sunt narrationum principia, narrationum fines; sunt pausæ, cola, commata; sunt, vt ipsi loquuntur, Cursus finientes, Cursus non finientes. Sunt deniq. interrogandi, demonstrandi, vocandi, imperandi, hortandi, monendi; &, vt semel dicam, nihil nõ faciendi notæ, & signa quædam; sed ne à Syris quidem ipsis hoc sęculo satis intellecta, vt meus mihi præceptor sępe fateri solebat; neq. admodum etiam cognitu necessaria. Nos de istis pòst aliquid dicemus, si vita suppetet. Eorum autem punctorum obseruationi modò danda nobis opera est in hisce rudimentis; quæ dictionum significationes, numeros, personas, tẽpora, modos deniq. verborũ, nominũq. distinguunt. Sed enim, quando, vt diximus, vocales ipsæ nũc quoq. punctis ferè repręsentantur à Syrorum librariis, ne similium inter se punctorum multitudo

Varia Syrorũ puncta.

Nota.

Nota.

Nota.

quinque vocalium inuentæ, aut veriùs, à Græcis ſumptæ, notæ. verùm nunc pleriq. iſtis omiſſis notis, voces illas quinque quibuſdã punctis indicare malunt. nam pro a, faciunt duo puncta, alterum ſupra literam, alterum infrà; hoc modo, בַ, ba. Pro e, duo puncta ſub litera, ad inſtar zere Hebræorum: niſi quòd Syri ferè ſolent dextrum paullo inferius quàm ſiniſtrum collocare, hoc ordine בֵ, be. Porrò pro i, ſimiliter duo puncta ſub litera, ſed quorum dextrũ paullo altius exſtet quàm ſiniſtrum; hoc modo, בִ, bi. Deniq. loco o, duo puncta ſic prorſus ſupra literam collocata, vt quæ proximè dicebam ſub litera, hoc ſcilicet poſitu, בֹ, bo. verùm vltimam vocalem, v. vix vnquam inuenias, niſi qua diximus nota depictam; nec ferè niſi ſupra literam Vau. Sunt tamen qui eius loco puncta duo ſcribant ſuprà, contrario ſitu atq. o, pingebatur; hoc eſt, vt ſiniſtrum altius emineat, ad hunc modum, בֻ, bu. Sunt etiam qui vnicum eſſe faciendũ ſtatuant ſupra Vau. Et hæ quidem ſic punctis diſtinctæ vocales, aliis quàm expoſui locis, ſcribi non poſſunt. confunderentur enim. at illæ alterę ſolebant quidem, ֵ & ֶ, à veteribus non niſi ſub literis collocari; ſimiliter ַ, ָ; & ֹ, nuſquam niſi ſuprà. verùm iam promiſcuè nunc ſubter, nunc ſuprà poſitas videre eſt; nimirum vt ipſa ſcriptura fert commodius. Sed enim vt vno aſpectu, quas dixi vocalium formas diuerſas cognoſcere poſſis, ſubijciam eas, tamquam in tabella, coniunctè.

Aliæ vocalium notæ per puncta factæ.

בֻ.	vel	בֻ	בֹ	בִ	בֵ	בַ,
bu.	vel	bu,	bo,	bi,	be,	ba,
בֻּ.	vel	בֻּ	בֹּ	בִּ	בֵּ	בַּ

PORRÒ prius quàm à vocalibus diſcedam, monendus mihi lector eſt, eum me ordinem in illis enumerandis ſecutũ eſſe, quem ab ipſa inſtitutũ natura Græci Latiniq. tenuerunt. Illa enim pulmonibus proximã vocem, a, collocauit. Deinceps verò paullulum vlterius, verſus palatum, e. Mox vlterius etiam, i. Tandem extra dentium clauſtra, o. Deniq. in vltimis labris, v. Quare cùm primam vocalem roqui à doctioribus vocatur חַאְ, ac ſi apertum dicas; eadem ſcilicet notatione, qua Hebræi eandem ſuam vocalem, פַּתָח, nominarunt. Recludit enim hæc vox grauiſsima primùm cum ore guttur ipſum; in cuius infima extremitate ſonans auditur. Secunda repræſentat noſtrum e. formaturq. eadem nota, qua Græcorum e-pſilon, ſed inuerſa: hac ſcilicet, ֵ. Appellatur autem à vulgo, Eſaias: eadem ratione qua prior illa Abrahamus. Sed eruditiores vocãt, זֵ. nimirum quia vox in pulmonibus concepta egeritur iam; & veluti profunditur, neq. coërcetur in imo gutture, vt illa prior. Tertia ſonat noſtrum i. eſtq. illa ipſa nota, qua Græci ſuum Ita, pingunt, ſed aliter poſita, nempe hoc ſitu, ִ. Hanc rurſus Syri vocant, Iſaac: nimirum quia in eo nomine primo loco auditur. Sed à grammaticis doctioribus nominatur, חִ, à comprimẽdis dentibus videlicet. Iſta enim vox iam vſque eò à gutture diſceſſit, vt ad dẽtes pertineat: qui propè conſociari debent, vt ipſa plenè dicatur. Quartam, quæ noſtrũ o, refert, vulgus Odom, hoc eſt Adamum nuncupat: eſt enim eius nominis prima vocalis; pingitur autem vt Græcorum omicron, ſed forma plerumq. oblongiore, qualis eſt oui, hoc modo, ֹ. Literati hanc appellãt, חֹלָם. quaſi erectam, aut ſublatam nomines: nimirum quia iam labra attollere incipis, cùm ipſam proferre inſtituis. Eſt enim hæc vox à pulmonibus vſque extra dentes progreſſa. Denique poſtremam, vt puerorum conſulant memoriæ, nominant Vriam. Ea ſonat noſtrũ v; quæ vocalis Vriæ nomen inchoat; ſed eruditiores vocant, שׁוּרֵק. Quia vltimis labris cohibita preſſaque vox, eum ſonum repræſentat, qui eſt huius vocalis. Pingebatur ea primùm vt Græcorum y-pſilum inuerſum, vnà cum o-micro impoſito, ad hunc modum, ֻ. Harum enim duarum vocalium coniunctarum illa efficit ſonum. Sed nunc faciliore ductu ſic ferè formatur, vt Hebræorum Kametz videri poſſit, cum appoſito in latere ſiniſtro interdum o-micro, interdum ſolo puncto; hoc modo, ָֹ, vel ָ. Atq. hæ quidem fuerunt primæ à ſuperioribus Syris

Liæ ſeruãdi.

Vocaliũ ordo à natura inſtitutus.

Aliæ vocales quinq. & ſingulorum nomina.

riore,nunc molliore ſono; ſic Syri eaſdem quoq. bifariam pronunciant.Sunt autem eæ literæ, Beth, Gomal, Dolath, Coph, Pe, & Tau. voco autem duriorem ſonũ, quando preſsè,nullaque cum aſpiratione proferuntur: molliorem verò,quando cũ afflatu anhelantur, vt ſic.dicam.Cuius rei rationẽ omnẽ mox explicare conabimur, cùm de punctis erit nobis diſſerendum.

De literis radicalibvs et servilibvs.

Rvrsvs vt apud Hebræos,ita & Syros, quædam literæ perpetuò ſunt partes earum poſitionũ, in quibus inueniuntur. Aliæ autem ſæpe officij cuiuſpiam cauſa ſunt alienis poſitionibus adiunctæ.& has ſeruiles vocant.Sunt autẽ ſeruiles,Olaph, Beth, Dolath, He, Vau, Iud, Coph, Lomad, Mim, Nun, Tau. Qualem autem quæque harum ſeruitutem ſeruiat, cùm aſciſcũtur in alienas poſitiones, ſigillatim dicemus,poſtquàm vocalium & aliorum punctorum rationes expoſuerimus.

Literæ ſeruiles.

De syrorvm vocalibvs, sive ܢܩܛܐ.

Vt priſci Hebræi, ſic Syri quoq. primùm notas vocalium nullas habuerunt, cùm ſatis per ſe conſtaret inter omnes,qua quęq. ſyllaba voce eſſet efferenda.Et propterea neq. etiam nũc alterutri, niſi in ſacrorum librorũ ſcriptura, vllis ferè vocalium figuris vtuntur. Sunt ergo, quas nunc vtriq. habent, notæ,poſterorum inuenta; qui hoc linguis ſuis ſubſidium compararunt; ob hoc potiſſimum, ne diuina oracula, quæ iis prodita habebant, incerta eſſent. Et Syri quidem primùm vnico puncto voces omnes repręſentabant, quod ſupra literas poſitum ſignificabat a, o, vel v; ſubter verò, e, vel i. pòſt autem à Gręcis ſuarum vocalium figuras mutuati eſſe vidẽtur; quas quinq. habẽt; nimirũ quot ipſa natura pleniſſimas homini voces dedit. Earum prima ſonat, a, prorſus vt Hebræorum Patah: eſtq. facta ad ſimilitudinẽ Græci alpha,hoc modo ʾ. Illi Abrahamum vulgò appellant, pueritis memoriæ cauſa poſito celebri per ſe nomine; cuius ea eſt prima vocalis. Ceteroqui

Syrũ vocales quinq. & ſingulorum nomina.

vna eſt. Quòd enim Syri literam Vau, quoties eſt in ſyllabarum initiis, ſic efferunt,vt nos Germani geminatũ v,faciunt hoc aſſuefacti lingua Punica; qua propè vniuerſus oriens vulgo vtitur. Porrò ad ipſas literarum figuras quod attinet, cùm Dolath & Riſch admodum inter ſe ſimiles eſſent, ſicut etiamnum apud Iudæos eſſe videmus, errorem quem ipſa creabat ſimilitudo, omnibus eripere vulgus volens, tacito quodam cõſenſu,ipſi quidem Dolath ſubter,Riſch verò ſuprà adſcripſit punctum. Inſuper, quò magis elegans appareret ſcriptura,literas Coph,& Nun, quoties vltima dictionum pars eſſent, extenderunt in longum, ceteroqui incuruatas. Quin cornu quoq. inferius literæ Mim, cùm ea finem occupauit, non protendunt verſus inſequentes literas, ſed deiiciunt.prętera brachia Lomad,& Ae, nunc deducunt, nunc propè conſociant, prout aptior connectendarum literarum ratio poſtulat. Deniq. dum verba formant, ipſa inter ſe elementa pingendo ita colligant, vt partim cum præcedentibus apta hæreant,alia cum ſequentibus; quędam cum vtriſque; nonnulla etiam cum neutris. Sed iſta omnia,quia inſpectando ſcripturas melius, quàm audiendo præceptiones, cognoſci poſſunt; pergam ad alia: vbi prius monuero, Syros non à dextra ad ſiniſtram verſus ducere manum, vt Iudæi faciunt, cùm ſcribunt: ſed eam cum calamo ex aduerſo poſitam, ſenſim ad ſe,per tranſuerſo ſitu collocatam chartam reducere: propterea quòd ſic commodius, aptiuſq. ipſorum literæ formentur. ceteroqui legendi rationem prorſus eandem eſſe, quam Hebræi tenent. Planè enim ſic Syrorum inter ſe literæ coëunt, conſocianturque in ſyllabas, vocalibus extrinſecus appoſitis tamquam animatæ, vt Hebræorum. Porrò ſi quid præterea peculiariter, in quibuſdam aut literis, aut ſyllabis pronuntiandis obſeruant Syri, id ſuo quodq. loco dicetur vtilius.

Litera Van.

Figuræ literarum.

Dolath & Riſch.

Coph & Nun.

Mim.

Lomad & Ae.

Literarum colligatio.

Syri quomodo ſcribant.

De literis, qvæ bifariam sonant.

Sed enim vt Hebræi ſex habent literas,quas duobus modis efferũt; nunc du-

GRAMMATICA
LINGVÆ SYRICÆ.

Talmūd, Sanhedrin capite 2. pag. 21.

PRODITVM LITERIS est à Talmudicis, ea elementa, quibus Iudæi iam olim in ſcribendo vtũtur, non eſſe priſcorũ Hebræorum elementa, ſed Aſſyriorum. Ezdram enim, cùm de exſilio Babylonico reuerſus in Iudæam, diſperſa diſſipataque, ac iam tum ſenſim exoleſcentia oracula illa diuina inſtauranda ſibi in primis eſſe putaret, ipſas literas, quibus ea antè ſcripta fuerant, mutauiſſe; Aſſyriiſq. vſum literis eſſe: quòd has Iſraëlitæ eo ſæculo callerent; vt quas in exſilio didicerant: patria autem elementa pleriſq. omnibus in obliuionem veniſſent. vel quia etiam veterum Hebræorum quàm Aſſyriorum operoſior erat ſcriptura. Hoc enim ſanè ſic ſe habere, oſtendunt priſcorum ſicli, qui in ruderibus reperiuntur, Hebræorũ antiquis inſcripti literis: quorũ ego vnum apud me habeo. Fuit ergo aliquãdo tempus, cùm iſtæ, quas depictas à me vides, literæ Syrorum, ab illis quibus nunc Hebræorum lingua ſcribitur, nihil differrent. At enim elegantioris illi formæ characteres, quibus Ezdræ ſæculum vtebatur, in ſacroſanctis diuinæ ſcripturæ monimentis, quòd ea ſemper ſint à paucis, & religioſè, tractata, facilè conſeruati ſunt. ſed vulgus eos aſſiduo ſcribẽdi vſu, vt ſit in præcipiti celeritate, paulatim demutauit nonnihil: atque ad faciliores ductus accommodauit. Itaq. factum eſt, vt rurſus aliæ Hebræorum, aliæ Syrorum literæ eſſe videantur. quod etiam diuus Hieronymus ſcripſit. Nemo tamen, qui vel leuiter aſpiciat, non facilè animaduertat, alteras ex alteris eſſe natas. Quapropter ſuperuacaneum fuerit, ſi ego hîc de iſtarum Syricarum pronunciatione literarum multis diſſeram: cùm iis iſta ſcribam, qui Hebraicis inſtitutionibus ſunt antè eruditi. Nam vt literæ vtriuſq. linguæ ſunt, quod modò dixi, prorſus geminæ, ita & ipſarum pronũciatio eadem

Hieronym. præfat. in libros Regũ.

pronunciatio.

SYRI LITERAS HABENT VIGINTI DVAS: QVAS ET QVOT *Iudæi. Quarum nomina & figuræ cùm maiuſculæ, tum expeditiores ex ſubiecta tabula cognoſci poſſunt.*

ܐ	ܒ	ܓ	ܕ	ܗ	ܘ
E	H	D	G	B	A
ܘ	ܗ	ܕ	ܓ	ܒ	ܐ
Vau	He	Dolath	Gomal	Beth	Olaph
ܙ	ܚ	ܛ	ܝ	ܟ	ܠ
L	C	I	T	HH	Z
ܠ	ܣ	ܥ	ܦ	ܨ	ܩ
Lomad	Coph	Iud	Teth	Hheth	Zai
ܫ	ܪ	ܡ	ܢ	ܣ	ܥ
ZZ	P	A	S	N	M
ܙ	ܦ	ܐ	ܣ	ܢ	ܡ
Zode	Pe	Ae	Semchat	Nun	Mim
		ܬ	ܫ	ܪ	ܬ
		T. Th	SC	R	Q
✣	ܨ	ܥ	ܫ	ܪ	ܩ
Thau.	Schin		Riſch		Quoph

LITERÆ EXPEDITIORES, *quas Currentes vocant.*

ܐ	ܒ	ܓ	ܕ	ܗ	ܘ
Vau	He	Dolath	Gomal	Beth	Olaph
ܙ	ܚ	ܛ	ܝ	ܟ	ܠ
Lomad	Coph	Iud	Teth	Hheth	Zai
ܣ	ܢ	ܡ	ܡ	ܠ	
Semchat	Nun	Mim	Mim	Lomad	
;	ܩ	ܨ	ܦ	ܥ	ܥ
Riſch	Quoph	Zode	Pe	Ae	Ae
				ܬ	ܫ
				Thau	Schin

lonijs Israelita didicissent, tamen sermone Hebraico inde à cunabulis assuefacti, peregrinã linguam in patria sic suis casibus vbiq. conseruare non potuerũt, vt non ipsam multis modis ad patria, hoc est, Hebraica normam accommodarẽt. Itaq. ex illo sermone quem à Chaldæis accerãt Israëlita, cùm eũ ipsi, vt dixi, plurimũ casibus terminationibusq; mutauissent; & multa insuper Græca vocabula admiscuissent; (vt erat in sequentibus temporibus, apud pleraſq. nationes, Græcorũ lingua in multo vsu;) effecta est ea lingua, qua nõ modò à nostris hominibus, sed ab illis quoque, quorũ propria est, Syrica vocatur. Hales ergo paucis Syricæ linguæ ortum. Qua cùm Christus Dei & Mariæ filius, eiusq; discipuli, quippe vernacula in Iudæa primũ Israëlitis sacrosanctũ Euangelium patefecissent, peruulgassentq; ; pleriq. omnes deinde Christiani homines, qui illa, atq. vicina circumquaq. loca incolebant, eadem vti cœpere, ad sacra illa salutaris doctrinæ monimenta tum conseruanda, tũ posteris prodenda, atq. etiam explicanda. Fueruntq; proinde longo tempore Syrorũ Christianorũ cœtus celeberrimi & frequentissimi: quamquam ferè in Græcis semper sint annumerati à nobis, qui ad Occidentem habitamus. Doctissimorũ igitur hominũ studio, quales apud illos multi vixêre, & scriptis libris floruêre, breui vsq. eò expolita est illa lingua, vt nõ minus scitè vocalibus notis, punctisq; alijs, quæq. eius litera, syllaba, verba; deniq. verborum casus, numeri, personæ, tempora, genera notata, atq. distincta, & illustrata sint, quàm in Hebræa lingua factum est ab excellentissimo ingenio viris illis, qui auctores Massoreth, hoc est, traditionis, vocãtur. Quare si quis mediocri præditus ingenij perspicacia; tum ab emendatissimis libris, atq. etiam ocio instructus, eas rationes sibi quærendas, inuestigandásq. esse statueret, quas secuti sunt illi, qui sic, vt dixi, verba singula appositis suis notis explicarunt; na ille posset, & quidem non nimis multa in eam rem consumpta opera; Syricarũ literarũ artem omnem certissimis regulis atq. præceptis cõcludere. Sed vt Iudai, ita Syri quoq. accuratissimo illo scribendi genere in sola sacrorum librorũ scriptura vtuntur. atq. vtinam etiam vsus fuisset ille librarius, qui in vrbe Mozal ad flumẽ Tigrim exemplar illud Noui Testamenti scripsit; de quo id optimi & benignissimi Cæsaris Ferdinandi liberalitate, & Mosis Mardeni industria typis est expressum, quod vnum nos habemus: ego certè perfectiora Grammatices præcepta obseruatione diutina animaduertere, atq. notare; & per otium tandem conscribere potuissem. Nunc autem veniam iure postulare videor, si nimis rudia hæc rudimenta, atq. inchoata, aut etiam manca, tibi mitto; qui præter talium librorum accuratissimè atq. emendatissimè scriptorum penuriam, qua maximè impedior, neq. facultate insuper vacui, atq. liberi temporis, neq. ingenij vbertate affluo: neq. vllius hominis, quæ sequar, vestigia, hac in re ante me video. Sed exstat à Syris ipsis conscripta Grammatica. eius exspectatione desiderium absolutioris doctrinæ poterunt lenire ij, in quibus est istarũ rerum studium. Spes enim est, eam aliquando prodituram in lucem. Nam Moses Mardenus, cùm ipsam, & simul Dictionarium, vt vocant, Syricorum vocabulorum ex Assyria secum asportasset, Venetijsq; reliquisset, & proinde mihi, qui ipsum Romæ priuatim interdũ audiebam doctorem, eorum librorũ copiam facere nõ potuisset; pòst Roma Viennam profectus, Ioanni Alb. VVidmanstadio vtrumq. descripsit; vt mihi suis literis significauit. Cum igitur, vt audio, VVidmanstadij libros omnes, sanè nõ vulgares, Illustrissimus Bauarorum Dux sibi redemerit; non faciet opinor ille tantus Princeps, & ad rem literariam iuuãdam propensissimus, vt tam raros libros in priuata sua bibliotheca situ perire patiatur. Vale vir & literis, & pietate ornatissime. Et si hac mea lucubratiuncula minimè perfeci quod instituì, magnam culpæ partem in te ipso esse existimato; qui et nimis breui, & minimè vacuo tempore mihi hoc oneris per Plantinum nostrum imposuisti. Iterum vale. Idibus Martijs CIↃ. IↃ. LXX. Zeuenera.

D. BENEDICTO ARIAE
MONTANO THEOLOGO DOCTISS.
PIISSIMOQ. ANDREAS MASIVS S. D.

ETSI *exacta iam hieme, quam anni partem priuatis meis ſtudijs liberius ſemper impendere poſſum, ad alia atque alia continuò negotia accerſar, doctiſſime Aria: & alioqui bimeſtre tẽpus, quo meam iſtã operam incluſiſtis, breue nimis eſſe iudicauerim; tamen vt tui deſiderij exſpectationẽ conarer, quoad eius facere nunc poſſem, explere; eò facilius me impulit magnis ſuis precibus, & mirifica obteſtatione Plantinus noſter, quòd ea deſiderare te intelligerem, quæ aliqua ex parte vtilia fortaſſis forent ad abſoluendum perficiendumq; immortale illud opus edẽdæ multis linguis ſacræ hiſtoriæ: quod opus tua procuratione, quæ tibi à Catholici Regis Maieſtate eſt cõmiſſa, Plantini verò induſtria ſingulari iamdudũ ſub prelo verſatur; & propè ad vmbilicũ, vt audio, eſt ductum. Detraxi igitur per ſuperiores hoſce dies ſingulos aliquid tẽporis, non quidem alijs meis negotijs; neque enim id officium, quod Illuſtriſſ. principi meo debeo, patiebatur; ſed mihi ipſi: & quæ aliquando hîc, illic, obſeruaram, atq. annotaram, diſperſaq; habebam; ea ſucciſiuis operis contraxi, atq. ratione quadam conſtrinxi, & ad artem, vt curſim potui, redegi. Vtinam verò ex hoc meo qualicumq. labore tantum capiant homines iſtarũ rerum ſtudioſi fructũ, quantum ille mihi attulit tædium. Inuitiſſimè enim atq. faſtidioſiſſimè in hoc ſcribendi genere verſatus ſum. Sed vt linguæ Syricæ originem, cuius literarum cognitio hoc meo opuſculo tractatur, paullo altius repetam: Sermonem Hebraïcum fuiſſe eum, cuius communione primos homines inter ſe iunxerat optimus parens Deus, tam confeſſa iam olim apud doctos viros res eſt, vt refelli non mereantur, qui ingenij oſtentandi gratia magis, quàm pro ſua ipſorum exiſtimatione, neſcio cui linguæ principatũ dare audent. Illũ autem ſermonem poſt linguarum confuſionem manſiſſe apud Semitas, ſignificaſſe, mihi quidem, Moſes videtur, cùm diceret; Sem fuiſſe parentem omnium filiorũ Heber. Nemo enim neſcit ab Heber nomẽ habere Hebræos. Cùm porrò apud iſtos nimis facile, atq. etiam tum viuo Sem, exoleſceret auita religio, ille maiorum melior ſermo ſimul paullatim corrumpebatur, deprauabatúrq. Quod fieri etiam ante Abrahami ætatem cœptũ erat. Iam tum enim colebãt iſti deos alienos,*

Geneſ. 10. verſ. 21.

vt eſt in Ioſuæ hiſtoria ſcriptum. Sed hic, cùm cæleſti inflatu, tamquam manu iniecta, è ſuperſtitionibus patrijs eſſet exemptus, atq. ad colendam illam ſanctiorum parentum pietatem religionemq. reuocatus, linguam quoq. ipſorum, quam vt primam, ita optimã eſſe intelligebat; conſtanter ſibi putauit eſſe retinendam. Itaq. ceteri, vt more maiorũ ſuorum purè Deum colere, ita & purè illorũ more loqui, nõ diu poſt, deſiêre; progq; Hebræo ſermone, Chaldæo vti cœpêre.

Ioſu. 24. v. 2.

Geneſ. 31. v. 46.

Cui rei ſatis magno argumento ſunt Labanis illa verba, יְגַר סָהֲדוּתָא, quibus ille vtebatur, cùm tumulũ teſtimonij dicere vellet. At Abrahamus, eiuſq; poſteri Iſraelitæ, Hebræum, vnà cum auita religione retinuerunt vſq. adeò firmè, vt ne in Aegypti quidem annorum plus quàm ducentorum exſilio, vel longa conſuetudine & familiaritate barbarorũ, vel ſeruitutis duritate eum amitterent. Porrò cùm hi ob ſua ſcelera, quæ poſt Dauidis imperium, & Solomonis, veluti quodam probæ religionis faſtidio, indies maiora patrabãt; in Babyloniam tandem captiui eſſent abducti, cõtinuò huius gentis ſermonem, hoc eſt, Chaldaicum, tam ſunt cupidè amplexati, vt cùm nõ ferè pluribus quàm ſeptuaginta illic annis manſiſſent, eum deinde, in patriam reuerſi, perpetuò pro vernaculo vſurpauerint: cùm Hebræum interim, quòd eo & Lex ipſa, & ſacra omnis hiſtoria, atq. vaticini libri, ac alia inſuper præclara doctiſſima antiquitatis monimenta eſſent conſcripta, ſoli ſacerdotes, & præter eos alij homines qui literis ſtudebant, rerumq; optimarum cognitioni ſeſe dabant, vtcumq. conſeruarent, & in ludis literariis eo pueros ad literas deſtinatos excolerẽt. Sed enim quamuis Chaldaicè loqui à Babylonijs

AE
s.

js liberius
er sar, do-
nclusistis,
conarer,
s suis pre-
te intelli-
amortale
Catholici
versatur;
singulos
8. principi
otaram,
d artem,
homines
fastidio-
terarum
eisse eum,
fessa iam
ia magis,
utem ser-
n, Moses
b Heber
exolesce-
abatúrq.
alienos,
superstí-
n religio-
bat; con-
m colere,
ti cœpèrc.
tebatur,
m, vnà
rum plus
eruitutis
& Solo-
iam tan-
sunt cu-
deinde,
, quòd eo
octissima
ui literis
ludis li-
à Baby-
lonijs

GRAMMATICA
LINGVAE SYRICAE,
INVENTORE ATQ. AVCTORE
ANDREA MASIO:

OPVS nouum, & à noſtris hominibus adhuc non tractatum: quod laboriosa animaduerſione atq. notatione vocalium, aliorumq. punctorum Syricorum, quibuſq. dictionibus in optimis emendatiſſimiſq. libris appoſitorum ille nuper compoſuit.

PSAL. LXXI.

ܠܫܠܡܐ ܕܒܝܬ ܫܠܡܐ ܕܥܡܐ ܐܦ ܐܢܝܢ ܢܗܘܝܢ ܠܗ ܠܡܫܝܚܐ

PSAL. XCIV.

ܠܢܚܬ ܢܫܒܚ ܠܡܪܝ ܢܪܝܥ ܠܨܘܪ ܕܦܪܩܢܢ ܢܩܕܡ ܦܢܝܗ ܒܬܘܕܬܐ

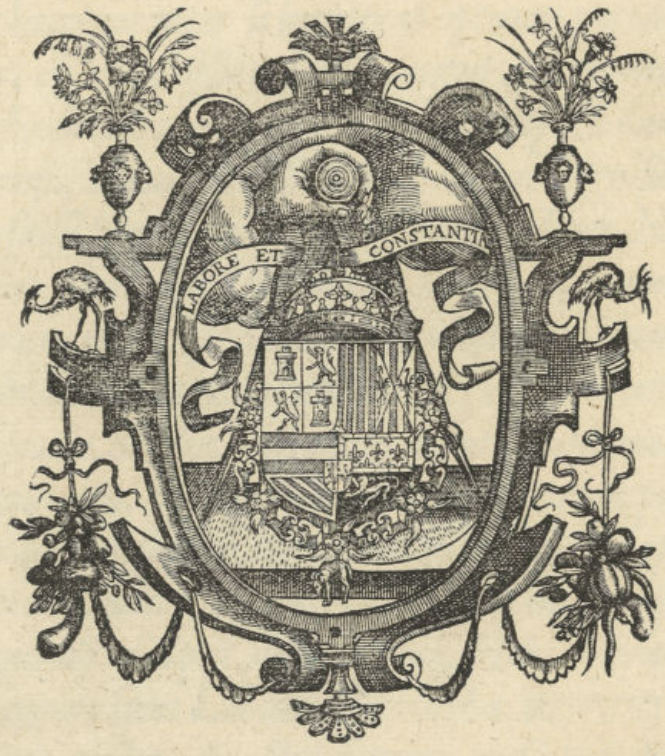

ANTVERPIAE,
Ex officina Chriſtophori Plantini,
Regii prototypographi.
M. D. LXXI.

A

od labo-
ctorum
ibris ap-